Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

הײַנט 12 זײַטען

נייער פאלקסבלאט

№ 138 | Łódź, Niedziela 16 czerwca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ט״ז סיון תרצ״ה | № 138

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

ווילנא, די וויג פון ליטווישען גייסט, וועט זייך אונזער — ערקלערט פרעזידענט סמעטאנא

ריגא, 15 (ספ. טעל.)

פון קאוונע מעלדעט מען: פרעזידענט סמעטאנא האט דעם 13 ד. ח. געהאלטען אין לענא א רעדע צו דער געלעגענהייט פון זיין נאמענס־טאג.

פרעזידענט סמעטאנא האט, בעריהרענדיג די פויליש - ליטווישע בעציהונגען צוו. אנד. געזאגט: מיר געפינען זיך אין א מאמענט, ווען עס חזר'ט זיך איבער דער פעהלער פון קאנראד מאזאוויעצקי, וועלכער האט צום קאמף מיט ליטע גערופען צו־הילף די קרייץ־צוגען. צוזאמען מיט די יורשים פון דעמראַ־זיגען קאנראד מאזאוויעצקי האט ליטע געמוזט דעם פעהלער אויסבעסערן אויף די פעלדער פון גרונ־װאלד. איך גלויב, אז דער פעהלער וועט אין פוילען אויסגעבעסערט ווערען, ווי לאנג עס איז נאך נישט שפעט צו דעם.

ווילנא, דאס וויגעלע פונם גייסט פון אונזער פאלק, אונזער רעזידענץ, וועט זיין אונזער. די שטרע־בונג פון א פעראייניגטען פאלק קען נישט בלייבען אונפרוכטבאר. דאס הארץ, וואס איז איצט דארט בעהאלטען געווארען און וועלכעס איך שעץ, וועט נישט זיין מסוגל אפצוהאלטען פון די דאזיגע פאַ־דערונגען. דארט איז בעגראבען אויך דאס הארץ פון אונזער פאלק. דארט איז בעהאלטען געווארען דאס הארץ פון געדימין, דאס הארץ פון וויטאלד דעם גרויסען, דעם שעפער פון דער ליטווישער גרוים־מאכט.

24 אמעריקאנישע שטאאט' אנ'ערקענען רוזוועלט'ס פאליטיק

ניו־יארק, 15 (ספ. טעל.)

א קאנפערענץ פון 24 גובערנאטארען פון אמע־ריקאנישע שטאטען האט מיט א גרויסער מעהרהייט אנגענומען אנ'אדרעס מיט אויסדריקען פון צוטרוי פאר פרעזידענט רוזוועלט. דער אדרעס ענטהאלט אנ'־אפראבאטע פון דער נ. ר.א.־פאליטיק אין קאמף מיט דער ארביטסלאזיגקייט.

א״י האנדעלס-דעלעגאציע קיין סיריען

ירושלים, (יט״א) די אראבישע פרעסע טיילט מיט, אז אונטער דער פיהרונג פון שטאַ־טס־מייסטער פון דער א״י רעגירונג מר. דזשאהנסאן וועט אינקורצען אפפאהרען קיין ביירוט א דעלע־גאציע, כדי אויפצונעהמען פערהאנדלונגען וועגען ענדערן די בעשטימונגען פון א״י־סירישען האנדעלס טראקטאט פון יאהר 1929.

געשטארבען פראנץ פאן מענדעלסאן

בערלין, 15 (יט״א טעלעגראפיש)

דא איז געשטארבען פראנץ פאן מענדעלסאן, וועלכער איז זייט 1892 געווען דער שעף פון מענדעלסאן-באנקהויז. דער פערשטארבענער — א גליד פון דער שוין זייט דורות געשמד'טער מענ־דעלסאן ליניע — האט גענאסען גרויס אנזעהען אין דער אינטערנאציאנאלער ווירטשאפטס וועלט.

ספארט-דעפילאדע פאר װאראשילאוו'ן

לענינגראד, 15 (ספ. טעל.)

וואראשילאוו האט היינט אפגענומען א דעפילאַ־דע פון 110 טויזענד ספארטלער. די דעפילאדע האט געדויערט 4 שעה.

רעוויע פון „שווארצע העמדלעך"

רוים, 15 (ספ. טעל.)

דער איטאליענישער קעניג האט היינט אויפגענו־מען אין סארא א רעוויע פון א דעוויזיע פון די „שווארצע העמדלעך", וואס טראגען דעם נאמען: „דער 23. מערץ".

אמעריקא וועט אויסבארגען גאלד און זילבער כדי צו סטאביליזירען די וואלוטעס

וואשינגטאן, 15 (ספ טעל.)

„וואלסטריט זשורנאל" גיט איבער פאלגענדע ערקלערונג פון סענאטאר פיטמאן, דעם איינפלוסריי־כען אנהענגער פון זילבער־בלאק: ״די פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקא וועלען בארגען גאלד און זיל־בער די פרעמדע מלוכות, כדי צו פערלייכטערן די בעציהונגען און די עווענטועלע אפמאכען וועגען דער סטאביליזאציע פון דעוויזען.

א נייע טראנספער-טראנזאקציע פאר ארץ-ישראל

ירושלים, 15 (יט״א טעלעגראפיש)

א דעלעגאציע פון „הנוטע" איז אפגעפאהרען קיין אייראפע מיטן צוועק אויפצונעמען פערהאנד־לונגען וועגען א נייער טראנספער טראנזאקציע אויף א סומע פון א מיליאן און 285 טויזענד פונט.

פערהאנדלונגען האט די געזעלשאפט פאר טראנס־פער „העברה" בעשלאסען, להבא זיך מעהר נישט בענוצען מיט דער פערמיטלונג פון פריוואט־סוחרים ביים ברענגען סחורות פון דייטשלאנד, נאר דירעקט איינקויפען דייטשע סחורות. דער ערשטער כחורות טראנספארט זאל בעשטעהען פון מעטאל־רעהרען, אויף וועלכע עס איז איצט פערהאן א גרויסע נאכפראגע.

ירושלים, 15 (יט״א) טעלעגראפיש)

דאור היום" טיילט מיט, אז נאך לאנגע

סאוויעטען-רעגירונג אסיגנירט קרוב 4 מיליאן רובל אויף בירא-בידזשאן

מאסקווע, 15 (יט״א טעלעגראפיש)

דער ראט פון פאלקס-קאמיסארען האט בע־שלאסען אסיגנירען א ווייטערע סומע פון 3 מיליאן 967 טויזענד רובל אויף קאלאניזאציע ארבייט אין בירא בידזשאן.

איטאליעניש-סאוויעטישער גאראנטיע-אפמאך אונטערגעשריבען דורך מוסאליני'ן און אמבאסאדאר שטיין

רוים, 15 (ספ. טעל.)

עס איז פערעפענטליכט געווארען פאלגענדער קאמוניקאט:

אין ווענעדיגער פאלאץ האט מוסאליני און דער סאוויעטישער אמבאסאדאר שטיין אונטערגעשריבען א נייעם איטאליעניש - סאוויעטישען האנדעלס־אפ־מאך מכח קרעדיט - גאראנטיעס פאר עקספארט־טראנזאקציעס.

יאפאן געגען דייטשלאנד און ראטענפערבאנד אלס בעטייליגטע אין דער ים קאנפערענץ

טאקיא, 15 (ספ. טעל.)

אין א געשפרעך מיט א פארשטעהער פון דער צייטונג „קאלומין שימבון" האט דער פלאט־מיניס־טער ערקלערט, אז יאפאן וועט זיך ענערגיש געגענ־שטעלען דעם אנטייל פון דייטשלאנד און סאוויעטש פערבאנד אין דער קומענדיגער ים־קאנפערענץ.

קינסטלער יאסעל קאטלער אומגעקומען אין אנ'אויטא קאטאסטראפע

ניו־יארק, 15 (יט״א טעלעגראפיש)

אין אנ'אויטא-קאטאסטראפע אין מינעאפאליס איז דער'הרג'עט געווארען דער יודישער דיכטער, מאלער און רעזשיסער יאסעל קאטלער, וועלכער איז געווען בעזונדערס פאפולער פון „מאדיקאט־מאריאנעטען-טעאטער", וועלכען ער האט מיט גרויס ערפאלג געפיהרט צוזאמען מיט'ן יודישען ארטיסט זוני מאר.

יאסעל קאטלער האט געשטאמט פון וואהלין. געבוירען אין 1896, האט ער צו 15 יאהר עמיג־רירט קיין אמעריקע. די לעצטע יאהרען האט ער מיטגעארבייט אין דער ניו־יארקער „מארגען־זשורנאל" [illegible]״.

חבל על דאבדין!

אחרי מחלה אנושה נפטרה האשה הצנועה והצדיקת תמימה וישרת לב מגזע קדושים נ״ע

פריווא שפיגעל

אשת הר׳ יצחק נ״י

בת החסיד ר׳ שלמה יחיאל ז״ל קנאבעל

בת ס״ו שנים לימי חיי׳

הלוי׳ תהי׳ היום ביום א׳. פ׳ בהעלותך בשעה 1 אחה״צ בדיוק ממעונה רחוב ברעזינער 21.

השרוים בצער עמוק בעלה, בני׳, בתה ונכדה ומשפחתה המתאבלים

אחרי מחלה כבידה וממושכה שבקה חיים לכל חי׳

נ״ע צלה אשת ר׳ אהרן נ״י

דובראניעצקי

מבית פינטשעווסקי

בשנת 72 לימי חיי׳

הלוי׳ תהי׳ היום ביום א׳ ט״ו סיון תרצ״ה בשעה 2.30 אחה״צ מבית האבל שדרי 1. מאי 21.

השרוים בצער עמוק

בעלה, בנותי׳, בני׳, כלותי׳, חתנה, נכדה, נכדותיו ומשפחתה.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 53 יאהר אונזער הייסגעליבטע שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

נ״ע רודע אלמנת ר׳ אברהם הערצקי ז״ל פראגער

בת ר׳ ראובן ז״ל זייפערט. געוואוינט צעגעלניאנא 37.

די לוי׳ קומט פאר היינט זונטאג, דעם 16 יוני 1935, פון טהרה־הויז, 3 א זייגער נאכמיטאג. ווענען וואס עס טיילען מיט די אין טיפען צער טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

9089

געגענזייטיגער צוטרוי פון די פעלקער
איז דער איינציגסטער סיסטעם פון זיכערן דעם שלום
ערקלערונג פון ענגלישן מיניסטער אידען

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)
רייטער־אגענטור טיילט מיט: מיניסטער אידען האט היינט אפגעגעבן פאלגענדע ערקלערונג:
דער איינציגער אופן פון שאפען א געפיהל פון זיכערקייט פאר די פעלקער איז, לויט מיין מיינונג, אזעלכער. אלע פעלקער אהן אויסנאהם דארפען צוזאמען ארבייטען אין דער ריכטונג פון שאפען געגענזייטיגען צוטרוי, אויסדריקענדיג די גרייטקייט געגענזייטיג זיך אונטערשטיצען ביים אנהאלטען די אינטערנאציאנאלע ארדנונג, נאר אזויפערשטיי איך דעם אופן פון קאלעקטיווען שלום. די פעלקער־ליגע איז, לויט מיר, די איינציגע אויסדריקערין פון דעם דאזיגען סיסטעם, וועלכען מיר דארפען געבען אונזער פולע אונטערשטיצונג. כדי דער סיסטעם זאל זיין א ווירקזאמער, דארף מען האבען פיל פאקטארען, וואס א טייל פון זיי פעהלט ליידער. עס עקזיסטירט אבער אן'אפשאצבארער פאקטאר — דאס איז די בריטישע רעגירונג. די ערשטע רעדע פון באלדווינען, נאכ'ן איבערנעמען דעם פרעמיער־אמט ווייזט בולט, ווי ווייט די די רעגירונג שאצט אפ איהרע אויפגאבען בנוגע דער אויסערן־פאליטיק.

צושלאגען 2 רויטע דעוויזיעס
אינם קאמף מיט די כינעזער

שאנכיי, 15 (ספ. טעל. אין דער פראווינץ טשע־טשואן האט די נאנקינער ארמעע צושלאגען 2 דיוויזיעס פון דער רויטער ארמעע. ביי די רויטע זענען געווען 600 טויטע און עטליכע הונדערט זענען גענומען געווארען אין געפאנגענשאפט צום רעגירונגס־מיליטער.

צום אנדענק פון מיניסטער פיעראצקי

ווארשא, 15 (טעלעפאניש)
צו דער יאהרצייט פון אינערן־מיניסטער פיעראצקי זענען אין א גאנצע רייה שטעט אין פוילען אפגעריכט געווארען טרויער־אקאדעמיעס און גאטעסדינסטען.

שמריהו-לעווין-גאס אויפ'ן הדר-הכרמל

ירושלים, 15 (יט"א טעלעגראפיש).
דער ראט פון הדר-הכרמל האט בעשלאסען רופען א גאס אויפ'ן נאמען פון ד"ר שמריהו לעווין.

פאליציייאישע ראדיא-סטאציעס אין ארץ-ישראל

ירושלים, 15 (יט"א טעלעגראפיש):
יט"א דערוויסט זיך, אז אין יפו און חיפה וועלען אויסגעבויט ווערען ראדיא-סטאציע פאר פאליציי-צוועקען.

עמיר אבדולאה אין ירושלים

ירושלים, 15 (יט"א) אין ירושלים האט געווילט עמיר אבדולאה, לכבוד וועלכען דער געוו. בירגערמייסטער פון ירושלים ראגהעב-ביי נאשאשיבי האט ארויסגעגעבן אנ'אויפנאהמע.

מזרחי-וועלט-קאנפערענץ אין קראקא

ירושלים, 15 (יט"א טעלעגראפיש)
דער מרכז עולמי פון מזרחי האט געמאלדען אז די וועלט קאנפערענץ פון דער מזרחי פארטיי וועט פארקומען אין קראקא און וועט זיך עפענען דעם 10 אויגוסט.

„אמעריקאנער היטלער"
פערמשפט צו 60 טעג שווערע תפיסה

ניו־יארק, 15 (יט"א) דער פיהרער פון דער אמעריקאנער נאצי פארטיי ריימאנד הילי. וועלכער בעצייכענט זיך אליין אלס „אמעריקאנער היטלער", איז פערמשפט געווארען צו 60 טעג תפיסה מיט שווערער ארבייט. א פרינציפיעלען בעשלוס וועגן תפיסה שטראף פאר'ן „אמעריקאנער היטלער" האט דאס געריכט אנגענומען נאך מיט עטליכע טעג צוריק, איצט איז פערעפענטליכט געווארען דער תפיסה טערמין. הילי איז צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט פאר ארויסהענגען אנ'אנטי יודישען צייכען און פאר גריסען דאס געריכט אויפ'ן נאצי שטייגער.

Dr. MICHAŁ URBACH
איגנערליכע און נערוועון קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ZAWADZKA 15, tel: 148 89
נעהמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

דאנציגער וואלוטע ווערט מעהר נישט דעוואלואירט
בערוהיגענדע רעדע פון ד"ר שאכט אין דער פריישטאט

דאנציג, 15 (טעלעפאניש)
קיין דאנציג איז געקומען דער פרעזידענט פון דער רייכס־באנק ד"ר שאכט, וועלכער האט היינט געהאלטען אויף א סוחרים - פערזאמלונג א רעדע וועגען דער סיטואציע פון דער וואלוטע אין דער פריישטאט.
פון ד"ר שאכט'ס רעדע האט מען געקענט בעקומען דעם איינדרוק, אז אין בערלין שרעקט מען זיך פאר א ווייטערדיגער וואלוטע־פאניק אין דאנציג, ווארום ד"ר שאכט'ס רעדע האט געוויזט אויס, געהאט דעם ציל צו בערוהיגען די דאנצינגער בעפעלקערונג. ד"ר שאכט האט בעהויפטעט, אז דער דאנציגער גולדען אין זיין איצטיגען צושטאנד איז אונבעדינגט א פעסטע און געזונדע וואלוטע, וועלכע עס דראהט נישט קיין שום ווייטערדיגע קאטאסטראפע.
אנ'ענליכע רעדע האט ד"ר שאכט געהאלטען אין ספארט־זאל, וואו ער האט אונטערגעשטראכען, אז די דאנציגער עמיסיע־באנק האט אלע בעדינגונגען כדי נישט צו דערלאזען צו א ווייטערדיגער דעוואלואציע פון גולדען.

—=—

CIECHOCINEK
WILLA CASINO
UL. WIDOK
Wysoko położona, nowoczesna, skanalizowana willa, ładne pokoje,
B. BLISKO ŁAZIENEK.
CENY PRZYSTĘPNE.
W bieżącym sezonie pod zarządem właścicielki.

פענסיאנאט „ווינגאטע"
קאלומנא, לובעלסקא № 15
טעל. נומ' 13.
ערשטקלאסיג, עלעגאנט מיט'ן בעסטען קאמפארט.
שטרענג כשר! די מאדערנסטע בעקוועהמליכקייטען!

מזל-טוב
ווינשען מיר אונזער לאנגיעהריגען פרעזעס ה' לייבוש ראזענבערג און פאמיליע צו דער היינטיגער חתונה פון זייער טאכטער
לאה
מיט ה' יששכר בערענזא
און דעם יונגען פאר א גליקליך צוזאמענלעבען.
אינם נאמען פון אלע סוחרים פון דער האלע נאוואמיעסקא 19
„די קאמיסיע פון דער האלע".

זאל גאנץ לאדז וויסען! אודער ס.ב.ג. ... פון פיס קאסט 5 גר. ... פיעטריקא- ... 21, 51, 64 און 92 נאוואמיעס- ... 1 ... געזוכט ...

Dr. med. W. EYCHNER
פרויען-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 4. טעל. 134-72
נעמט אן פון 2 ביז 3.30 נאכמיטאג
און פון 6.30 ביז 8.30 אווענט
אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 10–12 בייטאג.

ד"ר
ס. קאנטאר
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער-שוועכע)
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45.
נעמט אן פון 8–2 נ"מ און פון 6–9 אוו.

בעקאנטמאכונג.
דער בעוואוסטער גלאט - כשר'ער רעסטאראן
צ. ראזענבלום
38 פיעטריקאווער 38
גיט ארויס ערשטקלאסיגע מיטאגען צו 1.50
אויך מילכיגע פרישטיגע און אווענדברויט צו 1 זל.
מיט אכטונג צ. ראזענבלום
פיעטריקאווער 38 טעל. 111-02
בעמערקונג: דער האטעל איז גרינדליך רעמאנטירט
קאנקורענץ-פרייזען

נייע מאטיעס הערינגע
עס איז שוין אנגעקומען א פרישער 2. טראנספארט נייע מאטיעס הערינגע פון פרישען פאנג
א. י. בערגער לאגער, זגיערסקא 18
קאנטאר, נארוטאוויטשא 56
די פירמע עגזיסטירט פון 1838. טעל. 132-78.
די בעסטע סחורה פון פרישען פאנג קאסט נאר 60 זל. א 1/2 פעסעל.

נאר פאר מענער!
דער לאנג-עקזיסטירענדער לאדזער ערשט קלאסיגער ספעציאליסט פון הויזען איז צוריקגעקומען פון פאריז.
ווער עס וויל טראגען הויזען לויט דער לעצטער מאדע דארף זיך ווענדען נאר צו דעם ספעציאליסט פון הויזען.
B. FAJWLEWICZ אלעע 1. מאי 2, פראנט, 1. שטאק
רעקלאמע פרייזען! קומט און איבערצייגט אייך

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אסיסטענט פון דעם גינעקאלאגישען קליניק אין פאריז.
(ספעצ. פאר פרויען-קראנקהייטען און שוואנגערשאפט).
דיאטערמיע, עלעקטראקאגולאציע.
נעהמט אן אין לאדז
פילסודסקיעגא 51, טעל. 170-03
נעהמט אן פון 8—10 און פון 4—6 נאכמ

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 11 פריה ביז 2 מיטאג און 5—9 אוו.
זונטאג פון 10—1 בייטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

ד"ר העללער
ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
8 טראווגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט
זונטאג פון 10—12 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

אויערן, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוויי-אפעראציע א. ז. וו., ווי אויך אמבולאטארישע פון 9—2 און פון 4—8 אוונט

א מיליאנער
קענסטו ווערען, קויפענדיג א לאס אין דער באמת גליקליכער קאלעקטור פון
I. H. Littman
פיעטריקאווער 32
לעצטענס זענען געפאלען ביי אונז:
300.000 זל. אויף № 42630
300.000 זל. אויף № 26014
און א סך, א סך געווינסען צו 50.000 זל., 15.000 זל., 10.000 זל., 5.000 זל. א. ז. וו.
די ציהונג קומט שוין פאר דעם 19. יוני ד. י.
כל הקודם זכה! כל הקודם זכה!

א נייער ראד פון גליק.

דער הונדערטער פויזענטער מענשען געווינען אויף דער מלוכה-לאטעריע. כדי דאס קאנטראלירען איז געבויג א קאק צו מאן אויפ'ן שפיל-פלאן. עס מוזען געווינען אזויפיל לאזען, וויפיל דער פלאן זעהט פאראויס. אין דער יעצטיגער 33-טער לאטעריע איז פאראן געווינס-לאזען 107.139, וואס עס שאפט 428.556 פערטלען. די ציפער איז א קאלאסאלע, נאר לסוף געווינען נישט אלע און נישט שטענדיג בעווינט זיך, ווייל דאס קען נישט זיין. איין שפילער געווינט אין דער ציהונג, א אנדערער אין דער קומענדיקער, אבער נישט איין שפילער, ווען ער געווינט נארנישט אין עטליכע ציהונגען גיט א ביטערן קרעכץ: „גאט מיינער, ווען דער ראד וואלט זיך אנדערש געדרייט." און באמת, אנהויבענדיג פון דער ציהונג צו דער 1-טער קלאס פון דער 33-טער לאטעריע, וועלכע הויבט זיך אן דעם 19-טען ה. מ. וועט זיך דער ראד דרייען „אנדערש".
דער ביז איצטיגער ראד דינט שוין דער לאטעריע העכער הונדערט יאהר, טראץ דעם, וואס ער האט געדינט אזוי לאנג, האט ער געגעבען די פולשטענדיגע זיכערקייט, אז בשעת דער ציהונג ענטשיידט בלויז דער צופאל און די שפילער האבען געהאט דעם מאקסימום גאראנטיע פון יושר'דיגער ציהונג. נישט נאר די קאנטראל-קאמיסיע, נאר אויך די צאהלרייך פערזאמעלטע אין ציהונגס-זאל, זעהען די צונויפגעוויקעלטע צעטלען וועלכע ליגען אין ראד. זיי זעהען, ווי די יתומה'לע נעמט ארויס דעם צעטעל, נעמט ארויס דאס רינגעלע און גיט עס איבער דעם בעאמטען, וואס דער בעאמטער לייענט אויס דעם צעטעל. קיין זייטיגע ווירקונגען קענען נישט עקזיסטירען.
אט די אלע פאזיטיווע אייגענשאפטען פון פריהערדיגען ראד זענען נישט נאר פערבליבען, נאר זיי זענען פערטיפט געווארען אין דעם נייעם ראד. דער ביז איצטיגער ראד איז בעוועגט געווארען מיט'ן האנט, נאכ'ן ארויסציהען יעדע הונדערט נומערן. דער נייער ראד וועט געטריבען ווערען דורך עלעקטרי. ער וועט זיך בעוועגען במשך פון דער גאנצער צייט פון דער ציהונג און די נומערן וועלען כסדר בייטען זייער ארט. חוץ דעם זענען די איבערצייגונגען אין נייעם ראד אין בעצוג צום אקס געמאכט געווארען אזוי, אז זיי שאפען א ווינקעל, כדי די נומערן זאלען זיך בעוועגען נישט נאר אין דער ריכטונג, וואו דאס ראד דרייט זיך, נאר זיי זאלען זיך אויך איבערדרייען פון איין ווינקעל צו דער צווייטער.
מען דארף צוגעבען, אז דער גלעזערנער אויבערפלאך אין נייעם ראד איז פערגרעסערט געווארען, וואס עס ערמעגליכט נאך מעהר די קאנטראל.
זאל זשע דער נייער ראד, וועלכער וועט זיך דרייען „אנדערש" ברענגען גליק אויך די וועמען עס האט נישט געבראכט דאס אלטע ראד. דאס וועט לייכטער אנקומען, ווייל אין דער 33-טער לאטעריע וועלען די שפילער געווינען, חוץ פון די נארמאלע 4 קלאסען, אויך פון דער אפיציעלער חנוכה-ציהונג. —

אפּשאפן די באלפור = דעקלאראציע

און אפּשטעלן די יודישע איינוואנדערונג — פאדערן די אראבער

(ג ע נ ף, 15 (יט״א טעלעגראפיש)
ווי יט״א דערוואוסט זיך פון די קלאנגען, וועלכע האבן זיך פארשפרייט אין גענף, ענט האלט די אראבישע פעטיציע צו דער מאנדאט קאמיסיע פאלגענדע פאדערונגען: אפּשאפן די באלפור דעקלאראציע, אפּשאפן די יודישע אימיגראציע, אנולירן די חולה קאנצעסיע א. א. וו.

דעלעגאציע פון גראדנע אין אינערן-מיניסטעריום

ווארשא, 15 (יט״א טעלעפאניש)
דאנערשטאג האט אין ווארשא געווײלט א דעלעגאציע פון דער יודישער קהלה אין גראדנע, וועלכע האט אונטער דער פיהרונג פון דעפ. דר. ראזמארין פארגעשטעלט אין אינערן מיניסטעריום א רייה פאקטען און דאטען אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע געשעהענישען אין גראדנע.

זשורנאליסט לעווי מוז פערלאזען דאנציג

דאנציג, 15 (יט״א טעלעגראפיש)
אלע בעמיהונגען, אז דער ארעסטירטער יודישער זשורנאליסט לעווי זאל קענען פערבלייבען אין דאנציג, האבען נישט געהאט קיין ערפאלג, מארגען אין אוונט וועט לעווי מוזען פערלאזען דאס דאנציגער געביט.

דעלעגאציע פון בריטישען לעגיאן

אפיציעל איינגעלאדן קיין דייטשלאנד

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)
אין שייכות מיט דער ארויסטרעטונג פון פרינץ פון אועלס, האט דער ענגלישער לעגיאן בעקומען פון דער דייטשער ארגאניזאציע פון קריגס-בעטייליג־טע אן אפיציעלע איינלאדונג צו קומען קיין דייטש־לאנד. דעם 13 יולי פאהרט ארויס די ענגלישע דע־לעגאציע קיין בערלין.

פאשיסטישע שבתים אין איטאליע

רוים, 15 (ספ. טעל.)
דער מיניסטערן-ראט האט אנגענומען א דעק־רעט, וואס בעשליסט דאס איינפיהרען אזוי-גערופע־נע פאשיסטישע שבתים, וואס וועלען זיין געווידמעט פאליטישער און מיליטערישער צוגרייטונג פון דער בעפעלקערונג. די „צוגרייטונג״ וועט זיך אנהויבען יעדען שבת 1 בייטאג.

אומגעברענגט 18 כינעזישע קאמוניסטען

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)
פון שאנכאי מעלדעט מען, אז דארט איז אומ־געבראכט געווארען דער פיהרער פון כינעזישע קאמוניסטען צוזאמען מיט 17 חברים.

היינטיגער מארש צו הערצל׳ס קבר

ווין, 15 (ספ. טעל.)
די הײַ יעהריגע מאניפעסטאציע צו ד״ר הערצל׳ס קבר וועט פארקומען דעם 16 ד. ח. די פאליציי ערלויבט נישט די מונדירירטע ציוניסטישע יוגענד אנטיילצונעהמען אין דער מאניפעסטאציע.

טראנספּארטען קיין ארץ־ישראל ערלעדיגט אמשנעלסטען דירעקט
Przedborski, Kolner i S-ka Łódź, Sienkiewicza 6
tel. 247-75
מיר ערטיילען אומזיסט אלערליי אינפארמאציעס.

דייטשלאנד איז גענייגט נאכצוקומען די ענגלישע פאדערונגען בנוגע ים-בעוואפנונג

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)
דער פארזיצער פון דער דייטשער דעלעגאציע אויף דער ים-קאנפערענץ אין לאנדאן, פאן ריבענ־טראפ האט היינט געהאט א לענגערן שמועס מיט׳ן ענגלישען אויסערן מיניסטער הער. בעת דעם גע־שפרעך זענען בעריהרט געווארען נישט בלויז פראגען פון ים-בעוואפנונג, נאר אויך אינטערנאציאנא־לע פראבלעמען. הנם דער רעזולטאט פון דער 2-שעה׳דיגער קאנפערענץ ווערט פון ביידע צדדים גע־האלטען אין געהיים. נעמט מען אן אין די היגע פא־ליטישע ספערען, אז דייטשלאנד איז גענייגט אנ־צונעמען די בריטישע פאדערונגען.

פיגולקעס קאוונא (CAUVIN'A)

מיט אויסשליסליכע בעוואוסט - בעשטאנד - טיילען ועגען דאס ווירקזאמסטע, דאס אנגענעהמסטע און ביליגסטע אפּפיהרונגס-מיטעל.
פרייז פון א שאכטעל 2.50 זל.
צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

די יאפּאנישע פעטליע דריקט...

כינע ווענדעט זיך ווענען הילף צו ענגלאנד און אמעריקא

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.)
רייטער-אגענטור איז מודיע:
די כינעזישע רעגירונג האט זיך געווענדעט צו גרויסמאכטען אין מערב-אייראפא וועגען דרינגענ־דער הילף, צוליב די לעצטע געשעהענישען אין צפון כינא.
דער כינעזישער אמבאסאדאר אין לאנדאן האט איינינע מאל בעזוכט דעם פארעין אפיס. די כינעזי־שע רעגירונג האט דייטליך ערקלערט, אז זי קען נישט מאכען קיין ווייטערדיגע הנחות לטובת יאפאן.
ענליכע בעמיהונגען זענען אויך געמאכט גע־ווארען אין וואשינגטאן, וואו דער כינעזישער אמ־באסאדאר האט נישט בעקומען די געפארערטע פער־זיכערונגען.

פערשארפטער קאמף מיט דער אפּאזיציע

ווערט איצט אנגעקינדיגט אין ראטענפערבאנד

מאסקווא, 15 (ספ. טעל.)
„איזוועסטיא״ שטעלט פעסט, אז אין אמאליגען אפאראט פון דעם צענטראלען אויספיהר - קאמיטעט (צ. ק.) מיט יענוקידזא׳ס אנטייל, זענען, א דאנק דער פאליטישער בלינדקייט, געווען פערטרעטען קאנטער־רעוואלוציאנערען, געוו. מיניסטארען, געוו. אריסטא־קראטען ווי אויך אגענטען פון טראצקי׳ן, זינאוויעוו׳ן און קאמיניעוו׳ן. די בעשלוסען פון די מאסקווער און לענינגראדער אקטיוויסטען טאדלען שארף יע־נוקידזא׳ן. „איזוועסטיא״ מאכט אויפמערקזאם, אז דער מארד איבער קיראוו׳ן איז אויך געווען א רע־זולטאט פון דער אפגעשוואכטער רעוואלוציאנערער פיהלבארקייט.
דער צ. ק. פון דער קאמוניסטישער פארטיי פא־דערט אויף פארטצוזעצען די פראפאגאנדע ארבייט אן זומער-פעריען. מען דארף פערשארפען דעם קאמף מיט דער מענשעוויסטישער, עסערישער און לינק־קאמוניסטישער טעאריע.

דער ראבינער פון סאארבריקען בעפרייט פון ארעסט

ציריך (יט״א) ווי עס טיילט מיט דאס איזראעליטישע וואכענבלאט פאר דער שווייץ״ אין דער ראבינער פון סאארבריקען ד״ר לאטער ראט שילד, וועלכער איז מיט איינינע וואכען צוריק ארעסטירט געווארען דורך דער „געסטאפא״, ענד ליך בעפרייט געווארען פון תפיסה.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר מאגער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע-פרייזן

Doktór Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע הויט-קראנקהייטען און מאגער-שוועכע
וואוינט יעצט
9 טראוגוטא 9
טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אוונט.
פאר דאמען א ספעצ. ווארטע-זאל

Dr. med. P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקה
נעהמט אן פון 8—1 און פון 4—8 אוו.
Cegielniana 4, tel. 100-57.

Dr. med. H. LUBICZ
פאר הויט. ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפפאנגס-שעהן 8—10, 12—2 און 5—8 אוועגד
זונטאג פון 9—11 בייטאג און יום-טוב פון 9—1.
פאר דאמען — א בעזונדערער ווארטע-זאל.

צום היינטיגען צוזאמענפאהר פון די אלגעמיינע ציוניסטען אין קראקא

פאסטולאטען פון „הנוער הציוני״ און „החלוץ הציוני״

ווארשא, 15 (יט״א טעלעפאניש)
היינט זענען דא פארגעקומען בעראטונגען פון „הנוער הציוני״ און „החלוץ הציוני״ וועגען זייער שטעלונג צו דעם מארגענדיגען צוזאמענפאהר פון די אלגעמיינע ציוניסטען, וועלכער קומט פאר אין קראקא. ס׳זענען אנגענומען געווארען פאלגענדע פונקטען:
1) אונבעשטרייטבארע דיסציפלין אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע; 2) פרימאט פון חלוצישער ארבייט אין דער עליה; 3) נאציאנאלע פאנדען אלס באזע פאר דער ארץ ישראל-ארבייט; 4) דעמא־קראטישע יסודות אין ארץ ישראל; 5) סאציאלער ארביטראזש און 6) איינהייטליכע ארבייטער-ארגא־ניזאציע. די בעראטונג האט זיך אויך ארויסגעזאגט נעגען שאפען א בעזונדערן ארבייטער - ארגאן.

פערהאנדלונגען פון הסתדרות העובדים מיט דעם אלגעמיין-ציוניסטישען ארגאן

לעמבערג, 15 (יט״א טעלעפאניש)
די יוגענד-ארגאניזאציע „אחוה״ טיילט מיט, אז זי האט היינט בעקומען א טעלעגראפישע מיטטיילונג פון א״י, אז דארט פיהרען זיך אונטערהאנדלונגען צווישען דער הסתדרות-העובדים און דעם ארגאן פון די אלגעמיין-ציוניסטישע ארבייטער. אין די פער־האנדלונגען, וואס וועלען נאך פארטגעזעצט ווערען, בעטיילינען זיך מצד דער „הסתדרות״ די ה״ה רמז דאבקין און קאסאי.

פראגע וועגען סעפּאראטען אלגעמיין-ציוניסטישען ארבייטער-ארגאן. דעפּע־שע פון דער הסתדרות העובדים צום וועלט - פערבאנד פון די אלגעמיינע ציוניסטען

ירושלים, 15 (יט״א טעלעגראפיש)
יט״א ווערט אינפארמירט, אז אין צוזאמענהאנג מיט דער וועלט-קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציו־ניסטען אין קראקא האט דער ועד-הפועל פון דער הסתדרות-העובדים ארויסגעשיקט צום וועלט-פער־באנד פון אלגעמיינע ציוניסטען פאלגענדע דעפעשע:
„יעדער פרוב אריינצוטראגען א נייעם פירוד צווי־שען ארבייטער - צבור אין לאנד דורך אויפשטעלען א סעפּאראטע פראפעסיאנעלע ארבייטער - ארגאני־זאציע פון אלגעמיינע ציוניסטען און מיט זייער אונ־טערשטיצונג איז אין אונזערע אויגען אנ׳אונפער־צייהליכער ציוניסטישער פערברעך, אנ׳אטענטאט אויף די לעבענס-אינטערעסען פון דער ארבייטער-בעוועגונג, א בעדראהונג פון שלום אויפ׳ן ארבייטס־געביט און אין די ארבייטס - בעציהונגען אין דער ווירטשאפט פון ישוב און א פערלעצונג פון די הח־לטות פון ציוניסטישען קאנגרעס.
די הסתדרות האט נישט מסכים געווען אויף קיין שום ענליכע סעפּאראטע ארגאניזאציע, האט נישט געפיהרט מיט איהר קיין שום משא-ומתן און האט נישט גע׳חתמ׳עט קיין שום הסכם מיט איהר. אלע פריינד פון דער ארבייטער - בעוועגונג אין לאנד און אלע איהרע געטרייע פערבינדעטע אין דער ציוניס־טישער בעוועגונג ווערען אויפגעפאדערט קאטעגא־ריש נישט צו דערלאזען צו דער דאזיגער צרה און צו אונטערשטיצען די שטרעבונג צו דערהאלטען אנ׳־איינהייטליכע ארבייטער - ארגאניזאציע לטובת דעם ציוניזם און לטובת דעריודישער ארבייט״.

ערקלערונג פון ד״ר י. שווארצבארד

קראקא, 15 (יט״א טעלעפאניש)
אין צוזאמענהאנג מיט א מיטטיילונג וועגען א דעפּעשע פון ועד הפועל, פון דער הסתדרות-העוב־דים צום וועלט-פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניסטען אין קראקא נעגען דער שאפונג פון נייעם אלגעמיין־ציוניסטישען ארבייטער - ארגאן, האט דער פרעזעס פון וועלט-פערבאנד דר. י. שווארצבארד פערעפענט־ליכט פאלגענדע ערקלערונג:
„מיר האבען נישט בעקומען קיין שום דעפּעשע פון דער ליטונג פון דער הסתדרות - העובדים און האבען אויך מחמת דעם דערוויל נישט נויטיג נעהנ־טער צו פערנעמען זיך מיט וועלכע עס איז ערקלע־רונגען אין דעם ענין. די קאנפערענץ פון אלגעמיינע ציוניסטען, וואס קומט זיך איצט צונויף, וועט אין דער פראגע פון שאפען אנ׳אלגעמיין - ציוניסטישען פראפעסיאנעלען ארבייטער - פערבאנד ענטשליסען רוהיג, אונאפהענגיג און לויט אייגענעם איינזעהן און וועט זיך זיכער נישט בויגען פאר קיין שום פרובען פון אויסאיבען א דרוק אדער פון דראהונ־גען״.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółka Akcyjna
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
WYJEZDŻAJĄC, nie zostawiaj w domu papierów wartościowych, złota, srebra i t. p., lecz zanieś je do SAFE'u!

היטלער זאָל האַלטען זיינע צוזאָגען

פאָדערט די בעפעלקערונג אין סאַאַר-געביט

פּאַריז, 15 (ספּ. טעל.)

אויף דער טעריטאָריע פון גענף. סאַאַר געביט זענען פונאַנדערגעקלעבט געוואָרן אַפישען, וועלכע פאָדערן פון היטלער'ן, ער זאָל פערווירקליכע זיינע צוזאָגען, וועלכע ער האָט געגעבען פאַר'ן פּלעביסציט אין סאַאַר געביט.

יוליוס שטרייכער און אולריך פלייטשהאַוער „ערציהען" די דייטשע סטודענטענשאַפט

בערלין (יט"א) די „הייזנאַכער טאַגעס־פּאָסט" ברענגט אַ בעריכט פון די רעפעראַטען פון פּולק. אולריך פלייטשהאַוער, דעם עקספּערט אין בערנער פּראָצעס וועגען די „פּראָטאָקאָלען פון די זקני ציון". און פון יוליוס שטרייכער אויף אַ זומער־לאַגער פון דער „דייטשער בירגערשאַפט" (סטודענטענשאַפט). לויט דעם בעריכט האָט פלייטשהאַוער אין אַ רעפעראַט וועגען „יודישען וועלטהערשאַפט־פּלאַן נעגעבען אַן'איבערבליק פון די „צילען פון דער יודישער־איבער־מלוכה'שער פּאָליטיק" אין דער פראַנצויזישער רעוואָלוציע. אין אַ צווייטען רעפעראַט האָט פלייטשהאַוער ווידער געשילדערט דאָס „וועלט־הערשאַפט פּראָגראַם פון יודענטום" אויפ'ן סמך פון תנ"ך. דערביי האָט ער זיך פעררופען אויף די פער־האַנדלונגען פון בערנער פּראָצעס און האָט ציטירט „בעווייזען" פון דער „יודישע מאַכט־פּאָליטיק". אַ בעזונדערן רעפעראַט האָט פלייטשהאַוער געווידמעט דער „אויטענטישקייט פון די פּראָטאָקאָלען פון די זקני־ציון", פערופענדיג זיך אויף זיינע געמיינזאַמע בעמיהונגען מיט טעאָדאָר פריטש, אַלפרעד ראָזענבערג, יוליוס שטרייכער, שוואַרץ־פּאָסטוניטש און אַנדערע. „קענער פון דער אַנטיסעמיטישער בעוועגונג".

פלייטשהאַוער האַלט זיך נאָך אַלץ ביי זיין בעהויפּטונג, אַז די „פּראָטאָקאָלען" זענען אַ „סטוריען אַרבייט פון אחד־העם און ער „פּערזיכערט", אַז בעת די אַפּעלאַציע־פערהאַנדלונגען אין דעם פּראָצעס וועט ער „פאָרלעגען דער עפענטליכקייט די גע־העריגע בעווייזען".

יוליוס שטרייכער — דערצעהלט די „אייזענאַכער טאַגעספּאָסט" — האָט געהאַלטען אַ צוויי־שעה־דיגען רעפעראַט וועגען „יאַהרטויזענד אַלטען יודי־שען אונטערראַסענטום" דאָס בלאַט רעדט וועגען דעם „גרויסען ערלויבניש", וועלכען די לאַגער־סטו־דענטען האָבען געהאַט אַ דאַנק דעם דאָזיגען רעפע־ראַט.

דאָס נייע נאַציסטישע בירגער־שאַפט־געזעץ

בערלין, (יט"א) אין אַ געשפרעך מיט דעם קאַנאַדישען שריפטשטעלער ערלאַנד עשלין האָט דער רייכס מיניסטער ד"ר פריק ערקלערט, אַז די ארבייטען איבער דעם נייעם דייטשען ביר־גערשאַפט געזעץ זענען אין פולען גאַנג. די פאַר־בערייטונגס ארבייטען זענען זעהר קאָמפּליצירט, ווייל עס ווערט אויסגעפאָרשט די אָפּשטאַמונג פון יעדען איינוואוינער, פון וואָס עס איז אָפּהענגיג, וועט עס קען יאָ זיין אָדער נישט זיין קיין דייטשער בירגער.

מינכען (יט"א) לויט דער מעלדונג פון דער „פראַנקישער טאַגעסצייטונג" האָט די רעגי־רונג פון אָבער און מיטעל פראַנקען אָפּגענומען די בירגערשאַפט ביי פיל יודען, וועלכע האָבען ערוואָרבען די דייטשע בירגערשאַפט אין די יאָה־רען 1922–1929.

די גרויל־ענדע פאָלגען פון אויפרייס אין דער דייטשער פּולווער-פאַבריק

היטלער שענקט 100 טויזענד מאַרק די פערטומטע משפחות

פּאַריז, 15 (ספּ. טעל.)

די ביז־איצטיגע קאָמוניקאַטען וועגען די שוי־דערליכע פאָלגען פון אויפרייס אין דער פּולווער־פאַבריק אין ריינסדאָרף, דערצעהלען נישט בלויז וועגען הויכער 200 דער'הרגעטע ארבייטער, נאָר אויך וועגען פיל הונדערטער פערוואונדעטע. ס'דויערט נאָך די רעטונגס־אַקציע, וואָס בעשטעהט פון אַפּרוי־ניגען די איינגעפאַלענע מויערן פון דעם אָרט, אויף וועלכען עס זענען פערשאָטען געוואָרען לעבעדיגער־הייט אונצעהליגע קרבנות פון דער גרוילענדער קאַ־טאַסטראָפע.

ס'שטעלט זיך אַרויס, אַז די פּולווער־פאַבריק אין ריינסדאָרף איז געווען די איינציגע פאַבריק אין דייטשלאַנד, וועלכע איז דערלויבט געוואָרען דעם דריטען רייך לויט'ן ווערסיילער טראַקטאַט. די פאַב־ריק האָט געאַרבייט פאַר דער רייכסווער און האָט אויסגעאַרבייט דינאַמיט און שיס־פּולווער.

די לעצטע צייטען האָט די פאַבריק געאַרבייט בייטאָג און ביינאַכט, בעשעפטיגענדיג 7000 אַרביי־טער.

די לויה פון די קרבנות פון דער קאַטאַסטראָפע וועט פאָרקומען אויפ'ן חשבון פון דער פאַבריקס־דירעקציע.

מינ. געבעלס האָט צוגעשיקט צו דערפאַבריק אַ קאָנדאָלענץ־דעפּעשע

פון זיינע אייגענע פאָנדען האָט קאַנצלער היט־לער געגעבען 100.000 מאַרק פאַר די משפחות פון די אומגעקומענע אַרבייטער.

דורכגעקומען ווי גען דער פערטיילונג פון די 5 קאַנאַדער מאַנדאַטען צום 19 ציוניסטישען קאָנגרעס

מאָנטרעאַל (יט"א) די וואַהלען צום 19־טען ציוניסטישען קאָנגרעס, וועלכע זענען אין קאַנאַדע בעשטימט געוואָרען אויף דעם 10 יוני זענען נישט צושטאַנד געקומען, ווייל עס איז געקומען צו אַ פער־שטענדיגונג וועגען דער פערטיילונג פון די 5 מאַנ־דאַטען צום קאָנגרעס. די אַלגעמיינע ציוניסטען וועלען שיקען 2 דעלעגאַטען צום קאָנגרעס, די ליגע פאַרן ארבייטענדען א"י 2 דעלעגאַטען און מזרחי — איין דעלעגאַט.

סך הכל זענען אין קאַנאַדע פערקויפט געוואָרען 15.000 שקלים, ד. ה. מיט 4000 מעהר ווי צום 13־טען ציוניסטישען קאָנגרעס.

אַנטיסעמיטישע עקסצעסען אין בערלינער קוואַרטאַל פּאַנקאָוו

פאַריז, (יט"א) ווי עס טיילט מיט דאָס „פּאַריזער טאַגעבלאַט" זענען די טעג פאָרגעקומען אויסשרייטונגען אין דעם בערלינער שטאָדט פיער־טעל פאַנקאָוו פאַר דעם יודישען בעקליידונגס גע־שעפט טרונא פאַלק, וואו זייט אַ געוויסער צייט הענגט פאַר דעם געשעפט אַ שענדליכער „שטיר־מער" פּלאַקאַט, וואָס שטעלט פאָר, ווי אַרישע פרויען ווערען געשענדעט דורך יודען, דער דאָזי־גער פּלאַקאַט האָט געהאַט אַ ווירקונג.

אימיצער האָט אָנגעהויבען וואַרפען שטיינער אין די שויפענסטער פון דעם געשעפט, עס האָט זיך פערזאַמעלט אַ פּאָר טויזענד קעפּיגער עולם. וועלכער האָט טיילווייז דעמאָלירט די וויטרינען פון דעם יודישען געשעפט. גלייכצייטיג האָט מען פערשפּרייט אַ פלוג בלעטעל, וואָס האָט דערצעהלט אַז דער געשעפטס איינגענטימער האָט געשענדערט אַ קריסטליך דינסט מיידעל. בעת די דאָזיגע גע־שעהענישען האָט די פּאָליציי געגומען פאַלק'ן אין „שוץ אַרעסט".

מאָרגען וועט דעבאַטירט ווערען דער וואַהל.פּראָיעקט צום סענאַט

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש)

עס איז פערענדיגט געוואָרען די בפּרטיותדיגע דיסקוסיע איבער דער וואַהל־אָרדינאַציע צום סיים. די אָפּאָזיציאָנעלע דעפּוטאַטען האָבען אַריינגעטראַגען אויסבעסערונגען בנוגע דער פונאַנדערטיילונ־גען דאָס לאַנד אויף מעהרערע ראַיאָנען.

מאָנטאָג וועט די קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע אָנהויבען דעבאַטירען דעם וואַהל־פּראָיעקט צום סענאַט.

נאָך לאַנגע און שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער ליבער זוהן, ברודער און פעטער
ג"ע
הבחור פנחס ב"ר נתנאל הכהן נ"י
ערליך
איז עלטער פון 20 יאהר.
די לוי' קומט פאָר היינט, זונטאָג, כ"ו סיון תרצ"ה, 1 בייטאָג פון טרויער־הויז, אָגראָדאָווא 20, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טרויערנדע פאַמיליע

Dr. REICHER
פּאַלודניאָווא 28, טעל. 93-201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוואַכע־בעהאַנדלונג, סעקסועלע פּראָסטאַטן און פּסיכאָאַנאַליז
נעמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 אָוונט

מיט פיערשע „מאַרשען אויף שטעט" וואָרענט דער ענדעקישער פיהרער רימאַר

אַ מבול פון רעדעס, אויסבעסערונגען און עצות אויף דער קאָנסטיטוציע-קאָמיסיע ביים סיים

וואַרשאַ, 15 (טעלעפאָניש)

נאָך דער דאָנערשטאָג'דיגער דעקלעראַציע פון וויצע־מאַרשאַלעק צאַר, אַז די „סאַנאַציע" וויל „ענ־דיגען" מיט דער וואַהל־אָרדינאַציע אַמשפעטסטען דעם 1 יולי — האָט די קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע פון סיים נעכטען געאַרבייט ביז שפּעט אין דער נאַכט.

דער אוקראַאינער דעפּ. בילאַק, דערציילט, אַז ביי די לעצטע וואַהלען — איז אין לעמבערג אַזוי געווען: עפּעס אומבעקאַנטע מענשען האָבען אַריינ־געטראָגען הונדערטער רעקלאַמאַציעס געגען פער־שידענע אוקראַינער, אַז זיי זענען מכלומרשט שוין אַמאָל געווען בעשטראָפט און זיי האָבען נישט דערפאַר קיין שטים־רעכט. די אָנגערופענע אוק־ראַינער האָט מען געהייסען ברענגען דאָקומענ־טען פון דער צענטראַלער יוסטיץ מאַכט אין וואַרשאַ. דערווייל פלעגט אַריבער דער טערמין פון רעקלאַמאַציעס און די וואַהל־קאָמיסיעס פלעגען גלויבען דעם אָנקלאָגער, נישט פאָדערענדיג ביי איהם קיין בעווייזען.

דעפּ. בילאַק שלאָגט פאָר, אַז דאָס געזעץ זאָל קלאָהר פעסטשטעלען, ווער ס'דאַרף ברענגען בעווייזען. לויט'ן רעדנער דאַרף ברענגען בעווייזען דער אָנקלאָגער.

דעפּ. ראַטיי שטיצט אונטער דעם אוקראַינער.

די נייַנטע טייל פון געזעץ, וועגען די וואַהל־קאָלעגיעס האָט ראַטיי גענומען אַלס אויסגאַנגס־פּונקט צו זיין אַרויסטרעטונג. ער האָט גערעדט וועגען די מעלות פון די איצטיגע פּאַרלאַמענטאַ־רישע פאָרמען און מנהגים.

— מיר ווילען אַ געזונט געזעלשאַפטליך לע־בען און מיר ווילען נישט, אַז די סאָציאַלע שטראָ־מען זאָלען אָננעמען אַ געפעהרליכען לויף. איך האָב מורא, אַז ווען איהר וועט אָפּנעמען ביי די מאַסען די מעגליכקייט פריי אַרויסצושטעלען סיים־קאַנדידאַטען, וועט קומען צו דעם, וואָס כ'וואָלט נישט געוואָלט דערלעבען...

— אויב מען שליסט דער עפענטליכקייט דאָס מויל — זאָגט ער — ברענגט דאָס פאַטאַלע רע־זולטאַטען. נאַט אייך אַ ביישפּיל: אָט האָ מען קאָנפיסקירט אין אונזער צייטונג „זשעלאָני שטאַנ־דאַר" אַ נאָטיץ וועגען סובאַלק. וואָסער פּעולה האָט דאָס געהאַט? די ידיעה איז זיך נישט גע־קוקט דערויף פאַנאַנדערגעגאַנגען אויף הונדערטער קילאָמעטער. אָבער די פאַנטאָפעל־פּאָסט האָט זי אומגעהויער פאַנאַנדערגעבלאָזען צום סוף פון זיין רעדע טראָגט אַריין אַנאויסבעסערונג, אַז מיט הונדערט אונטערשריפטען זאָל מען קענען אַרויס־שטעלען אַ סיים־קאַנדידאַט, און אַז ס'זאָל גענוג זיין, ווען די אונטערשריפטען וועלען בעשטעטיגט ווערען דורך אַ סאָלטיס ,וואָיט אָדער גלח.

דער ענדעק רימאַר פּראָטעסטירט געגען די קאָלעגיעס .ער ווייזט אָן, אַז זיי זענען אין סתירה צו דער קאָנסטיטוציע און ער פערופט זיך אויף די פילמאַליגע אַרויסטרעטונגען פון פערשידענע אינערן־מיניסטאָרען (דער פריהערדיגער מינ. פּיע־ראַצקי, און דער היינטיגער מינ. קאָשטשאַל — קאָווסקי), אַז מען דאַרף האַלטען די קאָמונאַל־פער־וואַלטונגען ווייט פון פּאָליטיק.

— מיט אייערע געפאָדערטע אונטערשריפטען — זאָגט דעפּ. רימאַר — וועט איהר שטויסען די פויערן צו „מאַרשען אויף די שטעט". איהר פערגעסט, משמעות, די געשעהענישען אין גאַ־ליציאַנער גראָדזשיסק מיט 2 יאָהר צוריק? ס'האָט זיך אָנגעהויבען פון אַ מאַרש צום סטאַראָסטע... די שטימונג איז איצט אַזאַ, אַז יעדע קלייניגקייט קען פיהרען צו אַוואַנטורעס .

די ביישפּילען פון טיקאָטשין, סובאַלק און גראָדנע .ווי אויך די פריהערדיגע געשעהענישען אין ראַפּטשיץ און לימאַנאָווא ווייזען, אַז ס'קען לייכט קומען צו אַ שטורם. עס איז צו מיר דער־גאַנגען אַ ידיעה, אַז נאָך מאַרשאַל פּילסודסקי'ס טויט האָט מען זייער פאָרזיכטיג געקוקט צו צפון, צי די דאַנציגער היטלעריסטען וועלען נישט אויס־נוצען דעם מאָמענט אויף אַדורכצופיהרען דעם אַנשלוס פון דאַנציג צו דייטשלאַנד.

די אומרוהיגקייט איז געווען אַנ'אומזיסטע, אָבער ,צי זענט איהר זיכער, אַז מיר זענען נאָך אַצק ווייט פון טאָג, ווען מען וועט דאַרפען אַפּער־לירען צום פאָלק?

אַ צווייטער ענדעק פערופט זיך, אויף דער פּראַקטיק פון די קאָמונאַלע וואַהלען.

די גמינע סמאַרדזעוויצע (אָפּאָטשנער קרייז) איז היינט אַ מוסטער פאַר'ן גאַנצען לאַנד. די פוי־ערן האָבען דאָרט צוטריבען די וואַהל־קאָמיסיע, וועלכע האָט נישט געוואָלט צולאָזען אַנ'אָפּוזיציאָ־נעלען קאַנדידאַטען־צעטעל. די גערינכט־אינסטאַנ־צען האָבען זיך שפּעטער געשטעלט אויפ'ן שטאַנד־פּונקט, אַז די בעפעלקערונג האָט דערפיהלט איהר פליכט, פערטיידיגענדיג איהרע פּאָליטישע רעכט אין טשענסטאָכאָוו און לובלין האָט מען פשוט גע־פעלשט די וואַהלען, אַזוי ווילט איהר איצט בויען דעם סיים. אָבער איך ראָט אייך נישט איבערצו־ציהען דאָס שטריקעל, ווייל דאָס קען שאַדען ברענ־גען דער מלוכה. ס'וועט זיך נישט געפינען קיין מענש מיט אַ שטיקעל געפיהל פון ווירדע, וואָס זאָל מסכים זיין צו קאַנדידירען ביי אַזאַ וואַהל־אָרדינאַציע. פאַר אייערע מענשען וועט נישט זיין קיין אָרט אין נייעם סיים!

אַ לענגערע רעדע האַלט אויך דעפּ. נייע־דזשאַלקאָווסקי (פּ.פּ.ס.) - איהר האָט געשאַפען זאָגט ער — אַזאַ לאַגע, אַז ווען אפילו אַלע אַר־בייטער־גרופּירונגען זאָלען זיך פעראייניגען קענען זיי נישט אַרויסשטעלען קיין אייגענעם קאַנדידאַט. פרויען־אָרגאַניזאַציעס בעקומען רעכט צו דעלע־גירען פערטרעטער אין די קאָלאָגיעס. אָבער וועל־כע פרויען־אָרגאַניזאַציעס?

ביזאיצט האָט מען אונז נישט געענטפערט אויף אונזערע קאָנסטיטוציאָנעלע ספקות וועגען דער נייער וואַהל־אָרדינאַציע. כ'פערלאַנג באַכאַמאַל אַזאַ תשובה, ווייל כ'וויל נישט מיר זאָלען בעגיין אַנ'אומלעגאַלען אַקט.

ס'רעדען נאָך די ענדעקעס סטראָנסקי און זשעלינסקי, ווי אויך דער אַלטער פויערען פיהרער מאַקסימיליאַן מאַלינאָווסקי.

אויף די אַלע רעדעס ענטפערט וויצע־מאַר־שאַלעק צאַר, אין זיין ענטפער פערזיכערט ער, אַז די וואַהל־אָרדינאַציע איז אין הסכם מיט דער נייער קאָנסטיטוציע. וואַהל־מיסברויכען זענען תמיד גע־ווען און וועלען זיין — מען דאַרף עס נישט פער־אַלגעמיינערען.

פון דער פּרעסע

אין „גראָדנער מאָמענט" לייענען מיר: יודען, לערנט זיך לייענען!

(אָנשטאָט אַ קליינעם פעליעטאָן).

פאַראַן פיל שפּראַכען, ווי למשל פראַנצויזיש און ענגליש, אין וועלכע עס שרייבט זיך אַנדערש און עס לייענט זיך אַנדערש.

די פילאָלאָגישע סעקציע ביים יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט האָט פון מאָריגען פריי־טאָג אָן רעפאָרמירט די יודישע שפּראַך און איינ־געפיהרט אין יודיש דאָסזעלבע, וואָס אין פראַנצויזיש און אין ענגליש — דאָס הייסט, אַז עס שרייבט זיך אַנדערש און עס לייענט זיך אַנדערש.

א.

אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע פון 630.— זל. אָן
אָרגאַניזירט
„אַרביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 49-33
אויף הנחה-פּעסער קיין טשעכאָ-סלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויען.

לאדז, 16 יוני 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 16 יוני 1935

מפלה פון די דייטשען אין בריסעל

אויפ'ן קאנגרעס פון דער „וועלט־אוניע פון פריינד פון דער פעלקער־ליגע"

ווי בעוואוסט האט די דייטשע דעלעגאציע צום קאנגרעס פון די פריינד פון דער פעלקער־ליגע, וואס קומט פאר אין בריסעל פערלאזען דעם קאנגרעס. אין א קארעספאנדענץ פון בריסעל שרייבט מען דער „כווילא" וועגען דעם צווישען אנדערן פאלגנדעס:

שוין אויף דעם קאנגרעס אין מאנטרע, שווייצאריען, איז די דייטשע דעלעגאציע בעשטאנען פון אויטענטישע היטלעראווצעס און צום טייל פון „גלייכגעשאלטעטע" פאציפיסטען ־ צענטראווצעס, אין דער שפיץ, פון וועלכער עס איז געשטאנען דער געוועזענער גובערנאטאר פון די געוועזענע דייטשע קאלאניעס אין אפריקא, דער דייטש ־ נאציאנאלער ה' שנעע. גובערנאטאר שנעע און זיינע גלייכגעשאלטעטע חברים האבען זיך געפינען אין זעהר א שלעכטער לאגע צוליב דער דיסקוסיע איבער דער יודישער לאגע אין דייטשלאנד און זיי האבען זיך בעמיהט צו בעווייזען, אז די דייטשע יודען בעטראכטען זיך נישט פאר א נאציאנאלע מינדערהייט צוליב דעם אונטערליגט נישט די דיסקוסיע איבער זייער לאגע אלס א „אינערליכער דייטשער ענין" דעם אינטערנאציאנאלען פארום. זיי האבען אויך אנגעווענדעט א אנדערע טאקטיק, אפלייקענדיג די ידיעות וועגען די יודען ־ פערפאלגונגען אין דייטשלאנד, ווי אויך וועגען זייער רעכטליכע בעגרעניצונגען. זיי האבען ערקלערט, אז נאך די ערשטע רעוואלוציאנערע ערשיטערונגען, וועט די לאגע פון די יודען צוריקקעהרען צום נארמאלען צושטאנד און אז יעדע צו שארפע רעזולטאט וואלט נאר געקענט די לאגע נאך מעהר פערשארפען. געגען די דאזיגע טענות זענען דאן שארף ארויסגעטרעטען אין נאמען פון דער פאלעסטינער דעלעגאציע דער פערשטארבענער לעא מאצקין און ד"ר מאסינזאן. צום סוף האט דער קאנגרעס אנגענומען א מילדע רעזאלוציע, וואס פאדערט, אז די יודען זאלען צוריקגעשטעלט ווערען אין זייער בירגערליכע רעכט. לארד סעסיל האט נאך אין נאמען פון וועלט־פערבאנד זיך געווענדעט מיט א אפעל צו דער דייטשער דעלעגאציע, אויסדריקענדיג די האפנונג, אז ער וועט משפיע זיין אין געהעריגען זין אויף דער דייטשער רעגירונג. די רעזאלוציע איז איינשטימיג אנגענומען געווארען. די דייטשען האבען זיך אפגעהאלטען פון שטימען.

די דייטשע רעגירונג פערשטעהט זיך האט גאר נישט געטון בכדי צו פערבעסערן די לאגע פון די יודען. אין 1933 יאהר איז דייטשלאנד ארויסגעטרעטען פון דער פעלקער־ליגע און דעם 25 אקטאבער פליסט שוין אפ דער פערפליכטענדער צוויי־יאהריגער קינדיגונגס־טערמין פון ארויסטרעטען פון דער פעלקער־ליגע.

אבער א וואונדערליכע זאך! דער דייטשער פערבאנד פון פריינד פון דער פעלקער־ליגע האט א גאנצע צייט ווייטער מיטגעארבייט מיטן וועלט־פערבאנד ער האט נאר געענדערט זיין נאמען פון „דייטשע פעלקערבונד ליגע" אויף „דייטשע געזעלשאפט פאר פעלקערבונד־פראגען". אלס דעלעגאטען זענען שוין נישט געקומען אויטענטישע היטלעראווצעס, נאר די אלטע גווארדיע גלייכגעשאלטעטע מיטגלידער פון צענטרום, וועלכע האבען געהאט א קלארען בעפעהל פון געבעלס'ן צו דערהאלטען די דאזיגע פלאצובקע פון דער היטלעריסטישער פראפאגאנדע אונטער דער מאסקע פון בלומרשטער אידעע פון א „אמת'ער" פעלקער־ליגע און אזוי ארום גענארען די לייכטגלויביגע האלענדישע, בעלגישע, שווייצארישע און פראנצויזישע פאציפיסטען מיט דער האפנונג פון א עווענטועלען צוריקקעהרען פון דייטשלאנד אין דער פעלקער־ליגע.

צוליב דעם, וואס די פאלעסטינער דעלעגאציע האט זיך נישט געקענט בעטייליגען אין קאנגרעס, וואס איז פארגעקומען אין יאהר 1934 איז די פראגע וועגען דער לאגע פון די דייטשע יודען דאן נישט בעריהרט געווארען. דערפאר איז אבער געשעהן אויף דעם קאנגרעס פון לויפענדען יאהר, וואס איז פארגעקומען אין בריסעל. דער דייטשער פערבאנד האט געמיינט, אז דער ענין איז שוין פערגעסען געווארען און זיי האבען זיך געגרייט צו א ברייט פערמאסטענער אקציע אויפ'ן געביט פון קאנגרעס פון דער אוניע, געגען ליטע צוליב קליפעדא. אבער דא האט דער פאלעסטינער פערבאנד ווידער אריינגעטראגען די רעזאלוציע וועגען דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד און אזוי ארום צושטערט די שעהנע דייטשע פלענער.

דער גענעראל ־ סעקרעטאר פון דער אוניע פראפ. ריאיסען און איהר פרעזידענט פראפ. דזשיאניני זענען באלד פערשאטען געווארען מיט פראטעסט טעלעגראמעס פון דייטשען פערבאנד אין בערלין, וואס האט געפאדערט אראפצונעהמען פון דער טאג־ארדנונג פון קאנגרעס די פראגע וועגען דער לאגע פון די יודען אין דייטשלאנד און האט געדראהט אין געגענפאל נישט צו בעטייליגען זיך אין קאנגרעס. די טעלעגראמען האבען ווידער אונטערגעשטראכען, אז עס האנדעלט זיך וועגען א „אינערליכע דייטשע פראגע", אין וועלכער די אוניע דארף זיך נישט אריינמישען און אז מען דארף בכלל נישט ארויפשטעלען אויף דער טאג־ארדנונג פראגען, וואס די דיסקוסיע איבער זיי איז פאר דייטשלאנד נישט אנגענעהם, און וועלכע קענען בעליידיגען דייטשלאנד אין א מאמענט, ווען דער „פיהרער" האט דורך זיין רעדע פון 21 מאי געשאפען אזא פרעכטיגע שלום־אטמאספערע. דער דייטשער פערבאנד האט נאך אנגעוויזען, ווי זעהר די דייטשע עפענטליכע מיינונג איז איצט גענויגט צו בעטראכטען א רעארגאניזאציע פון דער פעלקער־ליגע אויף נייע יסודות, וואס זאלען נישט ענטהאלטען דעם גייסט פון ווערסיילער טראקטאט און ווי בעדויערנסווערט עס וואלט געווען ארויסצורופען די אונצופרידענהייט פון דער האזיגער דייטשע עפענטליכע מיינונג מיט דער ליגע צוליב דיסקוסיעס איבער נישט געוואונשענע און פולשטענדיג אונערטרעגליכע טעמעס. דער דעלעגאט פון דייטשען פערבאנד איז געקומען מיט צוויי טעג פריהער קיין בריסעל און מיט דער גאנצער ענטשידענהייט געפאדערט אראפצונעהמען פון דער טאג־ארדנונג דעם פראיעקט פון דער רעזאלוציע פון פאלעסטינער פערבאנד.

אבער דער דאזיגער מאנעוור האט זיך זיי נישט איינגעגעבען, ווייל ער האט זיך נישט געקענט איינגעבען. דאס פרעזידיום פון קאנגרעס האט אפגעווארפען די פאדערונג פון דייטשען פערבאנד אנווייזענדיג אויף דער אינטערנאציאנאלער וויכטיגקייט פון פראבלעם, וואס איז בעריהרט געווארען דורך דער פאלעסטינער דעלעגאציע. דער העלדישער דעלעגאט, וואס איז אזוי איינגעליבט אין געבעלס פעלקער־ליגע האט, זעהט אויס, פערגעסען, אז די נאציאנאל־סאציאליסטישע אנטיסעמיטען, האבען די יודישע פראגע אליין בעצייכענט אלס א אינטערנאציאנאל פראבלעם. אויפגעפאדערט דורך די יודען צו א אפענע דיסקוסיע איבער דער דאזיגער פראגע, פאר א נייטראלען אינטערנאציאנאלען פארום, האבען זיי פערלוירען זייער אימפעט און אנטלאפען. אזוי האבען זיי אויך געטון אין בריסעל: נישט קענענדיג פועל'ן, אז מען זאל אראפנעהמען פון דער טאג־ארדנונג דעם פראטאקאל פון דער רעזאלוציע פון פאלעסטינער פערבאנד, האבען זיי ערקלערט, אז זיי וועלען זיך נישט בעטייליגען אין בריסעלער קאנגרעס. אבער פון דער אוניע טרעטען זיי נישט ארויס.

די דייטשע „געזעלשאפט פיר פעלקערבונדפראגען" און בעזונדערס איהר איצטיגער „גייסטיגער" פיהרער געבעלס קריצען שוין איצט גענוג מיט די ציין, ווייל דאס נישט בעטייליגען זיך אין קאנגרעס האט ביי זיי צוגענומען די מעגליכקייט פון אויפהויבען א אגיטאציע געגען ליטע צוליב דער פלומרשטער אונטערדריקונג פון דער דייטשער בעפעלקערונג אין קליפעידא: „אן אלעם זינד די יודען שולד"...

דייטשע ים־בעוואפנונגען — א דראהונג פאר די באלטישע און סקאנדינאווישע מלוכות

אין שייכות מיט די דייטש־ענגלישע ים־אונטערהאנדלונגען, ווידמעט דער „אסטזעע בעאבאכטער" א לענגערען ארטיקעל געווידמעט דער דאזיגער פראגע. די צייטונג שטעלט פעסט, אז די גאנצע ים־בעוואפנונגען פון דייטשלאנד האבען נישט קיין אנדערען צוועק ווי נאר א צוגרייטונג צו אנ'אנגריף אויף די באלטישע מלוכות און דאן אויף די סקאנדינאווישע.

פאר די פעלקער ארום דעם באלטישען ים ווארפען דעריבער אן די פערהאנדלונגען אין לאנדאן און די פארסירטע דייטשע ים־בעוואפנונגען א גאנץ ניי פראבלעם. די דאזיגע פעלקער וועלען זיך דעריבער מוזען שטעלען צוויי פראגען און נעמליך, וואס בעדייט די דייטשע ים־בעוואפנונג איבערהויפט און צווייטענס, וואס פארא סכנות ענטשטעהען פאר די באלטישע מלוכות אין שייכות מיט די דייטשע בעוואפנונגען.

קיינער וועט דאך נישט גלייבען, אז וועלכע עס איז מלוכה האט בדעה אנצוגרייפען דייטשלאנד. אזוי, אז דייטשלאנד האט זיך נישט נויטיג די דאזיגע בעוואפנונגען, בכדי צו פערטיידיגען איהרע ים־ברעגעס. א חוץ דעם האט דאך דייטשלאנד שוין אזוי געוואלדיג פערפעסטיגט איהרע ברעגעס, אז זי איז אין דער לאגע זיי גאנץ לייכט צו פערטיידיגען. מען דארף נאר דערמאהנען ווי שטארק בעשעפטיגט עס זענען העלגאלאנד, סילט, ברעמענהאפען און קיעל. מען דארף נאך געדענקען, אז אין פילאו זענען אויפגעשטעלט אזעלכע גרויסע הארמאטען, וואס זענען שוין היינט גאנץ גענוי אנגעשטעלט אויף גדיניען און זיי קענען מיט מאטעמאטישער זיכערקייט דערגרייכען דעם ציל. קאר לאניען האט דייטשלאנד נישט צו פערטיידיגען, אזוי אז עס בלייבט נאר די עווענטואליטעט צו דארפען געבען דעם נויטיגען שוץ איהרע האנדעלס־שיפען אין פאל פון אנ'ערנסטען קאנפליקט. אבער אויך אין דעם פאל איז די לאגע אזעלכע, אז די גאנצע וועלט בעמיהט זיך צו שאפען א שלום־פראנט און קיינער טראכט נישט וועגען ארויסרופען א מלחמה אדער ווען עס איז צו פראוואצירען און אויף אזא אופן צו שטעלען אין סכנה דעם דייטשען האנדעלס־פלאט.

עס בלייבט דעריבער נישט איבער עפעס אנדערש, ווי חושד צו זיין, אז דייטשלאנד פיהרט אדורך די דאזיגע ים־בעוואפנונגען, בכדי צו קענען פערווירקליכען איהרע אגרעסיווע פלענער. וואס זענען געווענדעט אויף מזרח. מיט זיכערהייט קען מען שוין איצט פעסטשטעלען, אז דער גרעסטער טייל פון די דייטשע בעוואפנונגען זענען בעשטימט צו אנ'אנגריף אויף מזרח־אייראפא. דאס בעווייזט דאס בויען מיניאטור־טארפעדען וואס קענען זיך געפינען פולשטענדיג אין די פלאכע וואסערען פון דער אסטזעע און דאס בעווייזט אויך די גרויסע צאהל לייכטע קרייצער־שיפען, וואס דייטשלאנד בויט און וואס זענען איינגאנצען איינגעארדענט פאר דעם קאמף אין צפון און בעזונדערס אין באלטישען ים.

און דא אינטערעסירט דאס פראבלעם בעזונדערס די באלטישע מלוכות. די ברעגעס פון באלטישען ים ליגען פראנק און פריי אפען און נישט בעפעסטיגט. פון מעמעל איבער ליבאו, ווינדאו, ריגא, טאלין, ביז לענינגראד, אפילו ביז ארכאנגעלסק וועט דער דאזיגער נייער דייטשער קריגס־פלאט מיט שיפען פון קליינע טיפען נישט נאר קענען זיך פריי בעוועגען, נאר אויך ווי א היישעריק בעפאלען די דאזיגע נישט־בעפעסטיגטע ברעגעס און מיט איינמאל בעהערשען דעם גאנצען באלטישען ים. און דאס זעלבע וועט אויך געשעהן מיט די סקאנדינאווישע מלוכות. וועלכע זענען נישט ווייניגער פעראינטערעסירט אין באלטישען ים, ווי די באלטישע מלוכות. זייערע צאהלרייכע האנדעלס־שיפען, וואס בעדינען דעם פערקעהר איבער שטאקהאלם, אדער קאפענהאגען ביז אין די ווייטע לענדער, וועלען נישט נאר קאנטראלירט ווערען, נאר אויך אינגאנצען געשטערט ווערען אין זייער בעוועגונג. די סכנה פון אנ'אנגריף אויף דעם אסטזעע איז פאר דעם מזרח, פונקט אזוי שארף, ווי די סכנה פון אנ'אנגריף פון דעם אימפעריאליסטישען דריטען רייך אויף דעם מזרח דורך דער יבשה אדער לופט.

די אלע איבענדערמאהנטע מלוכות קענען נישט און ווילען נישט בלייבען אונגעשיצט געגען דעם אגרעסיווען דריטען רייך און עס איז דעריבער די העכסטע צייט וועגען דעם צו טראכטען, אז די באלטישע און סקאנדינאווישע מלוכות זאלען צוזאמען מיט יענע לענדער וועלכע עס אינטערעסירט אויך דאס פראבלעם פון א פרייען און אפענעם אסטזעע זיך זעצען צום טיש און איבער די דאזיגע זעהר וויכטיגע פאר זיי לעבענס־פראבלעמען זיך גענוי בעראטען און אננעהמען די נויטיגע פערהיטונגס־ און שוץ־מיטלען

פרייזען אויף לעבענסמיטעל פראדוקטען ווערען אין ראטען־פערבאנד כסדר בילליגער

דער מאסקווער קארעספאנדענט פון דער „נייער פרייער פרעסע", באסטענס, ווידמעט זיין לעצטע קארעספאנדענץ, דער ווירטשאפטליכער פאליטיק פון ראטען־פערבאנד.

בעשרייבענדיג די אונטער־גרונד־באהן בעמערקט דער קארעספאנדענט, אז הגם מאסקווע ענדערט זיך פון טאג צו טאג, הגם עס ווערען געשאפען נייע גרויסע פלעצער, עס ווערען געעפענט גרויסע מלוכה־מאגאזינען לויט'ן מוסטער פון מערב־אייראפא, הערשט נאך ביז איצט א גרויסער קאנטראסט צווישען דעם אויסערליכען אויסזעהען פון דער הויפט־שטאט און איהר „מעטרא" מיט די סטאציעס, וואס זענען אויסגעלעגט מיט מארמאר, אבער נישט נאר די אונטער־גרונד־באהן, אליין זעהט אויס ווי א לוקסוס, נאר עס איז אויך א לוקסוס דערווייל דאס בענוצען זיך מיט איהר. א בילעט קאסט 50 קאפיקעס און פאר די מאסקווער בעדינגונגען איז דאס צו טייער. א מיטעלמעסיגער מאסקווער איינוואוינער קען נישט אויסגעבען אזא סומע בכדי טעגליך צו פאהרען צו דער ארבייט און צוריק. די מאסקווער בעפעלקערונג בענוצט זיך מיט דעם „מעטרא" דעריבער נאר צו אויספלוגען אין די חגאות. נישט קוקענדיג אבער דערויף, האט די אונטער ־ ערד־באהן איבערגעפיהרט אין דער ערשטער וואך צוויי און א האלב מיליאן מענשען.

דער מאסקווער „מעטרא" הארמאניזירט מיט דעם נייעם פאליטישען לאזונג, וואס סטאלין האט געווארפען אויף די ערשטע־מאי־פייערונגען. „די ענטשיידענע ראלע שפילען די מענשליכע קאדרען". די לאזונגען פון דער ערשטער פיאטילעטקע, די לאזונגען פון קלאסען־קאמף מיט'ן דארף זענען געענדערט געווארען אויפ'ן לאזונג: „די טעכניק ענטשיידעט אלץ". און פון דעם נעמט זיך דאס שטרעבען פאר יעדען פרייז צו בעהערשען די טעכניק.

די מאכט פעראָרדענט איצט זיך צו בעגעהען פארזיכטיג מיט'ן מענש. דער יוסטיץ און פאליציי־אפאראט געהען דערווייל זעהר לאנגזאם אויף דעם וועג.

מיט שנעלערע טריט געהט, לויט דער מיינונג פון קארעספאנדענט, די קאנסאלידאציע פון ווירטשאפטליכען לעבען, וואס איז ענג פערבונדען מיט דער ווענדונג פון דער ווירטשאפטליכער פאליטיק אויף רעכטס. די לאגע אויפ'ן דארף האט זיך סטאביליזירט, עס קומט פאר א פלאנמעסיגע רעדוקציע פון די פרייזען אויף לעבענס־מיטעל־פראדוקטען. די קויף־קראפט פון רובעל אין האנדעל שטייגט — עס פערשטעהט זיך, אז דערווייל לאנגזאם. קודם־כל זענען געפאלען די פרייזען אויף פלייש־אויסארבייטונגען, דאן אויף מאקאראנען און מעהל, אויף צוקער און עבדליך אויף פוטער. צום ערשטען מאל איז דער פריהלינגס־פערזייה אדורכגעפיהרט געווארען פלאנמעסיג נישט נאר אין זיין גאנצען מאסשטאב, נאר אויך בנוגע דער צייט. צום 20־טען מאי, נישט קוקענדיג אויף דעם פערהעלטניסמעסיג אונגינסטיגען וועטער, איז געווען פערזייהט מיט 10,000 העקטאר מעהר ווי אין פערגאנגענעם יאהר. דעריבער דארף מען איך הערבסט ערווארטען, א בעדייטענדע רעדוקציע פון די פרייזען אויף ברויט, און אויך אויף פלייש וואס איז נאך דערווייל גענוג טייער.

דער קארעספאנדענט זעהט אויך פאר די מעגליכקייט, אז אין לויפענדען יאהר זאל קומען צו א סטאביליזאציע און צו אנ'עפענטליכע ערקלערונג וועגען דעם פאקטישען ווערט פון פאפיר־רובעל.

עס עקזיסטירט אבער די געפאהר, אז די סאוויעט־רעגירונג וועט צוליב דעם פרעסטיזש פאר אויסלאנד סטאביליזירען דעם פאפירענעם רובעל צו הויך, וואס ענטשפרעכט נישט די אינערליכע פראדוקציע־בעדינגונגען, און דאס קען דערפיהרען צו א שווערען קריזיס. שוין איצט בעמערקט זיך עפעס עהנליכעס. דאס פאלען פון די פרייזען און די פערגרעסערונג פון דער קויף־קראפט פון רובעל רופט ארויס ביי א גרויסען טייל פון דער שטעטישער בעפעלקערונג געוויסע שוועריגקייטען. עס געהט אין דעם, אז די פרייזען פאלען נאר אויפ'ן פרייען מארק. די לויהנען ווערען נישט געהעכערט להיפוך, די שטרענגע דעפלאציע־פאליטיק שליסט אויס געוויסע זייטיגע פערדינסט־מעגליכקייטען, וואס האבען פריהער אפטמאל בעטראפען מעהר ווי די אפיציעלע הכנסות פון דער ארבייט. פון דער אנדערער זייט ווערען שטופענווייז אפגעשאפט פאר שידענע פריווילעגיעס ביים פערזעהען מיט סחורות די ארבייטער און העכערע בעאמטע. די סטאביליזאציע פון רובעל וועט אלזא, דערפיהרען צו גלייכע פרייזען אהן אונטערשיד אין וועמענס הענד דער רובעל געפינט זיך. דעריבער, נישט קוקענדיג דערויף, וואס די פרייזען אויפ'ן פרייען מארק פאלען, שאפט זיך פאר א גרויסען טייל פון דער בעפעלקערונג. דערונטער אויך פאר די ארבייטער א כסדר'דיגע פערטייערונג פון די פראדוקטען, וואס זענען ביז־איצט ארויסגעגעבען געווארען דורך די פערשידענע פערטיילונגס־אינסטיטוציעס, א פערטייערונג, וואס זאל אויסגלייכען די רעגירונגס־פרייזען מיט די פרייזען אויפ'ן מארק. די דאזיגע, אייגענטליך גאנץ נארמאלע ערשיינונג, פיהלען אבער א גרויסער טייל פון דער שטעטישער בעפעלקערונג זעהר שמערצליך.

אזוי ארום האט זיך די לאגע אין די לעצטע צוויי יאהר שטארק געענדערט. פריהער האבען אלע געהאט געלד, פאר וועלכען מען האט גארנישט, אדער זעהר ווייניג געקענט קויפען. איצט איז אלץ פארהאן, נאר דערפאר איז געלד פערהאן ווייניג.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט־ און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער־שוועכע
פון 8–11 בייטאג. און פון 4–9 אווענד

צוויי ליבעס און צוויי חתונות

פון בעריהמטען ענגלישען שרייבער וועלס

אין דעם בוך „פראבען אין אויטאביאגראפיע" וואס דער בעריהמטער ענגלישער שרייבער ה. דזש. וועלס האט נישט לאנג צוריק אנגעשריבען, איז ער זעהר אפענהערציג ביים איבערגעבען אייניגע אינטימע איינצעלהייטען פון זיין פריוואטען לעבען. און נאך אפענהערציגער איז ער אין די שילדערונגען, וואס ער גיט וועגען די צוויי גרעסטע ליבעס אין זיין לעבען.

נישט נאר אפענהערציג נאר אויך דרייסט און געוואגט.

וועלס האט אין זיין לעבען געהאט א סך ליבעס. ער האט יאהרענלאנג געפרעדיגט „פרייע ליבע", און ער איז קיינמאל נישט געווען פון די, וואס פרעדיגען בלויז; ער האט אלעמאל געלעבט לויט זיינע פרינציפען און זיך נישט גערעכענט צופיל מיט דער אזוי־גערופענער „געזעלשאפטליכער מיינונג", ער האט געלעבט לויט די טעאריעס, וואס ער האט געפרעדיגט. אבער פון די אלע „ליבעס", וואס ער האט געפיהרט, זענען צוויי געווען די גרעסטע, די וויכטיגסטע, און זיי האבען איהם א סך געהאלפען אין זיין קאריערע אלס שריפטשטעלער און דענקער.

צוויי מאל האט וועלס געהייראט און ביידע מאל — אויס ליבע. מיט זיין ערשטער ווייב, וועלכע האט געהייסען

איזאבעל וועלס,

האט ער אפגעלעבט עטליכע יאהר, און נאכדעם האט ער זיך מיט איהר געג'ט און חתונה געהאט מיט עמי קעטהרין ראבינס, אין וועלכער ער האט זיך פערליבט, ווען זי איז געווען זיינע א שילערין, מיט איהר האט ער אפגעלעבט פינף און דרייסיג יאהר, און פאר דער וועלט האט עס געהייסען, אז זייער צוזאמענלעבען דארף גענומען ווערען אלס מוסטער. אזוי איז דאס טאקע געווען. אבער איצט, נאכדעם ווי עס זענען שוין אוועק אזוי פיל יאהרען, און ביידע פרויען, אי די ערשטע, אי די צווייטע זענען שוין טויט, און וועלס אליין איז שוין א אלטער מאן פון איבער זיבעציג, גיט ער אפען צו, אז ס'טוט איהם באנג, פארוואס ער האט זיך געג'ט מיט דער ערשטער ווייב; ער איז זיך מודה, אז ער האט דאס ערשטע ווייב מעהר ליב געהאט, און ער פרואווט בעווייזען, אז נישט קוקענדיג דערויף, וואס ער איז איהר נישט געווען געטריי, איז נישט געווען קיין גרונד אז ער זאל זיך מיט איהר שיידען.

ער איז דעם צווייטען ווייב אויך נישט געווען געטריי; זי האט דאס געוואוסט, און דאך איז איבער דעם נישט געקומען צו קיין גט...

אין אלגעמיין האלט ה. דזש. וועלס, אז דער „פעררעט", פון וועלכען מען מאכט אזא וועזען,

ער דערצעהלט און שילדערט דעם אונטערשיד צווישען זיינע צוויי פרויען און דריקט אויס אינטערעסאנטע מיינונגען וועגען הייראט בכלל.

פון מ. אשעראוויטש

און אזא סאראראם אינ'ם פאמיליען־לעבען, דארף נישט דינען אלס א גרונד דערויף, אז א מאן און ווייב זאלען זיך שיידען...

„אין דער נאטור, — זאגט וועלס, — זענען מיר נישט מאנאגאמיש, מיר זענען אויך נישט פערדארבען אויפ'ן געביט פון געשלעכט. עס איז נישט מעהר, אייניגע מענשען קענען ליב האבען לענגער, און אנדערע קענען דאס נישט".

כדי צו פערשטעהען וועלס'ן און די אויספיהרען, צו וועלכע ער איז געקומען א דאנק זיין אייגענער ערפאהרונג אין ליבע, דארף מען זיך אביסעל מעהר פערטיפען אין זיין פסיכאלאגיע און אויך אין די אומשטענדען, אין וועלכע ער האט געלעבט אין די יאהרען, אין וועלכע ער האט די צוויי גרויסע ליבעס זיינע געפיהרט.

מיט איזאבעל'ן, וועלכע איז שפעטער געווארען זיין ערשט ווייב, האט ער זיך בעקענט אין א צייט ווען ער איז געווען א נאאיווער יונגער בחור'ל, א שעהמעוודיגער, אן'ארימער סטודענט, וועלכער טרוימט וועגען שעהנע און רייצענדע פרויען און קאן אבער נישט צוקומען צו זיי. ווייל חוץ דעם, וואס ער האט קיין געלד נישט, איז דערצו נאך א וויסטע קאליקע, וואס ווייסט נישט ווי אזוי אויסצונעמען ביי א מיידעל.

ער האט געטרוימט וועגען עפעס א פרויען־געשטאלט, וואס וועבט זיך בלויז אין דער פאנטאזיע פון די, וואס זענען געבענטשט מיט פאנטאזיע;; דער טרוים זיינער איז געווען פערבונדען מיט א שטארקען סעקסועלען געפיהל, וואס לאזט נישט רוהען, וואס לאזט נישט שלאפען; עס איז געווען א קאמבינאציע פון גייסט און קערפער, פון דרייסטקייט און טרוים און שעהמעוודיגקייט אין דער ווירקליכקייט. דאס אויסגעטרוימטע געשטאלט האט זיך וואס אמאל אלץ מעהר און מעהר צוגעוואקסען אין זיין פארשטעלונגס־קראפט. און ווען ער האט זיך בעקענט מיט איזאבעל'ן, וועלכע איז, אגב, געווען זיינע א קוזינע, און א שעהן מיידעל, האט ער אן איהר אנגעהאנגען זיין אויסגעוועבטען טרוים, כאטש זי איז אין דער אמת'ן דאס נישט געווען...

אזעלכע פאלען קומען פאר זעהר אפט.

א קינסטלער גיט אלעמאל צו אייגענס, ער שאפט, נישט נאר אין זיינע ווערק, נאר אויך אין ליבע.

קיין געליבטע פון א קינסטלער איז אין דער אמת'ען קיינמאל נישט אזוי שעהן און אזוי געראטען ווי ער זעהט זי...

איזאבעל איז געווען אן'איינפאך מיידעל, מיט זעהר ווייניג בילדונג: זי פלעגט אלעמאל זאגען, אז זי קען זיך נישט פערגלייכען מיט די, וואס „קענען ר'עדען"; זי האט זיך נישט אינטערעסירט מיט קיין וועלט־פראבלעמען, און אלעמאל, ווען וועלס האט אנגעהויבען רעדען וועגען עפעס א וויכטיגער זאך, און האט זיך געקאכט דערביי, האט זי נישט געקאנט פערשטעהען פארוואס ער קאכט זיך, פארוואס ער היצט זיך, און זעהר אפט האט ארויסגעזאגט די באנאלע, אויסגעדראשענע פראזע:

— וואס דארף מען זיך דא קאכען? איין מענש דענקט אזוי, און אן'אנדערער דענקט אנדערש...

— דאס איז אמת — האט איהר וועלס איינמאל געענטפערט דערויף — אבער דאס מיינט נאך נישט, אז דו דארפסט אינגאנצען נישט דענקען.

אבער אט די חסרונות האבען וועלס'ן דאך נישט געשטערט צו זיין פערליבט אין איזאבעל'ן — אפשר נישט אין איהר, נאר אין דעם געשטאלט, וואס ער האט אויסגעוועבט אין זיין טרוים און האט אן איהר אנגעהאנגען, און מעהר ווי אלץ האט ער געוואלט, אז זי זאל ווערען זיין געליבטע, זי זאל לעבען מיט איהם...

אבער איזאבעל איז געווען אן'אלט־מאדיש מיידעל, א צוריקגעצויגענע;; זי האט זיך גאר נישט געקענט פארשטעלען אזא זאך, ווי אזוי מ'קען גאר האבען אינטימע בעציהונגען מיט א מאן, איידער מ'האט חתונה מיט איהם. און אזוי זענען אוועק גאנצע דריי יאהר. זי האט אנגעהויבען לעבען מיט וועלס'ן, זי איז געווארען אינגאנצען זיינע ערשט נאכדעם, ווי זי האט מיט איהם חתונה געהאט...

און — מעג דאס אפילו קלינגען מאדנע — וועלס דערצעהלט אין זיין אויטאביאגראפיע, אז ער האט איהר דאס קיינמאל נישט געקענט מוחל זיין: אז אלעמאל, ווען ער האט געטראכט דערפון האט ער זיך געפיהלט שרעקליך בעליידיגט...

מ'קען אבער זאגען, אז דאס איז אפשר גאר נישט געווען קיין געפיהל פון בעליידיגונג נאר גיכער — א געפיהל פון פערדרוס...

עס האט איהם פערדראסען וואס זי האט ביי איהם צוגענומען א פערגעניגען, וואס קומט איהם אלס מאן, אין א צייט, ווען ער איז געווען רייף גענוג דערויף און גרייט גענוג דערויף...

און נאך דער חתונה האבען זיך ערשט אנגעהויבען די ריכטיגע צרות, ווייל די צוויי מענשען זענען געווען גרונד־פערשידען איינער פונ'ם אנדערען.

„אהן א ברעקעל פערזענליכער פיינדשאפט. — דערצעהלט איצטער וועלס אין זיין בוך — איז דאך אויסגעקומען אזוי, אז אין די אלע יאהרען, וואס מיר האבען געלעבט צוזאמען, האט זי פערטיידיגט אלץ, וואס האט מיך געשטיקט".

און געקומען דערצו איז דאס אויף א גאנץ פשוט'ען שטייגער:

איזאבעל האט אויף איהר איינפאכען שטייגער געהאט א חוש פאר גערעכטיגקייט און א געזונדען גלייכען שכל. האט זי נישט געקענט פערשטעהען, פארוואס וועלס רעדט אמאל ארויס א שלעכט ווארט אויף דעם פערלעגער, וואס גיט ארויס זיינע ביכער, און זי האט איהם געזאגט, אז דאס איז נישט פיין...

האט זי נישט געקענט פערשטעהען פארוואס ער צובייזערט זיך אזוי ווען עס געפעלט איהם נישט דער נומער פון א זשורנאל...

האט זי נישט געקענט פערשטעהען, פארוואס ער זיצט און שרייבט און וויל דווקא ענדיגען עפעס א זאך, אדער א געדאנק, ווען דאס עסען איז שוין אויפ'ן טיש און ווערט קאלט.

האט זי נישט געקענט פערשטעהען פארוואס ער שרייבט אין אלגעמיין אזוי פיל...

האט זי נישט געקענט פערשטעהען פארוואס ער צוקאכט זיך אזוי ווען ער לייענט איבער עפעס א שלעכטען ארטיקעל אין א צייטונג, אדער עפעס א שטיק נייעס, וואס צווידערט איהם...

עס איז ביי איהר אלץ אויסגעקומען, אז ער מאכט צופיל ווענען פון קלייניגקייטען, אז ער ערגערט זיך איבער זאכען, וואס דארפען איהם גאר נישט אנגעהען. און איבער דעם, — דערצעהלט וועלס, האבען מיר ביסלעכווייז כמעט אינגאנצען אויפגעהערט פיהרען געשפרעכען, ווייל עס איז נישט געווען קיין איין טעמע, וועגען וועלכער מיר זאלען קענען רעדען, נישט איבערגעהענדיג באלד צום פערזענליכען עלעמענט.

אזעלכע פרויען זענען פאראן א סך, און זיי מיינען דווקא גוט. קיין שלעכטס זענען זיי דערמיט נישט אויסען...

און וועלס רעדט איצט וועגען דעם אהן פערביטערטקייט, אהן גאל, פערקעהרט, ער גיט אליין צו, אז זיין אויפגערעגטקייט, וואס האט נישט אלעמאל געהאט א גרונד, איז געווען שולדיג אין דעם, וואס דער שלום־בית איז צושטערט געווארען.

און אין אלגעמיין רעדט איצטער וועלס וועגען זיין ערשט ווייב מיט'ן גרעסטען רעספעקט, און ער זאגט, אז אומזיסט האט מען אין יענער צייט פערשפרייט קלאנגען, אז זי איז צו פשוט פאר איהם און אז איבער דעם וואס זי איז געווען נישט גענוג אינטעליגענט האט ער מיט איהר נישט גע

(ווייטער זעה 7־טע זייט)

באריס פילניאק

ער, זי און א דריטער

דאס אלץ האט זיך פערלאפען מיט דרייסיג יאהר צוריק.

אין דער דערצעהלונג זענען דא דריי העלדען — אנ'ער, א זי און א דריטער, וואס האט זיך געפלאנטערט צווישען זיי און וועמען זיי האבען דערהרג'עט.

דער דריטער, — איז געווען א פראוואקאטאר. דער דריטער איז געווען א פארשוין, וואס האט פאר געלט געקאנט שיקען מענשען אויף דער תליה, וואס האט פאר געלט געקאנט פערקויפען די רעוואלוציע, קיין זאך איז ביי איהם נישט געווען הייליג. דער ער און די זי האבען זיך אונטערגענומען אפצורוימען דעם פארשוין. פאר זיי איז דאס געווען אנ'אויסוואורף, וואס מען דארף פון איהם וואס גיכער פטור ווערען. דאס איז געווען אין די טעג פון 1905. ווען די רעוואלוציע האט אנגעהויבען דורכצופאלען. און מיט אנ'אויסוואורף האט מען זיך נישט צערעמאנירט. ווען אנ'אייגענער ברודער האט געשיקט אויף דער תליה, ווען אנ'אייגענער ברודער האט געשטעלט צום „ווענטעל", געשיקט אויף קאטארגע — וואס איז געווען מיט אזא פארשוין צו רעדען.

זי האט קיינמאל דעם פראוואקאטאר נישט געזעהען. פון דער „אונטערערדישער" ארבייט איז זי אוועקגעפאהרען אין דארף אריין, אוועקגעפאהרען צו איהר פאטער דעם רוסישען גלח. עס איז געווען חודש יוני. ער — געהייסען האט ער אנדריי, — איז געקומען צו איהר, ווי א חתן. דער דריטער, דער פראוואקאטאר, האט וועגען דעם נישט געוואוסט אנדרייס אמת'ן נאמען. דער דריטער האט געדארפט אנקומען אויף דער קליינער סטאציע. וואס האט זיך געפונען א פינף ווייארסט פון דעם דארף. זיי האבען זיך געדארפט טרעפען אינם וועלדעל און פערקניפען דארט בעציהונגען. דאס וועלדעל איז געלעגען רעכטס פון דער באהן אין א טאל.

ס'איז געווען יוני, ווי נאר, מיט וואס פאר א ווערטער גיט מען דאס איבער אנ'ערשטע ליבע? עס איז געווען א יוני פארנאכט, נאך דעם, ווי מען האט א גאנצען טאג געשניטען דאס גראז. נאך א שווערען טאג ארבייט, איז דער גלח געזעסען ביי זיך אין גערטענדעל. אין די אויגען פונם גלח האבען ביידע — ער און זי — געשפילט די ראלע פון פערליבטע. דער גלח איז אוועק שלאפען. זיי האבען זיך געלאזט אין פעלד אריין, און פונקט, ווי אין דעם גלח'ס געגענוווארט האט זי אויף קיין רגע נישט אראפגענומען איהר האנט פון זיינע פלייצעס, אזוי זענען זיי דא אין פעלד געגאנגען אפגערוקט איינער פון דעם צווייטען. צווישען זיי — צוויי איילען פעלד. וועגען ליבע האט מען נישט גערעדט, אפילו נישט געטראכט, קאלט געווען, ווי שטיקער אייז, און דער שמועס האט זיך געצויגען וועגען באקלען, באטש באקל איז שוין דעמאלט נישט געווען אין דער מאדע.

זיי האבען קיין איינמאל נישט דערמאהנט, אפילו פאר די ליפען נישט געבראכט, אז זיי דארפען עמיצען דער'הרג'ענען.

און עס איז אנגעקומען א טאג, און עס איז אנגעקומען א פארנאכט ווען ער האט געזאגט:

— היינט ביינאכט דארפען מיר געהן.

יענעם טאג זענען זיי געגאנגען שלאפען מיט די הינער צוגלייך, און אין א שעה ארום, ווי זיי האבען זיך אוועקגעלייגט, האבען זיי זיך בעגעגענט אינם וועלדעל, אין דער האנט האט זי געטראגען א פעקעל.

— וואס טראגסטו?

— כ'האב מיטגענומען ברויט אויף דעם וועג.

ער האט פעסטער ארויפגעזעצט ס'היטעל און גאר נישט געענטפערט, זי האט א בויג געטאן צו איהם דעם פנים און זיך איינגעקוקט אין איהם, זי האט זיך אויסגעגלייכט, דערנאך האט זי לאנגזאם אויפגעבונדען דאס פעקעל און זי האט אריינגעווארפען צווישען די קוסקעס די שטיקלעך ברויט.

זי האט געזאגט:

— לאמיר געהן.

און זיי זענען געגאנגען מיטן וואלד־וועגעל, געגאנגען און געשוויגען. ער האט אפילו נישט געטראכט, אז מיטן רעוואלווער, וואס ליגט ביי איהר אין קעשענע, וועט ער אין א שעה ארום דער'הרג'ענען א מענשען. ווייל אין תוך איז ער געווען זיכער, אז דאס געהט ער נישט דער'הרג'ענען קיין מענש, נאר א שרץ, וואס האט זי געטראכט? דאס האט ער נישט געוואוסט און זיך קיינמאל נישט דערוואוסט. זי האט איצט געשפרייזט הארט לעבען איהם — דער געבויגענער קאפ אינם ווייסען טיכעל האט געהאט אין זיך עקשנות, ווי דעמאלט, ווען זי האט פריוויליג איינגעשטימט צו געהן הרג'ענען דעם פראוואקאטאר. פון וואלד זענען זיי ארויס אין פעלד אריין. ווייט אין פעלד האבען אויפגעטאגט די סטאציע־פייערלעך. זיי האבען זיך צוגעאיילט. ער אויף א פריהער, זי, אין זיינע טריט, נאך איהם. זיי האבען זיך דערנעהנטערט צום אשינע וועלדעל. הינטער דעם אשינעם וואלד זענען די סאסנעס געשטאנען א פינסטערע וואנט. עס האט געשמעקט מיט קארטאפעל־בליעכץ, אינם יוני־הימעל האבען אויפגעטיקט שטערען.

דא האבען זיי זיך אפגעשטעלט. דא, צווישען די אשינע ביימער, האט זי געדארפט איבערבלייבען, ער האט געדארפט געהן צו די סאסנעס. א צוג איז ערגעץ פערבייגעלאפען. עס איז נאך געווען צעהן מינוט צייט. ער האט זיך צוגעזעצט אויפן גראז, לעבען די אשינע ביימער. זי האט זיך אויך צוגעזעצט.

— וואס אמת, וואלט איך איצט געגעסען א שטיקעל ברויט, — האט ער געזאגט.

זי האט גארנישט געענטפערט.

— דיין רעוואלווער איז אנגעלאדענט? — האט ער געפרעגט.

א שטומע האט זי אויסגעשטרעקט די האנט, אין דער האנט האט זי געהאלטען דעם רעוואלווער.

— אויב איך וועל איהם נישט דער'הרג'ענען, זאלסטו איהם דער'הרג'ענען. אויב איך וועל זיין שווער פערוואונדערט, זאלסטו מיך דערשיסען, — האט ער געזאגט.

זי האט א בויג געטאן דעם קאפ אויף יא און גארנישט געענטפערט.

מעהר האבען זיי נישט גערעדט. ער האט פעררויכערט א פאפיראס, איהם אויסגעדרויכערט אין דער פויסט, האט גוט אויסגעשפיגען, א ציה געטאן אויפן קאפ ס'היטעל און זיך אויפגעשטעלט. זי האט זיך אויך אויפגעשטעלט.

ער האט איהר געגעבען די האנט, זי האט קוים א דריק געטאן זיין האנט, זי א שלעפ געטאן צו זיך. מיט א רוהיגען מיידעלשען קוש האט זי איהם א קוש געטאן אין די ליפען. דאס איז געווען דער ערשטער און דער לעצטער קוש אין זייער לעבען.

פון בערגעל האט זיך דערזעהן א שאטען, עס איז אנגעקומען דער דריטער. ער איז געגאנגען צו די סאסנעס, איז געגאנגען אין א מאנטעל, אין א שטרויענעם קאפעליוש, דעם דריטען האט בעגעגענט אנדריי.

— דאס ביזטו, קאנדראטי, — האט דער דריטער געפרעגט אנדרייען.

— יא, דאס בין איך, — האט אנדריי געענטפערט, — מיר וועלען געהן.

זיי זענען געגאנגען איינער לעבען אנדערען. אנדרייען האט זיך אויסגעוויזען, אז דער דריטער בלייבט הינטערשטעליג, געהט אזוי, אז ער זאל שטענדיג אויסקומען הינטער אנדרייס פלייצעס. און אז אנדריי האט א שטעק געטון די האנט אין דער קעשענע, איז ער, דער דריטער אויסגעוואקסען הארט לעבען אנדרייען.

— וואס איז, קאנדראטי? וואס געהסטו טאן, קאנדראטי? — האט דער דריטער געפרעגט.

אנדריי האט גארנישט געענטפערט, ער האט געשטעלט א טריט אויף צוריק און ארויסגעכאפט פון דער קעשענע דעם רעוואלווער. ער האט א צילעווע געטאן דעם פראוואקאטאר אין הארץ אריין און אויסגעשאסען, דער פראוואקאטאר האט א שמייכעל געטאן און זיך צוגעזעצט אויף דער ערד. ער האט אהן כוחות א הויב געטאן די הענט. אין דער רעכטער האנט האט ער געהאלטען א ברויזונג. אנדריי האט א צווייט מאל אויסגעשאסען אין דעם פנים אריין. וואס האט געשמייכעלט, ווי א זאק מעהל איז דער מענש א פאל געטאן. אנדריי האט געשטעלט טריט, גענומען שפרייזען אויף גיכער. אזוי איז ער אפגעגאנגען א הונדערט טריט, דערנאך איז ער צוריק געגאנגען צום טויטען, האט זיך איבערגעבויגען איבער איהם און האט איהם א שטופ געטאן מיט א פוס, אנ'אויסגעבויגענער פוס האט זיך א ציה געטאן, ס'טויטע פנים האט געשמייכעלט. אנדריי האט איהם נאך אמאל א שטויס געטאן און פארזיכטיג, ווי מענשען, וואס האבען מורא זיך אנצושטעקען האט ער גענומען זוכען אינם פראוואקאטארס קעשענעס. פונקט דעמאלט איז זי צוגעקומען צו די סאסנעס. זי האט זיך גוט איינגעקוקט אינם טויטען, אין אנדרייען. זי איז אוועק צום וועג און זיך אויסגעדרעהט מיט די פלייצעס צו די סאסנעס.

* * *

זיי האבען מעהר צווישען זיך קיין ווארט נישט אויסגערעדט אויג אויף אויג.

זי האט איהם אויפגעוועקט מיט א פרעהליך געלעכטער. הארציגע נארישקייטען האט דער אלטער גלח גערעדט ביים אנבייסען, אריינגעשיבט א שיסעל קארטאפעל און איז געווען פרעהליך. זי איז נאך קיינמאל אזוי פערליבט נישט געווען אינ'ם חתן, ווי דאס מאל, דער גלח איז ארויס, — זיי זענען געבליבען אליין, — און ביידע האבען אויפגעהערט רעדען, אזוי זענען פערביי דריי טעג. זיי האבען געווארט ס'זאל אלץ אפגעווישט ווערען, יעדער צייכען יעדער פערדאכט. פאר די דריי טעג איז אפילו די נייעס, אז מען האט א מענשען דער'הרג'עט אין דעם וועלדעל, נישט דערגאנגען אין דארף אריין. אויפן פירטען טאג האט דער גלח זיי אפגעפיהרט אויף דער באהן־סטאציע. אינמיטען וואקזאל האט ער זיך מיט ביידען שטארק צוקושט, זיי איבערגעצלמ'ט זיי געבענשט. אין מאסקווע פונם וואקזאל זענען זיי אוועק אין פערשידענע זייטען, קיין ווארט צווישען זיך נישט אויסגערעדט.

אין זכרון איז אויף שטענדיג פערבליבען ס'דערפעל, ס'וועלדעל, דאס קארטאפעל־פעלד. די אשינע ביימער האבען אנגעהויבען געל צו ווערען, אלץ האט גענומען געשווילען פון די הערבסט־בלאטעס, און די בלאטעס האבען זיך געהויבען איבער די קניהען. פון אווענט איז געווארען נאכט, א פינסטערע נאכט, וואו מען זעהט גארנישט. ס'איז איהם געבליבען אין זכרון דאס וועלדעל, די נאכט, ווען ער האט דער'הרג'עט א מענש. דעמאלט האט מען געשניטען ס'גראז, ס'האט געשמעקט מיט האניג, ס'איז געווען חודש יוני, און נישט בלויז א מענש האט ער דעמאלט דער'הרג'עט, ער האט אויך דערהרג'עט די ליבע.

איטאַליענישער רב דאַ פאַנאָ. וועלכער איז געווען דעם פּאַפּסט'ס לעהרער

פון ד"ר. ה. ל. גאָרדאָן

מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק איז געשטאָרבען אין עלטער פון 88 יאָהר דער הויפּט-ראַבינער פון דער איטאַליענישער שטאָט מילאַן, ד"ר אַלע-סאַנדראָ דאַ פאַנאָ. ער איז געווען דער עלטסטער רב אין איטאַליען און האָט פערנומען זיין לעצטע שטעלע גאַנצע 47 יאָהר. ער איז בעוואונדערס בע-ריהמט געוועזען מיט דעם, וואָס דער היינטיגער פּאַפּסט, פּיוס דער עלפטער, איז געוועזען זיינער אַ תלמיד, און איז פערבליבען זיינער אַ גוטער פריינד ביז'ן לעצטען טאָג פון זיין לעבען.

ווי נאָר דער פּאַפּסט האָט זיך דערוואוסט, אַז דער רב איז געשטאָרבען, האָט ער באַלד גע-שיקט זיין סעקרעטאַר מאָנסיניאָר קאַטשיאַ דאָ-מיניאַני טעלעגראַפירען צו דער אלמנה וועגען זיין מיטגעפיהל אין איהר טרויער. אויך דער קע-ניג, וועלכער האָט בעעהרט דעם געשטאָרבענעם מיט'ן טיטול גראַנד אופיטשיאַלע, האָט געשיקט אַ טרייסט-טעלעגראַמע דורך זיין פעלד-אַדיוטאַנט.

איך האָב איהם געקענט פערזענליך און האָב איהם אָפט בעזוכט אין מילאַן. ער איז געבוירען געוואָרען אין פלאָרענץ, אין יאָהר 1847, דער 12-טער זוהן ביי זיין טאַטען. פאַנאָ איז אַ שטעטעל אין איטאַליען, און יודען אין איטאַליען טראָגען געוועהנליך נעמען פון שטעט. די יודישע פאַמיליע דאַ פאַנא (פון פאַנאָ) איז אַלט און בעריהמט אין איטאַליען און האָט אַרויסגעגעבען גרויסע געלעהרטע אויף אַלע געביטען.

זיין ערשטע יודישע ערציהונג האָט ער בע-קומען אין ראַבינער סעמינאַר פון מאַנטאָוואַ, וואו ער האָט בעקומען, ווי עס איז דער מנהג אין איטאַליע, די צוויי טיטולען: פריהער „משכיל" און מיט 7 יאָהר שפּעטער: „חכם השלם". דאָס קליינע שטעטעל איז בעריהמט מיט דעם, וואָס דאָרטען האָט דער פּאַפּסט געלאָזט פערברענען דעם יודישען „פאַלשען משיח" שלמה מולכו.

זיין ערשטע שטעל איז געווען אין אורבינא, אַ שטעטעל, וואו יודען וואוינען שוין זייט 600 יאָהר, און זענען געווען אַמאָל דאָרט פערשפּאַרט אין אַ געטאָ. פון דאָרט איז ער אַריבער אין שטעטעל רעדזשיאָ עמיליאַ, און פון דאָרט — קיין אינזעל קאָרפו, וועלכע פערמאָגט איינע פון די אינטערעסאַנטסטע יודישע קהלות אין דער וועלט. די דאָרטיגע יודען צוטיילען זיך אויף דריי מינים. די גריכישע, די שפּאַנישע און די איטאַליע-נישע. די גריכישע יודען זענען דאָרט די עלטסטע. צווישען זייערע פאַמיליען-נעמען געפינען זיך: מצה, הבדלה. זיי רעדען גריכיש און לייענען די הפטורה אין שוהל אויף גריכיש. ווי אין איטאַליע, אַזוי האָבען אויך די יודען אין קאָרפו גע-האַט זייערע ליכטיגע און פינסטערע צייטען: איין קייסער האָט זיי געמאַכט פאַר מיניסטאָרען און אַמבאַסאַדאָרען, אַ צווייטער האָט זיי אריינגעזעצט אין אַ געטאָ און זיי אָנגענעהט געלע לאַטעס אויף זייערע רוקענס, אַ דריטער האָט זיי אינגאַנצען פערטריבען, און אַ פערטער דיוק האָט זיך זיי געבעטען צוריקצוקומען.

ווי נאָר דאַ פאַנאָ איז אָנגעקומען אין קאָר-פו, האָט ער פעראייניגט אין פרידען דריי בעזונ-דערע מינים יודען, וועלכע האָבען גערעדט פער-שידענע שפּראַכען און געהאַט פערשידענע מנהגים. די געמיינדע איז געווען אַנ'אָרעמע, די איינקונפט פון קהל'שע זאַכען איז געווען זעהר אַ קליינע, אָבער נדן פלעגט מען געבען גרויסע סומען. האָט גענומען דער נייער רב און האָט געלעגט אַ טאַקסע אויף נדן, אַזוי ווי אין רוסלאַנד פלעגט מען לעגען אַ קאַראָבקע אויף פליייש אָדער הייוון, און דער סיסטעם האָט געהאַט גוטע רע-זולטאַטען.

אַלץ וואָלט געגאַנגען גוט אויף דעם פער-וואָרפענעם אינזעל, ווען עס וואָלט מיטאַמאָל דעם 13-טען אַפּריל, 1891 דאָרט נישט אויסגעבראָכען אַ ריזיגע אַנטיסעמיטישע כוואַליע צוליב אַ בלוט-בלבול אויף יודען.

די אָנגעהעצטע מאַסען האָבען בעלאַגערט די יודישע געטהאָ. די פּאָליציי האָט זיי נישט גע-לאָזט אַריינגעהען און אויסשעכטען אַלע יודען. אָבער זי איז געווען אָהן מאַכט פיל צו טון. די יודען האָבען נישט געקענט קריגען קיין שפּייז, מעדיצינישע הילף און אַפילו אַרויספיהרען זייערע טויטע בעגראָבען.

די גאַנצע יודישע וועלט האָט דאַן אויפגעשטורעמט. עס זענען געמאַכט געוואָרען אָנפראַגען אין עסטרייכישען, איטאַליענישען און גריכישען פּאַרלאַמענט וועגען דעם. דער נאָך יונגער רב דאַ פאַנאָ, האָט אָבער ווי שערלאָק האָלמס, זיך אַריינ-געוואָרפען אין דער זאַך און בעוויזען, אַז דאָס איז אַ בלבול.

דאָך איז יודיש לעבען לאַנג נישט געווען געזיכערט און פיל האָבען פון דאָרטען אימיגרירט. בלויז אַ דאַנק דאַ פאַנאָ'ס מוט איז די יודישע געמיינדע נישט צושטערט געוואָרען און האָט אַרי-בערגעלעבט די שטורמישע חדשים. ער אַליין איז פיל מאָל אַטאַקירט געוואָרען און זיין הויז איז פיל מאָל בעהאָגעלט געוואָרען מיט שטיינער. ער האָט אָבער זיינס אויסגעפיהרט. און ווען אַלץ איז רוהיג געוואָרען, האָט ער אָנגענומען אַ שטע-לע אַלס ראַבבינאָ מאַדזשאָרע (הויפּט-ראַבינער) פון מילאַן.

די יודישע קהלה אין מילאַן איז 2000 יאָהר אַלט און היינט זענען דאָרטען דאָ 12000 יודען. מיט 43 יאָהר צוריק איז געווען זייער צאָהל בלויז עטליכע טויזענד. אָבער דאָ האָט דער נייער רב געמאַכט אַ בעקאַנטשאַפט מיט אַ יונגען גלח, וואָס איז נאָכדעם בעריהמט געוואָרען אין דער גאַנצער וועלט. די זאַך איז אַזוי פאָרגעקומען.

אין מילאַן איז דאָ אַ גרויסע ביבליאָטעק אויפ'ן נאָמען פון היילגען אַמבראָזיוס. אין 4-טען יאָהר-הונדערט איז דיזער „היילגער" געווען דער בישאָף פון מילאַן און איז געווען אַ פערביסענער אַנטיסע-מיט. ער האָט געבעטען ביים קעניג מען זאָל צו-שטערען אַלע יודישע סינאַגאָגען און אויך אַרויס-טרייבען די יודען. דאָך, אין זיינע שריפטען, זעהט מען, אַז ער האָט פיל געלערענט פון יודען. זיי זענען אָנגעפּיקעוועט מיט יודישע מדרשים. און ער האָט אַזויפיל אויסצוגען געבראַכט פון יודישען פילאָזאָף פילאָן, פון אַלעקסאַנדריע, אַז אַ דאַנק איהם קען מען פעסטשטעלען די ריכטיגקייט פון פילאָנ'ס פיל שטעלען. די ביבליאָטעק ענטהאַלט 400 טויזענד ביכער און 20 טויזענד מאַנוסקריפּטען צווישען וועלכע עס געפינען זיך די עלטסטע האַנד-שריפטען פון גריכישע און לאַטיינישע שרייבער, ווי אויך פון דאַנטע און לעאָנאַרדאָ דאַ ווינטשי.

אין דער ביבליאָטעק איז אין יאָהר 1888 אָנ-געקומען אַלס געהילפס-ביבליאָטעקאַר דער 31-יאָה-ריגער גלח אכיללע ראַטטי. סיי ער, סיי זיין שעף, פּראָפעסאָר טשעריאַני, האָבען זעהר ליב געהאַט די העברעאישע שפּראַך. אין די סעמינאַרען לערנט מען אַביסעל העברעאיש, אויפ'ן שפּיץ-מעסער, אָבער דער גלח ראַטטי האָט געוואָלט קענען מעהר, הויפּטזעכליך האָט ער געוואָלט קענען די תלמודישע טעקסטען, די מדרשים, דעם זוהר. דער גלח האָט זיך גאָרנישט געשעהמט צו קומען אין רב'ס דירה, נעבעך ביה המדרש און לערנען חומש מיט רש"י, אָדער טאַקע אַריינגעהען אין שוהל און זעהען ווי יודען דאַווענען, לייענען די תורה, בלאָזען שופר א. אז. וו. ער פלעגט אָפט קומען צו ברית'ן בר-מצוה'ס און חתונות, ווייל ער האָט געוואָלט קענען די יודישע מנהגים פון דער נאָהענט.

גאַנצע 22 יאָהר איז דער גלח ראַטטי געווען ביבליאָטעקאַר אין דער אַמבראָזיא-ביבליאָטעק און ער האָט אַרויסגעגעבען פיל ווערק וועגען די אוצרות וועלכע געפינען זיך דאָרטען, און רבי דאַ פאַנאָ'ס הילף איז דערביי צו מערקען אין יעדען קאַפּיטעל.

אין 1918, ביי דער ענדע פון דער וועלט-מלחמה. איז ראַטטי געשיקט געוואָרען אַלס ספּע-ציעלער שליח פון פּאַפּסט אויסצופאָרשען די רע-ליגיעזע לאַגע אין פּוילען און רוסלאַנד. דאָרט האָבען איהם אַרומגערינגעלט אַנטיסעמיטישע גלחים און איהם אַריינגעפיהרט אויף זייער אופן אין דער יודען-פראַגע. עס פערשטעהט זיך, אַז אַזאַ אויסערליך בעמערקבאַרען יודישען לעבען פון פּוי-לען און רוסלאַנד האָט דער גלח ראַטטי אין אי-טאַליע נישט געזעהען. פאַר איהם איז אַלץ געווען נייַ. ער האָט אָבער פון זיינע אַנטיסעמיטישע אונ-טערזאָגער וועניג איבערגענומען.

ווען דער גלח ראַטטי איז אין 1921 צוריק-געקומען אין מילאַן אַלס ערץ-בישאָף, איז זיין פריינדשאַפט מיט'ן יודישען רב נישט פערמינדערט געוואָרען. נאָר פערקעהרט, זיי האָבען זיך זעהר אָפט געזעהען. שפּעטער, אין 1922, איז דער ערץ-בישאָף דערהויבען געוואָרען צום העכסטען אַמט פון זיין רעליגיע — ער איז געקרוינט גע-וואָרען אַלס פּאַפּסט פיוס דער עלפטער. ביי דער געלעגענהייט האָט ראַבי דאַ פאַנאַ געשיקט אַ וואַרעמע בעגריסונג צו זיין אַמאָליגען תלמיד און האָט בעקומען אַ וואַרימען ענטפער מיט'ן אַנבאָט צו בעזוכען דעם וואַטיקאַן ביי יעדער גע-לעגענהייט. און נישט איינמאָל פלעגט די פער-וואונדערטע שווייצאַרישע גוואַרדיע אין וואַטיקאַן זעהען דעם „היילגען" פּאַפּסט שפּאַצירען מיט'ן יודישען רב אין די פּראַכטפולע גערטנער פון וואַ-טיקאַן.

איך האָב מיט'ן אַלטען רב אָפט גערעדט. ער איז געווען שטענדיג פריינדליך, און גוט, אָבער אַמגליקליכסטען איז ער געווען נאָך אַנ'אויפיענץ ביים פּאַפּסט אין יאָהר 1933, גלייך נאָכדעם ווי היטלער איז אַריין אין זאַטעל, און די דייטשע יודען האָבען אָנגעהויבען ווערען זיינע ערשטע קרבנות. די פאַשיסטישע צייטונגען זענען דאַן געווען יד-אחת מיט דער נאַציסטישער פּרעסע. עס איז געווען פערבאָטען צו קריטיקירען היטלער'ן פאַר זיינע ברוטאַליטעטען, און די יודישע ליידען זענען קיינמאָל נישט דערמאָהנט געוואָרען אין די איטאַליענישע צייטונגען. בלויז איין צייטונג אין איטאַליע, וועלכע האָט געוואַגט אויסצודריקען איהר צאָרן אויף היטלער'ס דייטשלאַנד צוליב איהר בעסטיאַלישען אַנטיסעמיטיזם. דאָס איז געווען דער „אָססערוואַטאָרע ראָמאַנאָ", די צייטונג פון פּאַפּסט, וועלכע דרוקט זיך אין וואַטיקאַן. און אין דעם האָט אַ גרויסען פּערדינסט דער פערשטאָרבענער דאַ פאַנאַ, וועלכער האָט מיט'ן פּאַפּסט פיל בע-שפּראָכען די טראַגעדיע פון די יודען אין דייטשלאַנד.

אויסער אַ טעלעגראַמע פון פּאַפּסט אַליין, האָט די פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם רב בעקומען אויך אַ טרייסט-בריף פון מאָנסיניאָר גאַלביאַטי, דער שעף פון דער אַמבראָזיאַנער ביבליאָטעק, וועלכער פערנעמט איצט דעם אַמאָליגען פּלאַץ פון פּאַפּסט. אין דעם בריף ווערט צווישען אַנדערעס געשריבען:

„מיר וועלען איהם אייביג געדענקען, פאַר זיין פריינדשאַפט. ער איז נישט געווען פון אונזער גלויבען, אָבער מיר שעצען דאָך זיין איינגעוואָר-צעלטע פרומקייט, אַ מוסטער פאַר דער אפיקורסות'-דיגער וועלט. מיר פערגיסען טרעהרען אויפ'ן קבר פון דעם גרויסען מענשען און ווינשען איהם, צו רוהען בשלום צווישען די נשמות פון די צדיקים".

ער האָט איבערגעלאָזען אַנ'אינטערעסאַנטע צוואה. אין וועלכער ער בעט זיינע קינדער און קינד'ס-קינדער צו זיין פרום, צו לערנען תורה אַפילו מיט די טעכטער, צו זיין עהרליך, פרידליך, גוט צו אָרעמע, טריי צו דער מלוכה און שטאָלץ מיט זייער יודישער אָפּשטאַמונג.

צוויי ליבעס און צוויי חתונות

(ענדע פון דער 6-טער זייט)

קענט אויסקומען. ער גיט צו, אַז כאָטש זי האָט וועניג געלייענט, איז זי דאָך געווען אינטעליגענט; זי האָט אין זיך געהאַט אַ געבוירענע אינטעלי-ליגענץ און אַ מערקווירדיג געזונדען חוש פאַר גערעכטיגקייט און אַ גראָדען שכל.

אָט דער געזונדער חוש פאַר גערעכטיגקייט האָט געבראַכט דערצו, אַז וועלס זאָל מיט איהר נישט קענען אויסקומען איבער קלייניגקייטען און אויך איבער וויכטיגע זאַכען, און אָט דער חוש האָט אויך געבראַכט דערצו, אַז זיי זאָלען זיך שיידען. און דאָס — ווי דער שריפטשטעלער גיט איצט אַליין צו — איז נישט געווען נויטיג.

עס האָט וועלס'ן געפעהלט אַ קאָמפּאַניאָן, ווייל אין דער היים האָט ער דאָס נישט געהאַט. ער האָט דאַן ווירקליך נישט געזוכט קיין געליבטע, נאָר אַ קאָמפּאַניאָן. און ער האָט דאָס געפונען אין דער פערזאָן פון

עימי קעטהרין ראַבינס,

אַ יונג מיידעל, וועלכע האָט שטודירט אין אוני-ווערסיטעט, וואו ער איז געווען אַ לעהרער.

עימי ראַבינס איז געווען פונקט דער היפּך פון איזאַבעל וועלס. זי איז געווען אַ מיידעל מיט אַ גוטער בילדונג און זי האָט זעהר אַ סך גע-לייענט. איהר פריינדשאַפט מיט וועלס'ן איז די ערשטע צייט ווירקליך געווען פון יענע פריינד-שאַפטען, וואָס מ'רופט געוועהנליך אָן „ריינע". מ'האָט זיך געטראָפען פון צייט צו צייט, מ'האָט געשפּאַצירט אין די פרייע שטונדען, מ'האָט גע-לייענט ביכער צוזאַמען און מ'האָט זיך געטיילט מיט מיינונגען און איינדרוקען.

און דאָ איז ווידער געשעהען דאָסזעלבע, וואָס ס'איז געשעהען פריהער: וועלס האָט אָן איהר אָנגעהאָנגען דאָס געשטאַלט פון זיין טרוים, פונקט ווי ער האָט דאָס געטון ווען ער האָט זיך פער-ליבט אין איזאַבעל'ן.

ער האָט ווידער געזוכט עפּעס, וואָס איז נישט געווען אין דער ווירקליכקייט...

און ווען איזאַבעל וואָלט דאָס פערשטאַנען, ווען זי וואָלט נישט געהאַט אַזאַ געזונדען חוש פאַר גערעכטיגקייט, וואָלט זי געמאַכט אַ שווייג, וואָלט זי געהאַט געדולד און געוואַרט ביז איהר מאַן וועט זיך אויסניכטערען.

אָבער איהר חוש פאַר גערעכטיגקייט האָט אַזאַ זאַך נישט געקענט איבערטראָגען, די גראָ-דע ליניע פון איהר שכל האָט זיך קיינמאָל נישט געקענט פערדרעהען אָן אַ זייט, און זי האָט וועלס'ן געשטעלט אַנ'אולטימאַטום:

„אָדער איך, אָדער זי!"

לפנים שיינט עס טאַקע צו זיין זעהר איינפאַך. ווי קען עס דען זיין אַנדערש? אַזוי זאָגט מען געוועהנליך.

וועלס האָט אָבער אַנ'אַנדער מיינונג וועגען דעם. ער זאָגט:

(ענדע מאָרגען)

זיין פרוי און זיין געליבטע

האָבען געלעבט צווישען זיך ווי טרייע צווילינג = שוועסטער

— 2. —

אין ניו-יאָרק איז אברהם אפטייקער אָנגעקומען דעם 18. נאָוועמבער 1912, ער האָט געטראָגען גע-קעמטע האָר און אַ וואיכען, שוואַרצען זיידענעם קראַוואַט פערשלייפט מעשה קינסטלער. אַזוי ווי פון זיינע האָפענונגען אויף טעאַטער האָט זיך אויס-געלאָזען אַ טרוים, איז ער אַוועק זוכען אַרבייט. ער האָט געקריגען און נישט שלעכט פערדינט, אָבער לאַנג האָט עס נישט אָנגעהאַלטען. אַ לאָדזער לאַנדס-מאַן מיטן נאָמען מיכל געלבאַרט, מיט וועמען ער האָט אין דערהיים געזונגען צוזאַמען אין זאַנדבערגס טעאַטער און וועלכער איז דאָ געוואָרען אַ קאָמפּאָ-זיטאָר, איז דאַן געווען איינער פון זיינע נאָהענט-סטע חברים אין ניו-יאָרק.

אפטייקער און זיין חבר מיכל געלבאַרט האָבען דאָ צוזאַמען געגרינדעט אַ קלוב מיטן נאָמען „האַר-מאָני און אַרט". געלבאַרט האָט זיך אָפּגעגעבען מיט דער מוזיקאַלישער אָפּטיילונג און ער מיט דער דראַמאַטישער.

„אין אַ קורצער צייט", דערצעהלט אפטייקער, „האָבען מיר אַריינגעקראָגען אַ גרויסע צאָהל מיט-גלידער, אַלע געקליבענע אינטעליגענטע מענשען. דערנאָך האָבען מיר פון דעם קלוב געמאַכט אַנ'אָפּ-טיילונג פון אַרבייטער-רינג. איך בין געוואָרען אַ מיטגליד אין דער ניו-יאָרקער אַרבייטער-רינג".

„אין יענער צייט", דערצעהלט ער ווייטער, „האָט געלבאַרטס ברודער, דער שרייבער וואָלף געל-באַרט, פאַר מיר געשילדערט זיינע אַ בעקאַנטע. ער האָט איהר זעהר שטאַרק געלויבט. „אברהם, האָט ער צו מיר געזאָגט, איך וועל דיר פאָרשטעלען פאַר אַ פרוי, וועלכע איז דער סימבאָל פון איידעלקייט, אַ מוסטער-מענש איז זי". אַלזאָ, זענען מיר געגאַנגען און ער האָט מיך פאָרגעשטעלט פאַר איהר. ער האָט נישט איבערגעטריבען אַ האָר".

די דאָזיגע פרוי וועלען מיר דאָ אָנרופען מיטן נאָמען מאַלי. פאַר דעם שרייבער פון די שורות האָט אפטייקער אָנגעגעבען איהר ריכטיגען נאָמען, אָבער אַזוי ווי זי איז איצט פערהייראַט, האָט ער געבעטען מען זאָל איהר רופען מיט אַנ'אַנדער נאָמען. זי איז פריהער געווען פערהייראַט און האָט זיך פון איהר מאַן געשיידט. זי האָט געהאַט אַ יונגעלע פון אַ יאָהר פינף און ער איז געווען מיט איהר.

מיט מאַלי איז אפטייקער בעקאַנט געוואָרען און איהר איז בעשערט געווען אַ היבשע צייט צו שפּילען אַ וויכטיגע ראָלע אין זיין לעבען און אויך אין דעם לעבען פון סאָפיאַ, זיין פרוי.

„זי איז ווירקליך געווען אַ מערקווירדיגער מענש די גוטסקייט אַליין, און די פערקערפּערונג פון אויפ-ריכטיגקייט. ווען איך בין מיט איהר בעקאַנט געוואָ-רען, האָב איך אָבער בעמערקט, אַז זי ציהט זיך צוריק פון לעבען. זי איז געווען נישט געזונט, איהרע לונגען זענען געווען אָביסעל אָנגעגריפען. זי וואָלט אַזוי געקענט אויסגעהען ווי אַ ליכט אין איהר איינ-זאַמקייט. האָב איך געזאָגט צו מיינע פריינד, אַז עס איז אונזער פליכט עפּעס צו טון פאַר דער איי-דעלער נשמה, אום אַריינצוברענגען אַביסעל מעהר לעבענס-לוסט אין איהר. מיין ערשטער פּלאַן איז געווען, אַז אַלע זונטאָג זאָל יעדער פון אונז געבען 25 סענט און מאַלי זאָל פאַר אונז מאַכען אַ יום-טוב'דיגען מאָלצייט. און אַזוי איז דאָס געשעהען. זונטאָג האָט נישט געפעהלט קיין געזאַנג, קיין דע-קלאַמאַציעס. מען האָט זיך דערצעהלט מעשה'לעך. און ווירקליך, זי האָט נאָר אויפגעלעבט, מאַלי, אָבער די אַנדערע האָבען ביסלעכווייז אויפגעהערט צו קו-מען זונטאָג. בין איך געבליבען דער איינציגער. דאַן האָט איינער פון זיי צו מיר אַמאָל געזאָגט: אהא, אברהם'על'ע האָט שוין דערזעהען אַ קליידעל!

„אויף דעם האָב איך געענטפערט מיט אַ סאַר-קאַסטישען שמייכעל: אָט אין דעם אָרימען קליידעל, אין דעם אָרימען בלוזקעלע, אין וועלכע עס איז איינ-געהילט דער שוואַכער אויסגעצעהרטער קערפּער, האָב איך זיך פערליבט! דורך רכילות האָט מען מיך פאַרגעשטעלט פאַר מאַלין אין אַ פאַלשער קאַליר, און זי האָט מיך פשוט דערווייטערט פון זיך. איך האָב אָבער נישט אָפּגעטראָטען מיין פּאָזיציע. אַזוי ווי איך האָב נישט געקענט אַריינקומען צו איהר אין שטוב, האָב איך זיך שטענדיג נאָכגעפרעגט אויף איהר ביי די שכנים, וועגען איהר געזונט, וועגען איהר לאַגע. מאַלי פערשטעהט זיך אויף מענשען און זי האָט באַלד אויסגעפונען, אַז די אַלע העצעס וואָס זי האָט געהערט וועגען מיר זענען נישט גע-שטויגען און נישט געפלויגען. מיר זענען ווידער בעפריינדעט געוואָרען און איך האָב איהר אַרויס-געצויגען פון איהר פינסטערען איינזאַמען לעבען. איך האָב איהר אַריינגעבראַכט אין אונזער לוסטי-גען לעבעדיגען קרייז, אַ נייע מאַלי איז געבוירען גע-וואָרען. [illegible]

שטוב.

„מאַלי איז געווען פעראינטערעסירט אין סאָציאַ-ליסטישע מיטינגען און אויך אין אַנאַרכיסטישע.

„איך האָב מורא געהאַט, אַז פון דער שעהנער ריינער חבר'שאַפט אונזערער זאָל זיך נישט ענט-וויקלען עפּעס פון אַנ'אַנדער סאָרט ווי פריינדשאַפט. האָב איך ביי יעדער געלעגענהייט פאַר איהר גע-רעדט וועגען מיין פרוי, ווי פערליבט איך בין אין איהר, ווי איך בענק נאָך מיין שעהנער איידעלער סאָפיאַ. ווען אימיצער האָט גערעדט וועגען זיין ווייב, בין איך שוין געווען דער צווייטער מיט לויב-געזאַנג וועגען מיין פרוי. איך פלעג איהר פאַרשטעלען מיט אַזעלכע מעלות, אַז ווען זי וואָלט אין דער ווירק-ליכקייט פערמאָגט נאָר איין פּראָצענט פון זיי, וואָלט איך געווען דער גליקליכסטער מאַן אין דער וועלט.

„גענוג האָב איך דאָס, כדי מאַלי, מיין פריינדין, זאָל נישט לעבען אין טעות; אַז זי זאָל זיך נישט איינלעבען אין דעם געדאַנק, אַז וועט מיך קענען אָפּרייסען פון מיין געזעצליכער פרוי. אָבער מאַלי האָט עס אַפילו קיין מאָל אין זינען נישט גע-האַט. יעדענפאַלס האָט זי מיר מיט קיין איין וואָרט נישט געגעבען אָנצוהערען אויף אַזאַ פאַרשלאָג. פערקעהרט, מיט וואָס נאָר זי האָט געקענט, האָט זי מיר געהאָלפען, אַז איך זאָל קענען עפּעס שיקען אַהיים אין דער צייט, וואָס כ'בין געגאַנגען אָן אַרבייט.

„איך האָב דאָס נישט בעהאַלטען פון מיין פרוי. איך האָב אַהיים געשריבען, אַז איך בין אַרבייטסלאָז און אַז דאָס וואָס איך שיק איהר איצט האָט מיר [illegible]

(ווייטער מאָרגען)

רעכט און לעבען

יוּרידישע בײלאגע פון „נײעם פאָלקסבלאַט"

נאָטיצען

טעאָריע און פּראַקטיק

ס'איז אַנ'אָנגענומענער כּלל אין דער ציוויל-פּראָצעדוראַלער רעכט, אַז יעדער, וואָס טרעט אַרויס קעגען עמיצען פאַרן גערירכט מיט אַ תּביעה, מוז די אַרויסגעשטעלטע תּביעה אין דער גאַנצער ברייט און הויך געהעריג בעגרינדען.

אויך דירה-געלד - תּביעות זענען נישט קיין אויסנאַהם פון דאָזיגען כּלל. זאָגט דאָך בפירוש דער פּונקט 1, אַרט. 5 פון דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ, אַז דער פערדינגער איז מחויב צו בעווייזען דעם בעטראָף פון גרונט דירה-געלד. פונדעסטוועגען, אויב אַ לאָקאַטאָר פערופט זיך אין אַ דירה-געלד פּראָצעס אויפן אומשטאַנד, אַז די הויך פון דער תּביעה איז נישט בעגרינדעט, ווייל דאָס גרונט דירה-געלד איז נאָך נישט פעסטגעשטעלט, הייסט דאָס גערירכט זיך ווענדען וועגען פעסטשטעלען אין שידס-אַמט.

אמת, דער שידס-אַמט איז טאַקע בערופען פעסט צושטעלען די גרונט סומע פון דירה-געלד. ס'ענטשטייט אָבער אַ פראַגע, ווער דאַרף די פּראָצעדור אין שידס-אַמט דורכפיהרען, דער הויז-ווירט, צי דער לאָקאַטאָר?

פון רעכטליכען שטאַנדפּונקט אַרויסגעהענדיג, איז עס געוויס מחויב צו טאָן דער הויז-ווירט, ווייל ער מוז דאָך בעווייזען, וויפיל די דירה איז געגאַנגען אין יוני 1914, וועלכער הויז-ווירט וועט זיך אָבער וועלען אַנגאַזשירען אין אַזאַ עסק און אונטערנעהמען דורכצופיהרען די פּראָצעדור פון פעסטשטעלען דאָס גרונט דירה-געלד דורכ'ן שידס-אַמט?

יאָ, דער הויז-ווירט וואָלט עס זיכער געוועזען געטון, ווען ער וואָלט געוועזען אין דעם פּראַאינטערעסירט און פּראַאינטערעסירט וואָלט ער געוועזען נאָר דאַן, ווען דאָס גערירכט וואָלט דערווייל אָוועקגעלעגט דעם פּראָצעס ביז דער פעסטשטעלונג פון דירה-געלד דורכן שידס-אַמט אָדער צוגע'משפּט דעם ווירטס תּביעה בלויז אין דער אונשטרייטבאַרער הויך.

משפּט דאָך אָבער יאָ דאָס גערירכט צו דעם ווירטס תּביעה אין אַזעלכע פאַלען אין דער געפאָדערטער הויך און דעם לאָקאַטאָרס טענות וועגען דער נישט בעווייזענקייט פון דער תּביעה צוליב דער נישט פעסטגעשטעלטקייט פון גרונט דירה-געלד ווערט בכלל נישט גענומען אין אַכט. ממילא, האָט דער הויז-ווירט נישט קיין שום אינטערעס דורכצופיהרען די פּראָצעדור פון פעסטשטעלען דאָס גרונט דירה-געלד דורכן שידס-אַמט.

זאָל עס ווידער טאָן דער לאָקאַטאָר? דאָס געזעץ ליגט דאָך אויף איהם אַזאַ התחיבות בכלל נישט אַרויף. איבעריגענס, איז נישט יעדער לאָקאַטאָר ביכולת דאָס דורכצופיהרען, ווייל די אַקציע איז פערבינדען מיט אַ גרעסערע סומע אויסגאַבען.

קומט אַלזאָ אויס, אַז די דערמאָהנטע וואוילע הנחה, איינע פון די וויכטיגסטע פון לאָקאַטאָרען-שוץ - דעקרעט, ווערט אין דער פּראַקטיק פערוואַנדעלט אין אַ פערוועלקטע טויטע פּראַזע.

י. א—ד.

וויכטיגע בעשטימונגען פון העכסטען געריכט און טריבונאַל

הנחות פאַר נייע בנינים

די הנחות, וואָס ווערען אָנערקענט פאַר נייע בנינים, זענען חל נאָר אויף די אויפבויער, אָדער נישט אויף די פערזאָנען, וועלכע האָבען שפּעטער אָפּגעקויפט פון די אויפבויער דאָס נייע הויז.

קינדיגען אַרבייטס - אָפּמאַכען

אַנ'אונטערנעהמען איז נישט מחויב אָנצוגעבען די סיבות, צוליב וועלכע ער קינדיגט אַנ'אַרבייטער.

שטעמפּעל - שטייער הנחות

בלויז די אָפּמאַכען און קוויטירונגען, וואָס שייך דעם איינקויף פון בוי-מאַטעריאַלען און דער אויספיהרונג פון דער אַרבייט פון בנינים, וועלכע זענען אָדער דאַרפען אויסגעפערטיגט ווערען נאָכן 1-טען אַפּריל 1933 זענען פריי פון שטעמפּעל-אָפּצאָהל.

לאָקאַל - שטייער

אויב גרעניצען זיך נישט די צימערען, טאָרען זיי נישט גערעכענט ווערען ווי 1 לאָקאַל אין פּרט פון לאָקאַל-שטייער אַפילו ווען זיי זענען געדונגען געוואָרען אויפן סמך פון 1 קאָנטראַקט.

קראַנקהייטס - רענטע פאַר גייסטיגע אַרבייטער

אין פאַל פון קראַנקהייט בעקומען נישט קיין גייסטיגע אַרבייטער אין די ערשטע 3 חדשים קיין שום אונטערשטיצונג פון דער סאַץ. פערזיכערונגס-אַנשטאַלט און ממילא טאָרען נישט די אונטערנעהמער אַראָפּרעכענען קיין שום אונטערשטיצונגס-סומען, נאָר זיי זענען פערפליכטעט אויסצאָהלען זייערע קראַנק-געוואָרענע אָנגעשטעלטע אין די ערשטע 3 חדשים די פולע גאַזשע.

רעמאָנט פון דירות

אויב אַ לאָקאַטאָר האָט דורכגעפיהרט אַ רעמאָנט אָהן דער הסכּמה און וויסען פון ווירט, האָט ער נישט קיין רעכט צוריקצומאָהנען די קאָסטען אָדער זיך אָפּצושלאָגען פון לויפענדען דירה-געלד.

אורלויב

אַנ'אַלמנה האָט נישט קיין רעכט צו מאָהנען פון אַנ'אונטערנעהמער ענטשעדיגונג פאַר נישט ערטיילטען איהר פערשטאָרבענעם מאַן קיין אורלויב.

ענטשעדיגונג פאַר אַ פאַרפאַל.

הגם דער געליטענער איז געוועזען פערזיכערט אין סאָציאַלען פערזיכערונגס - אַנשטאַלט און ממילא געהאַט אַ מעגליכקייט צו געניסען פון אַנ'אומזיסטער קוראַציע, פונדעסטוועגען קוים, האָט ער זיך געהיילט פּריוואַט, מעג ער צוריקמאָהנען פון שולדיגען אין אומגליקספאַל די בעטרעפענדע קאָסטען.

—=—

אַ הויז-ווירט איז מחויב צו ערטיילען ענטשעדיגונג פאַר אַנ'אומגליקספאַל, וואָס איז פאָרגעקומען מיט אַ פערבייגעהער צוליב דעם, וואָס דער טראָטואַר איז אין ווינטער נישט געוועזען בעשיט מיט זאַמד, זאַלץ.

וויכטיגע סאָציאַלע פערזיכערונגס - געזעצן

אָפּפערטיג-געלד פאַר גייסטיגע אַרבייטער, פערזיכערטע אין פערז.-אַנשטאַלט פאַר גייסטיגע אַרבייטער

איינמאָליג אָפּפערטיג-געלד בעקומט אַ פערזיכערטער גייסטיגער אַרבייטער, וועלכער איז געוואָרען אויף שטענדיג אונפעהיג אויסצופיהרען זיין בערוף און ר'קען נישט בעקומען אינוואַלידען-רענטע, ווייל ר'האָט נאָך נישט קיין 60 בייטראַג-חדשים.

דאָס אָפּפערטיג-געלד בעטרעפט: אויב דער פערזיכערטער האָט דורכגעמאַכט 6 בייטראַג-חדשים — אַ 2-חדשים'דיגען דורכשניטליכען לוין און פאַר יעדע ווייטערדיגע 6 בייטראַג-חדשים, ווערט די פערגיטיגונג געהעכערט מיט דער סומע פון 1 חודש'ליכען לוין.

די פערזיכערטע, וועלכע האָבען נאָך נישט דורכגעמאַכט קיין פולע 6 בייטראַג-חדשים, האָבען רעכט אויף אַנ'איינמאָליגע פערגיטיגונג אין דער הויך פון בעטראָף פון אַ דורכשניטליכען 1 חודש'ליכען אַרבייטס-לוין.

הילף פאַר משפחה - מיטגלידער פון פערזיכערטע.

משפחה - מיטגלידער פון אַ פערזיכערטען האָבען רעכט צו געניסען פון די פערזיכערונגס-הנחות פון סאָציאַלען פערזיכערונגס - אַנשטאַלט אין משך פון 13 וואָכען אין געגעבענעם קאַלענדאַר-יאָהר.

דאָס קינדיגען דעם פערזיכערטען דורך דער צייט פון פאָסטען קאָן נישט האָבען קיין השפּעה אויף די פריי אָנערקענטע פאַר די משפחה - מיטגלידער רעכט צו געניסען פון פערזיכערונגס-אַנשטאַלט.

הגם דאָס געזעץ רעדט וועגען 13 וואָכען אין געגעבענעם קאַלענדאַר יאָהר, פונדעסטוועגען, אויב דער פערזיכערטער האָט פערלוירען דעם פאָסטען פאַרן 1. יאַנואַר און די משפחה - מיטגלידער געפינען זיך אין טראַקט פון דער קוראַציע, מעגען זיי ווייטער געניסען פון דער סאָציאַלער פערזיכ. הילף אַפילו נאָכן 1. יאַנואַר, אַלענפאַלס כּל זמן זיי וועטרען נישט געזונד אָדער די 13 וואָכען שעפּען זיך אויס.

אַזוי קלערט אויף דאָס מיניסטעריום פאַר סאָציאַלער השגחה אין זיין לעצטען צירקולאַר.

אָפּצאָהלונגען פאַר וויזיטען און רעצעפּטען.

דער דעקרעט פון 28. מערץ 1933 האָט איינגעשטעלט געוויסע אָפּצאָהלונגען אין פאַל פון קראַנקהייט פאַר וויזיטען, מעדיצינען, הייל- און הילף-מיטלען אין די פערזיכערונגס-אַנשטאַלטען.

פריי פון אַזעלכע צוצאָהלען זענען: כירורגישע אָפּעראַציעס, אַנאַליזען, וויזיטען אין פאַל פון שאַרפע און אַנשטעקענדע קראַנקהייטען, אין אַנ'אומגליקס פאַל ביי דער אַרבייט, און אַ פּראָפעסיאָנעלע קראַנקהייט: קראַנקע, וועלכע בעקומען נישט קיין שום שכירות אָדער ביז 2 זל. אַ וואָך, וועלכע זענען געוואָרען קראַנק נאָכן פערלירען דעם פאָסטען און פערזיכערטע, וועלכע זענען קראַנק און נישט-אַר - ביטס-פעהיג, לענגער, ווי 4 וואָכען

דאָגעגען זענען נישט בעפרייט פון די איינגעפיהרטע צוצאָהלען פערזאָנען, וועלכע זענען קראַנק געוואָרען פאַרן פערלירען דעם פאָסטען; די משפּחה-מיטגלידער פון פערזיכערטע; גייסטיגע אַרבייטער, פערזיכערטע אין פערזיכערונגס - אַנשטאַלט. פאַר גייסטיגע אַרבייטער, בעת זיי בעקומען אַרבייטסלאָזע רענטע און אויך נישט זייערע משפּחות.

פאַרשריפטען וועגען אַפּיעקונסטוועס

ווער איז בערופען צו ערטיילען די הנחה

די בקשה וועגען אָפּלייגען דעם טערמין פון מיליטער-דינסט, דאַרף דערלאַנגט ווערען אין דער סטאַראָסטווא, וואו דער בעטרעפענדער פּאָבאָר-פליכטיגער פיגורירט אין די פּאָבאָר-רשימות.

קוים וואוינט אָדער האַלט זיך אויף דער פּאָבאָר-פליכטיגער אָדער זיין משפּחה אַנדערשוואו, ווערט דער פאַמיליע און פערמעגענס צושטאַנד און אויך די אַרבייטספעהיגקייט פעסטגעשטעלט דורך דער בערופענער מאַכט אויפן וואוינאָרט לויטן אויפטראַג פון דער סטאַראָסטווא, וואו די בקשה איז דערלאַנגט געוואָרען.

די סטאַראָסטווא דעצידירט אויך וועגען ערטיילען דעם פּאָבאָר-פליכטיגען די געפאָדערטע הנחה.

ווער פערלירט די רעכט אויף אַנ'הנחה אַלס איינציגער שפּייזער?

ווער עס ווערט אָנגעקלאָגט אָדער פער'משפּט פאַר זיך נישט שטעלען צו דער פּאָבאָר-קאָמיסיע, פאַר אַרויספאָהרען קיין אויסלאַנד, פאַר אָנווענדען פערשידענע שווינדלערישע שטיק בכדי אָפּצולייגען אָדער בעפרייט צו ווערען פון מיליטער-דינסט, פאַר מאַכען זיך אַ פעהלער אָדער אַ קראַנקהייט מיט דער כּוונה זיך אַזוי אַרום אַרויסצודרעהען פון מיליטער-דינסט, קאָן נישט געניסען פון דער הנחה אַלס איינציגער שפּייזער אין פּרט פון מיליטער-דינסט

ווי אַזוי ווערען ערלעדיגט די בקשות?

וועגען אָנערקענען אָדער אָפּזאָגען אַ בקשה אויף אַנ'הנחה אַלס איינציגער שפּייזער ווערט דעם פּעטענט שריפטליך מיטגעטיילט. אין פאַל פון אַנ'אָפּזאָג. מעג דער פּעראינטערעסירטער אין משך פון 2 וואָכען דערלאַנגען אַ רעקורס אין דער וואָיעוואָדזטווע דורך דער פערמיטלונג פון דער זעלבער סטאַראָסטווא.

דאָס דערלאַנגען אַ רעקורס האַלט דערווייל נישט אָפּ דאָס אַריינציהען דעם פּעטענט אין אַקטיווען דינסט.

אויב די רעכט אויף אַנ'הנחה ווערט אָנערקענט דעם איינציגען שפּייזער בעת ער דינט שוין אין מיליטער, מוז מען איהם אין משך פון דריי טעג בעפרייען. מ'קאָן איהם אויך אָבער ערשט בעפרייען נאָכ'ן אָפּדינען 5 חדשים.

ר. איזראַעל

משומדים

סענסאַצ. שפּאַנענדער ראָמאַן פון היינטיגען יודישען לעבען

43)

אויפן אינזעל זענען דערווייל אויפגעשטעלט געוואָרען פּראָוויזאָרישע פּאַלאַטקעס, מאַטעריאַל האָט מען גענומען ווי ס'האָט זיך נאָר געלאָזען, מ'האָט געוואוסט, אַז דאָס פערבלייבען דאָ אויפן אָרט איז נאָר אויף אַ זעהר קורצע צייט, ווייל אין די פּאָר טעג האָט מען געוואוסט, וואו די געראַטעוועטע געפונען זיך. סאַבאַן איז געווען אַלץ איינס, וואו זי געפינט זיך איצט. צי אין לאָנדאָן, ווארשאַ אָדער אויף אַנ'אינזעל. פערקעהרט זי איז געווען צופרידען, וואָס זי געפינט זיך דאָ, ווייל מ'האָט פאַר איהר געזאָרגט, אָבער ווען זי וועט קומען אין דער גרויסער שטאָט אַריין איינע אַליין האָט זי אַפילו נישט קיין מעגליכקייטען דעם ערשטען שריט צו מאַכען, בלויז מאָמענטענווייז האָט סאַבאַ זיך דערמאָהנט אָן פעלאַן און אידאַן, וועלכע זי האָט ערשט נישט לאַנג בעקענט, וואָס שייך אידאַ איז איהר זיכער געווען אַ שאָד דער אומשולדיגער קרבּן, וואָס אָבער נוגע פעלאַן; האָט סאַבאַ אַליין נישט געוואוסט צי זי זאָל בעדויערען, וואָס פעלאַ איז אַריינגעקומען, אָדער זי זאָל זיך פרעהען דערמיט, ווייל צוליב דעם איז זי איצט געוואָרען אַ פרייער מענש, מיט אַנ'איינענעם ווילען און מיט מעגליכקייטען אויף אַ פרייען צוקונפטיגען לעבען.

— וואָס עפּעס אַזוי טרויעריג, פרייליין, האָט זיך איינער פון די פרעהליכע מאַטראָסען געווענדעט צו סאַבאַן, זענט איהר נישט צופרידען, וואָס איהר האָט זיך אָפּגעראַטעוועט אָדער האָט איהר אימיצען איבערגעלאָזען אויף דער שיף?

— כ'בין צופרידען, וואָס כ'האָב געראַטעוועט מיין לעבען, און אפשר נישט, האָט סאַבאַ געענטפערט, כ'האָב איינגאַנצען איבערגעלאָזען אויף דער שיף און אפשר נישט...

— פרייליין, איהר זענט צו קלוג פאַר מיר, איך פערשטעה נישט, וואָס איהר רעדט צו מיר. איך האָב אַ יונג ווייב אינדערהיים און איך בין צופרידען, וואָס זי איז נישט געבליבען קיין אַלמנה און וועט זיך נישט דאַרפען שאַפען קיין נייעם יונג, אַזאַ הינטיש לעבען פיהרען מיר שוין, ווען מיר פאָהרען אַרויס, קענען מיר נישט וויסען צי דיין יונג ווייב וועט נישט דאַרפען טראָגען אַ שוואַרצען שלייער נאָך דיר. זעהט איהר פרייליין, איהר האָט נאָר איינמאָל מיטגעמאַכט אַזאַ פאַרשטעלונג און וועט שוין האָבען צו דערצעהלען פאַר אייערע אייניקלעך. איהר וועט קומען אין אייער היים און וועט שוין אפשר מעהר נישט אַרויספאָהרען אויפן וואַסער. איך בין עפּעס ענדערש, באַלד וועט קומען אַ שיף, וועט מיך מיטנעהמען פון דאַנען און ווער וויים, אויב נאָך נישט דעם היינטיגען טאָג וועל איך מוזען אַרויספאָהרען און דווקא צו דעמזעלבען אָרט, פון וואַנען מיר זענען איצט געקומען.

— גלויבט מיר פריינד, האָט סאַבאַ געזאָגט, אַז יעדער האָט זיך זיין פעקעל צרות און מוז זיי האַלטען, איהר האָט נאָך נישט דאָס ערגסטע, איהר זענט די מענשען, וועלכע געהערען צו דער נאַטור. שטענדיג פרעהליכע און זאָרגלאָזע...

— געוויס, געוויס, פרעהליכע און זאָרגלאָזע, אָבער נאָר מיטן מויל, וואָס דאָ אין האַרצען שטעקט, וועגען דעם וויים קיינער נישט. און נאָך עטליכע סעקונדען איינקוקען זיך אין דער אונענדליכער ווייט האָט דער מאַטראָס צוגעגעבען:

— אַהאַ, מ'פאָהרט נאָך אונז, ס'דערנעהנטערט זיך אַ שיף, סאַבאַ האָט אויפגעציטערט אַליין נישטוויסענדיג פאַרוואָס.

— אַ שיף, איך בעמערק עס אַפילו נישט,

— איהר וועט דאָס ערשט בעמערקען אין עטליכע מינוט אַרום און איך דערפיהל דאָס מיט דער נאָז.

סאַבאַ האָט נאָך מעהר אָנגעשטרענגט איהר בליק אָבער האָט נאָך גאָרנישט געזעהען.

— איהר קענט זיך פערלאָזען אויף מיר, האָט ער געזאָגט, אין פערלויף פון צוויי שעה וועט דאָ פּעראַנקערען אַ שיף. איהר זעהט אויס צו זיין, פרייליין, אַ שטעטישע פון דער בעסערער געזעלשאַפט. ענטשולדיגט וואָס איך האָב זיך אַזוי אַריינגעלאָזען מיט אייך אין אַ געשפּרעך....

— ס'מאַכט נישט אויס, ס'איז מיר זעהר ליב.

— איהר פערשטעהט, אין וועג, נאָכמעהר אין אַזאַ סיטואַציע ווערען פערשוואונדען די ראַסען און קלאַסען - אינטערשידען, אַפילו דער אונטערשיד צווישען פרוי און מאַן. מ'ווערט אַזוי ווי די ערשטע מענשען, וועלכע זענען פערטריבען געוואָרען פון גן-עדן.

די אַרבייט ביים צונויפשטעלען די פּאַלאַטקעס איז נישט אָפּגעשטעלט געוואָרען צוליב פאָרזיכטיגקייט און אויך צוליב דעם וואָס מ'האָט נישט געקענט וויסען ווען די רעטונגס-שיפען וועלען אָנקומען און צי די, וועלכע וועלען אָנקומען וועלען זיין בכּוח מיטצונעהמען אַלע, וואָס געפינען זיך אויפן אינזעל, מ'האָט אויך נישט געקענט וויסען, צי ס'וועלען נישט געברענגט ווערען קיין נייע שיף-בריכיגע, וועלכע וועלען דאַרפען שוץ און ערגעץ אַ בעהעלטעניש, וואו דעם קאָפּ אַנידערצולעגען. סאַבאַ האָט אויך מיטגעהאָלפען ביי דער אַרבייט, בכלל האָט זיך קיינער נישט, ווער ס'האָט זיך דאָ געפינען, נישט אָפּגעזאָגט פון אויספיהרען דאָס, וואָס ס'האָט געהייסען דער קאָמענדאַנט, וועלכער איז דאָ באַלד בעשטימט געוואָרען, דאָס איז געווען דער יונגער מאַטראָס, מיט וועלכען סאַבאַ האָט געפיהרט דעם שמועס.

סאַבאַ האָט שוין איצט געזעהן פונדערווייטענס אַ רויך פון אַ שיף, וועלכע האָט זיך דערנעהנטערט צו דעם אינזעל, אמת, מ'האָט געזעהען דעם בלויזען רויך און אַפילו נישט קיין אָנצייכעניש פון אַ שיף. דער מאַטראָס האָט אָבער פערזיכערט, אַז דאָס איז אַ שיף און מ'האָט איהם געקענט גלויבען. איינציגווייז האָט זיך אָבער אָנגעהויבען בולט אויסצושיילען אַ קאָנטורען פון אַ שיף, וועלכע האָט זיך טאַקע געריכטעט אַהער צו דעם קליינעם אינזעל, אויף וועלכען די עטליכע צעהנדליג געראַטעוועטע מענשען האָבען זיך געפונען.

די פרייד צווישען די מענשען איז געוואָרען גרויס. דאָס זענען אַלץ געווען מענשען, וועלכע זענען געפאָהרען אַהיים צו די אייגענע פאַמיליעס, אָדער גאָר צו קרובים, וועלכע האָבען געוואַרט אויף זיי. די טראַגעדיע, וועלכע די דאָזיגע מענשען האָבען איבערגעלעבט איז שוין געווען פאַריבער און איצט האָט יעדער געשטרעבט צו פערענדיגען דאָס טראַגישע קאַפּיטעל.

דאָס דערנעהנטערן זיך פון דער שיף האָט אָנגעוויזען דערויף, אַז באַלד וועט מען די מענשען אַוועקנעהמען פון דעם פּוסטען אינזעל און זיי אַוועקפיהרען צום אָרט, וואו זיי האָבען געצילט.

סאַבאַ האָט נישט דערוואַרט קיין רעטונג פון דער שיף, וואוהין מ'זאָל זיי נישט פיהרען וועט זי אַלץ זיין אין דערזעלבער לאַגע און זי האָט זיך נישט געהאַט מיט וואָס צו פרעהען.

די שיף איז צוגעקומען אַלץ נעהנטער און נעהנטער און מ'האָט שוין אַפילו געזעהען די מענשען, וועלכע האָבען זיך געפונען אויפן דעק, באַלד האָט די שיף אָנגעהויבען צו געבען סיגנאַלען, כּדי צו אַלאַרמירען די אָנוועזענדע אויפן אינזעל. די מענשען אויפן דעק האָבען געגעבען צייכענס מיט זייערע טיכעלעך, כּדי צוצוגעבען מוט די פּאַסאַזשירען אויף דער אינזעל, אַז ס'דערנעהנטערט זיך פאַר זיי הילף.

די מענשען פון אינזעל האָבען צוריק געענטפערט און האָבען זיך אַלע אויסגעשטעלט ביים ברעג, כּדי מקבּל פּנים צו זיין די אָנקומענדע שיף, וועלכע האָט שוין געקרייזט אין וואַסער אַרום, כּדי צו געפינען אַנ'ענטשפּרעכענד אָרט אויף צו פעראַנקערען.

(פאָרטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

צוויי זיצונגען פון שטאט-ראט וועלען פארקומען היינטיגע וואך

ענטפער פון אינערן-מיניסטער אויף דער דעפעשע פון די ענדעקעס — דינסטאג און מיטוואך 2 זיצונגען — אינוועסטיציע-הלואה — צי וועט דער בודזשעט אנגענומען ווערן?

ווי מיר האבען שוין איבערגעגעבען האבען די ענדעקישע ראטמענער, וועלכע האבען „אקופירט" דעם שטאט־ראט נאך דאנערשטאגדיגער זיצונג, פער לאזט דעם בנין ערשט פרייטאג 4 א זייגער פארטאגס פערשטעהט זיך, אז זיי האבען זיך נישט דערווארט אויף קיין ענטפער פון אינערן־מיניסטער, צו וועל־כען זיי האבען ארויסגעשיקט א דעפעשע, זיי האבען געקענט אזוי ווארטען ביז צו די נייע קארטאפעל.

פרייטאג אין אוונט האט דער אינערן־מיניס־טער קאשטשאלקאווסקי ארויסגעשיקט פאלגענדע דע פעשע צום לאדזער וואיעוואדע ה' האוקע נאוואק.

„צום לאדזער וואיעוואדע. איך בעט דעם ה' וואי־עוואדע מיטצוטיילען, דורך דער פערמיטלונג פון רעגירונגס־קאמיסאר, דער גרופע ראטמענער אין לאדז, וועלכע זענען אונטערגעשריבען אויף דער דעפעשע פון 13 ד. ח., אז די אויפזיכטס־מאכט און זעלבסטפערוואלטונגס ־ ענינים איז דער לאדזער וואי־עוואדע".

אזוי ארום האט דער אינערן־מיניסטער געגעבען צו וויסען די ענדעקעס, אז זיי האבען נישט די מינ־דעסטע אהנונג אין די זעלבסטפערוואלטונגס־פאר־שריפטען.

דינסטאג און מיטוואך 2 שטאט־ראט ־ זיצונגען.

אין הסכם מיט דעם צוזאג פון רעגירונגס־קאמי־סאר אינזש, וואיעוואדזקי, אז ער וועט ווי אמגיכס־טען צונויפרופען א זיצונג פון שטאט־ראט, כדי אנ־צונעהמען דעם בודזשעט, „ען בלאק", האט די קאנ־צעלאריע פון דער שטאט־פערוואלטונג נעכטען פו־נאנדערגעשיקט איינלאדונגען צו די ראטמענער אויף צוויי פלענארע זיצונגען, וועלכע וועלען פארקומען דינסטאג, דעם 18 ד. ח. און מיטוואך דעם 19 ד. ח.

די דינסטאג'דיגע זיצונג איז נישט קיין פארט־זעצונג פון דער פריהערדיגער, נאר האט א גאנץ נייע טאג־ארדנונג.

נאכ'ן אננעהמען דעם פראטאקאל און אויסהע־רען די קאמוניקאטען פון רעגירונגס־קאמיסאר, וועלען די פראקציע־פארשטעהער אפגעבען ערקלערונ־גען וועגען זייער שטעלונג צום בודזשעט און דאן וועט דער בודזשעט אפגעשטימט ווערען „ען בלאק".

די טאג־ארדנונג זעהט דאן פאר פאלגענדע פונקטען: וואהלען פון אפיקונעס און 20 פערטרעטער פאר דער סאציאלער הילפס ־ אפטיילונג, בעפולמעכטיגען צוויי

טער צו אפעלירען נאך דעם בעשלוס פון מאגיסטראט וועגן הלואה.

— אזוי? — אויב דער פאצנען רעגירונגס־קאמיסאר, דיט די שטאט־פערוואלטונג ארויסצולאזען אנ'אינוועס־טיציע ־

הלואה אין דער הויך פון 10 מיליאן זל.

און דאן אננעהמען א רייה סומען 187 טויזענט זל.) פון ארבייטס־פאנד אויף פערשידענע ארבייטען.

דאס אננעהמען די לאדזער אינוועסטיציע־הלואה אין דער הויך פון 10 מיליאן זל. אויף דער פלענא־רער זיצונג איז נאך אפהענגיג פון דעם אויסגאנג פון די זיצונגען פון דער בודזשעט ־ קאמיסיע, וועל כע דארף דעם דאזיגען ענין בעהאנדלען. ס'איז נאך נישט בעקאנט, צי די ענדעקעס וועלען שטימען פאר דער דאזיגע הלואה אויף צו געבען ארבייט א גרוי־סע צאהל ארבייטסלאזע, ווייל מיט דער סומע וועט פערשטעהט זיך דיספאנירען דער רעגירונגס־קאמי־סאר, צו וועלכען די ענדעקעס זענען אין דער שארפ־סטער אפאזיציע און זיי פערלאנגען צו בעשטעטיגען די שטאט־פערוואלטונג, וועלכע זיי האבען אויסגע־וועהלט.

אויף דער מיטוואכ'דיגער זיצונג קומט פאר די צווייטע לעזונג פון דער הלואה

ווי אזוי וועלען שטימען די פראקציעס ביים אפשטימען דעם בודזשעט „ען בלאק"?

ביים אפשטימען דעם בודזשעט אלס גאנצער קען קומען צו גרויסע איבערראשונגען, וועלכע ווע־לען חתמ'ענען דעם גורל פון שטאט־ראט. ס'איז א בעקאנטע זאך, אז די סאציאליסטען וועלען שטימען געגען בודזשעט צוליב פרינציפיעלע טעמים. ס'איז אויך מעהר ווי ווארשיינליך, אז אויך די „בעבע"־פראקציע וועט שטימען געגען בודזשעט אלס גאנ־צעס, ווייל ס'איז געשטראכען געווארען די סומע אויפ'ן הויז־דענקמאל א. נ. פון מארשאל פילסודסקי, די סומע פאר מיליטערישער צוגרייטונג און פיזי־שער ערציהונג, די סומע פאר דער פעדעראציע, דאן פאר די פייערלעשער, „וואלנא וושעכניצא" א. א.

ס'זענען אויך פאראן בעשלוסען פון דער „פער איינונגונג פון די יודישע פראקציעס און פון דער ציוי־ניסטישער פראקציע צו שטימען געגען בודזשעט. דאס זעלבע אויך מיט די כאדעקעס. אויב אזוי וואל־טען אין בעסטען פאל פאר'ן בודזשעט געשטימט 35 ענדעקעס און איין דייטש און געגען 36 שטימען פון דער אפאזיציע. דער בודזשעט וואלט דאן נישט געהאט קיין מעהרהייט.

ס'איז אבער אויך צווייפעלהאפט צי די ענדע־קעס אליין וועלען שטימען פאר'ן בודזשעט אלס גאנ־צעס, זיי זענען דאך אדורכגעפאלען ביי דער רענומע־ראציע, פוילישען טעטאטער און דאן 2 יודישע מ'שטיינס געזאגט, פאזיציעס. וואס פארא לאגע עס וועט זיך שאפען סיי אין דעם ערשטען און סיי אין דעם צווייטען פאל איז לייכט פאראויסצוזעהן. די שטאט וועט נישט בעקומען קיין בודזשעט און דאן וועט דער שטאט־ראט מוזען פונאנדערגעלאזט ווערען.

די וואיעוואדזטווע נאך נישט גענומען קיין שטעלונג צום בודזשעט?

פון דער וואיעוואדזטווע האבען מיר בעקומען פאלגענדען קאמוניקאט: אין צוזאמענהאנג מיט די נאטיצען, וועלכע האבען זיך בעוויזען אין דער פוי־לישער פרעסע, אז דער לאדזער וואיעוואדע האט בלומרשט געזאלט אפשאפען דעם בעשלוס פון לאד־זער שטאט־ראט וועגען שטרייכען די סובסידיע פאר דער „וואלנא וושעכניצא" טיילט די וואיעוואדזטווע מיט, אז די ידיעה איז נישט קיין ריכטיגע. דער דערמאנטער בעשלוס איז א טייל פון בודזשעט, וועלכען די אויפזיכטס־מאכט האט נאך נישט בע־טראכט פשוט דערפאר, ווייל ער איז נאך נישט אנגע־נומען געווארען.

זונטאג
16
יוני
טו
סיון תרצה

זון־אויפגאנג 3.14
זון־אונטערגאנג 7.59

טאג-נאטיצען

דאס טאר מעהר נישט פארקומען!

דער לאדזער שטאט־ראט איז געווארען דאס ארט פון אפענעם קאמף נישט נאר פון פאליטישע שיטות צווישען די ענדעקעס און דער סאנאציע, נאר גאנץ בעזונדער צווישען דעם ענדעקישען יודען־פראגראם אין פוילען און דעם היימפל יודען, אויף וועלכע ס'איז אויסגעפאלען די שווערע אויפ־גאבע אפצושלאגען די ענדעקישע אנגריפען מיט אלע לעגאלע מעגליכקייטען.

ס'איז קלאהר, אז די ענדעקישע מעהרהייט אין לאדז האט בנוגע איהר יודען־פראגראם געוואלט בעווייזען אויפצוטון צוויי זאכען: ערשטענס, אז אין א שטאט מיט א יודישער בעפעלקערונג פון 212 טויזענד נפשות קען דער שטאטישער בודזשעט זיין יודען־ריין און צווייטענס פרובען אדורכצושמוג־לען, ביי וועלכען ענין ס'זאל נאר נישט זיין, דעם אריער־פאראגראף, די דאזיגע ארבייט פון די לאדזער ענדעקעס האט געזאלט ווערען א מוסטער פאר אלע איבריגע שטעט אין פוילען, וואו דער ביישפיל האט געזאלט נאכגעטון ווערען.

די אויפגאבע פון די יודישע ראטמענער האט נדעריבער געמוזט זיין צו פאראליזירען דעם ווי־לען פון די ענדעקעס, נישט צו דערלאזען צו דעם ערשטען מוסטער, מיט וועלכען ס'וואלטען זיך געצאצקעט ענדעקעס און נישט נאר ענדעקעס...

נאכמעהר האבען די יודישע ראטמענער זיך געמוזט אנלאדענען מיט אויסדויער און מוט, ווייל דער צוזאמענשטעל פון לאדזער שטאט־ראט איז לײדער אזעלכער, אז עס דעצידירט כמעט שטענדיג בוכשטעבליך איין שטים. וועגען דער דאזיגער איינער שטים, האט מען שטענדיג געקעמפט. עס איז דעריבער געווען קלאהר, אז קיין שום ראטמאן האט נישט געטארט פעהלן אויף קיין איין זיצונג, האט אפילו נישט געטארט ארויסגעהען אויף קיין איין מינוט פון זאל, כדי נישט עפעס צו פערפאסען, עפעס צו פערנאכלעסיגען.

צוליב דער דאזיגער סיבה איז דאך אוועק פון שטאט־ראט דער ראטמאן קאפלאן, וועלכער האט זיך נישט געקענט אונטערנעהמען, צוליב זיין געזונד־צושטאנד, צו קומען אויף יעדער זיצונג און אויסהאלטען יעדע זיצונג צוליב דעם איז איינער פון די יודישע ראטמענער מיט א אעראפלאן געברענגט געווארען צו דער זיצונג אזש פון אויסלאנד. אנדערש האט עס נישט געקענט זיין.

ס'האט זיך נישט געהאנדעלט וועגען דעם, אז א תלמוד־תורה אדער אנדערע יודישע אינ־סטיטוציע זאל בעקומען א גרעסערע אדער קלע־נערע סובסידיע, דאסמאל האט זיך וועגען דעם נישט געהאנדעלט. ווייל וויפיל, אפילו א נישט־ענדעקישער שטאט־ראט, וואלט געגעבען דער יו־דישער אינסטיטוציע וואלט עס נאך נישט געווען דער מינימום, וויפיל דער יודישער בעפעלקערונג קומט לויט רעכט און גערעכטיגקייט. דאסמאל האט זיך געהאנדעלט וועגען פרינציפ, דער לאדזער שטא־טישער בודזשעט האט נישט געטארט בלייבען יודען ריין. ס'האט געמוזט געמאכט ווערען דער דורכברוך אין דער חוצפה'דיגער גרויס־מאניע פון די ענ־דעקעס, זיי האבען נישט געטארט צושטעלען קיין „מוסטער־בודזשעט" פאר פוילען. און היות, ווי מיר האבען שוין אנגעוויזען, די אפשטימונג איז געווען אפהענגיג כמעט שטענדיג פון איין שטים איז געווען קלאהר, אז די פעהלענדע שטים האט, חלילה, נישט געטארט זיין קיין יודישע. וואס איז אבער פארגעקומען?

מיר האבען שוין איינמאל אנגעוויזען, אז אין מיטען פון דער פריהערדיגער זיצונג פון שטאט־ראט, האט ראטמאן ליבערמאן פלוצלינג אויף א לענגערער צייט פערלאזען דעם שטאט־ראט־בנין ס'זענען פארגעקומען וויכטיגע אפשטימונגען און מ'האט זיך געמוזט שטארק אנשטרענגען, אויפ־צוהאלטען די אפשטימונגען, ביז דער ראטמאן ליבערמאן האט בעוויליגט צוריקצוקומען אין זאל. מיר האבען בשעתו געטאדעלט די דאזיגע האנד־לונג, אבער דאס האט נישט געהאט קיין פעולה.

אויף דער דאנערשטאגדיגער זיצונג איז ווי־דער פארגעקומען דאס זעלבע. אין א געוויסען מאמענט ביי דער אפשטימונג, דוקא פון די יו־דישע פאזיציעס, איז ראטמאן ליבערמאן נישט געווען אין זאל און זיין שטים האט טאקע גע־פעהלט צו דער סובסידיע פון „ארט" און פון דער האנדווערקער־שול. וואס וואלט געווען, ווען ראט־מאן ליבערמאן וואלט אויך געפעהלט ביי דער פאזיציע פון „לינת הצדק" און פרויען־שוץ־פער־איין? וואלטען זיי טאקע נישט אדורכגעגאנגען, ווייל זיי זענען אנגענומען געווארען מיט א מער־הייט נאר פון... 1 שטימע.

אזא האנדלונג טאר נישט געדולדעט ווערען ראטמאן ליבערמאן איז א מיטגליד פון די פער־איניגטע יודישע פראקציעס, פון דארט דארף

סאניטארע לוסטראציע אין די בעקערייען

3 בעקערייען אינגאנצען געשלאסען. — פערשריבען א סך פראטאקאלען

עהערגעכטען ביינאכט האט א סאניטארע קאנטראל־קאמיסיע אדורכגעפיהרט א לוסטראציע אין א רייה בעקערייען. די סאניטארע קאמיסיע האט פערשריבען א רייה פראטאקאלען. אין דריי בעקערייען האט די קאמיסיע פעסטגעשטעלט אזא שמוץ און אנטי־סאניטארען צושטאנד, אז זי האט געפונען פאר נויטיג די בעקערייען באלד צו שלי־סען. אין איין בעקעריי זענען די ווענט געווען, ווי בעוועגליכע, פון די לעבעדיגע זאכען וואס האבען זיך אויף די ווענט געפונען,. אין א צווייטער בעק־קעריי איז געליגען שמוציגע בעטגעוואנד, אויף וועלכע עס זענען געשלאפען די ארבייטער.

געשלאסען זענען געווארען די בעקערייען פון יצחק ווילנער פאמארסקא 3. חיים נויפעלד ריבנא 21. און לעשעק טאמטשאק דרעוונאווסקא 91.

אין א סך בעקערייען האט די קאמיסיע פעסטגעשטעלט, אז זיי געפינען זיך אין ענגע לאקאלען, צוליב דער פייכקייט מעהרען זיך דארט פערשידענע אינזעקטען. די לאקאלן ווערען זעל־טעי גערייניגט.

אין די אלע בעקערייען האבען די אינהאבער בעקומען א טערמין וואנען זיי דארפען די בעדינגונגען ענדערען, אנ געגענפאל וועלען די בעקערייען געשלאסען ווערען.

פאבאר פון יאהרגאנג 1914

(א) מארגען, מאנטאג, דעם 17. ד. ח. דאו פען זיך שטעלען:

פאר דער קאמיסיע נומער 1, (פיעראצקיעגא 18) מיליטער־פליכטיגע פון יאהר־גאנג 1914 וואס וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי־קאמיסאריאטען, וועלכע האבען זיך צוליב וועלכע עס איז סיבה צו דער צייט נישט געשטעלט.

פאר דער פאבאר־קאמיסיע נומער 2, די פא באר פליכטיגע פון יאהרגאנג 1913 קאט. „בע", וואס וואוינען אויפן שטח פון 1 פאליציי קאמיסאר יאט — אלע.

קריף א לאס

צו דער 1-טער קלאס אין פיינגאלד'ס גליקליכע קאלעקטור 8 שרודמיעסקא 8

וואו עס פאלען שטענדיג פיל געווינסטען

I. A. FAJNGOLD

Łódź, Śródmiejska 8, tel. 108-99

טרויער־אקאדעמיעס

צו בעהרען דעם אנדענקען פון מארשאל פילסודסקי און מיניסטער פיעראצקי

אויף דער לעצטער זיצונג פון ל. א. פ.פ. פון קרייז אויפ'ן נאמען פון מיניסטער בראָ־ניסלאוו פיעראצקי איז בעשלאסען געווארען איינצואָרדענען א טרויער־אקאדעמיע צום אנדענ־כען פון ערשטען מארשאל יוזעף פילסודסקי אויך פון פאטראן פון קרייז־מיניסטער פיעראצקי.

גלייכצייטיג איז בעשלאסען געווארען אנצו־הויבען א אינפארמאציאנס קורס פון געגען־גאז שוץ.

וועגען דעם זאל מיטגעטיילט ווערען אלע מיטגלידער און סימפאטיקער פון קרייז.

גען. רידז־שמיגלי געווײלט אין לאדז

אין לאדז האט נעהערנעכטען געווײלט דער גענעראל־אינספעקטאר פון דער פוילישער ארמיי, גען. רידז־שמיגלי.

דער גענעראל איז געווען צו גאסט ביים גען. לאנגנער.

היצע

נעכטען האט דער טערמאמעטער שוין 8 א זייגער אינדערפריה בעוויזען 20 גראד; שפעטער איז די היץ דערגאנגען ביז 30 גראד.

קומען פאר איהם א ווארנונג. די יודישע בע־פעלקערונג אין לאדז קוקט איצט אויף איהרע ראטמענער מיט גאנץ אנדערע אויגען. דאס שפיל געהט איצט נישט וועגען עטליכע הונדערטער זל. סובסידיעס פאר דער אדער אנדערער אינסטיטוציע. נאר קודם־כל וועגען דערהאלטען די גלייכבערעכ־טיגונג פון דער יודישער בעפעלקערונג, כאטש אויפ'ן פאפיר...

י. ד.

קלאנג־קינא־טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם!
— I —
דערלויב דיך צו ליבען
אין די הויפט־ראלען:
Anna Sothern, Edmuud Lowe
— II —
„טייפון"
סענסאציאנעלע דראמע. אין דער הויפטראל
LIANA HAID

אנהייב 4 נ.מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

פאַרק „העלענאָוו" טעל. 209-32.

זונטאג, דעם 16 יוני 8.30 אָוונט רעוואָלוציאָנס-אויפטריט פון דער וועלט-בערימטער רעוויו-קינסטלערין

האַנקאַ אָרדאָנאָוונאַ

מיט'ן אַנטייל פון בערימטען פילם-סטאַר

איגאָ סים

אין זייער שלאַגער-פּראָגראַם.

ביים פּאָרטעפּ. לעאָ באַרונסקי. פון 3 אַ זייגער סימפאָנישער קאָנצערט פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער אונטער דער ליטונג פון דיר. סעווערין פּיעטרושקאָ. איינטריטס-בילעטן צום פּרייז 1.09 זל. און ספּעצ. רעזערווירטע זיץ-פּלעצער צו 3 30 זל. צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע, אין דער טערקישער קאָנדיטאָריי פּיעטר. 12 און אין קאַסע פון העלענאָוו.

של־עכטע פּערספּעקטיווען פאַר דער לאָדזשער טעקסטיל-אינדוסטריע

צוליב דעם אומגעריכטען מיס־ערפאָלג אויף די מערב-קרעסען

די לעצטע טעג זענען קיין לאָדז אָנגעקומען ידיעות וועגען אַ גרויסער טרוקעניש, וואָס הערשט אין דער פּויזנער וואָיעוואָדזשטווע, ווי אויך צום טייל אין פּאָמערן, אין פון וועלכער עס ליידט זעהר די לאַנדווירטשאַפט. שוין אַ ריהע פון וואָכען, ווי דאָרט איז בכלל נישט געפאַלען קיין רעגען. דאָס קען גורם זיין אין יענער געגענד אַ שלעכטען שניט. די דאָזיגע ידיעות האָבען געמאַכט אַ גרויסען איינדרוק אויף די לאָדזשער פּראָדוצענטען און סוחרים, וואָס געפינען זיך אין שטענדיגע בעציהונגען מיט פּויזנער געגענד און פּאָמערן, ווען די טרוקעניש זאָל ווייטער אָנהאַלטען נאָך אַ לענגערע צייט, וואָלט די לאָדזשער טעקסטיל-אינדוסטריע געקענט ליידען בעדייטענדע היזקות ווייל אַ שלעכטער שניט בעדייט אָהן שום ספק אַ פּערקלענערונג פון דער צאָהלונגס- און קויפס-פעהיגקייט פון די סוחרים צום ווינטער-סעזאָן.

אויב מען נעמט אין אכט, אַז דאָס סוחרטום פון די מערב-קרעסען איז דער וויכטיגסטער אָפּנעהמער פון דער לאָדזשער טעקסטיל - אינדוסטריע און אַז פון דער אַנדערער זייט שפּילט דער ווינטער סעזאָן די הויפּט-ראָלע אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע, דאַן זענען די ידיעות פון די מערב-קרעסען גאָרנישט קיין פרעהליכע (אג)

SUDORYN „Ap. Kowalski" usuwa POT i WOŃ Wystrzegać się naśladownictw.

אויף דעם הויז-דענקמאָל

אויפ'ן נאָמען פון מאַרשאַל פּילסודסקי

זענען נאָך בעקומען געוואָרען פאָלגענדע שפּענדען: דאָס ספּאָלעטשנע גימנאַזיום אין לאָדז 115 זל. פירמע ק. ט. בוהלע — 1000 זל., לאַנדאַו און ווילע — 100, יוליוש יאַריש — 150 זל., אַרב. פאַרשטעהער פון פעראיין רעזערוו ביי דער פירמע גייער 471,91, סטאָלאַר-צעך — 25 זל., שילער פון פאָלקס-שולע נומער 32 — 10,46, אַנגעשטעלטע פון די טראַמוואַיען — 100, פאָלקס-שולע נומער 111 — 15,45, אַקציען געזעלשאַפט פרייד דענבערג — 1815 זל. ,פירמע זאַרעמבאַ מאַשין פאַבריק אין קאָנין — 18 זל., לעהרער פערסאָנאַל און קינדער פון דער פאָלקסשול — 40 זל.

דער קאָמיטעט פון בויען דאָס הויז-דענקמאָל אויפ'ן נאָמען פון מאַרשאַל י. פּילסודסקי — דאַנקט דערמיט האַרציג די שפּענדער.

שפּענדעס אויפ'ן הויז-דענקמאָל פון מאַרשאַל י. פּילסודסקי, נעהמט אָן די באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ און באַנק ספּולעק זאַראָבקאָוויך.

קאָנסטיטואירט די עקזעקוטיווע פאַר „יוו"א" אין לאָדז

דאָנערשטאָג, איז אין דער היגער פּוילישער-פּאַלעסטינישער האַנדעלס - קאַמער פּיעטרקאָווער 113), אָפּגעהאַלטען געוואָרען אונטערן פאָרזיץ פון ד"ר ה' י. סאָלאָוויי אַ קאָנפערענץ פון די ייוואָ צענטראַלע ה' ז. רייזען, האָט אָפּגעגעבען אַ ריכט וועגען דעם גאַנג פון דער ייוואָ-אַקציע אין אונזער שטאָט און האָט אונטערגעשטראָכען, אַז מיט גאַנץ זעלטענע אויסנאַהמען האָט זיך די יודישע געזעלשאַפט אין לאָדז, וואַרים און מיט פערשטענדניש אָפּגערופען אויף דעם אַפּעל פון דעם יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט נאָך הילף, ספּעציעל פאַר דער נייער, וויכטיגער גרינדונג פון ייוואָ — דער אַספּיראַנטור אויף אויסצובילדען נייע יודישע פאָרשער און וויסענשאַפטלער.

אין זיין בעריכט דערצעהלט ה' רייזען ווייטער, אַז צו דעם ערפאָלג פון דער אַקציע האָבען מיט געווירקט די אַראַנזשירטע פערזאַמלונגען, וואָס האָבען בעקענט די יודישע געזעלשאַפט גענויער מיט אויפגאַבען און אויפטוען פון ייוואָ, ווי, למשל, די לעצטע זיצונג אין דער לאָזשע „בני-ברית", לויט דער איניציאַטיווע פון די „בני-ברית" פיהרער: אינזש. סט. מרגליות, ד"ר מ. שווייג און ד"ר פּאַוועל ראָזענטאַל.

איינינע פערזאָנען — גיט ה' רייזען ווייטער איבער — האָבען אַסיגנירט פאַר דער אַספּיראַנטור גאַנצע סטיפּענדיעס. ווי קאָנסול מאַקס קאָהן, אַדוו. יוסף ווייצמאַן, פּראָפעס יוליוס לעווושטיין א. אַנד.

לסוף האָט ה' רייזען אָנגעוויזען אויף דער נויטיגקייט זיך צו אַקטיוויזירען פאַר דער ייוואָ אַקציע, כדי זי אין אַ וואָס שנעלערען טעמפּ צו פערענדיגען מיט אַ מאַקסימאַלען רעזולטאַט.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע ,אין וועלכער עס האָבען זיך אויך בעטייליגט די אַנוועזענדיגע פערוואַלטונגס-מיטגלידער פון דער היגער געזעלשאַפט פריינד פון ייוואָ די ה"ה: שולמאַן ,צימערמאַן, פרידריך ,אקנא א.א. איז בעשלאָסען געוואָרען ,אַז די פערזאַמעלטע אויף דער קאָנפערענץ בעטראַכטען זיך אַלס קאָמיטעט פאַר דעם ייוואָ אין לאָדז, וועלכער זאָל אויסוועהלען אַנ'עקזעקוטיווע און די עקזעקוטיווע זאָל צוזאַמען מיט דער בייד איצטיגער פערוואַלטונג פון דער געז. פריינד פון ייוואָ פערענדיגען די אַקציע און דאַן צוגרייטען אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער היגער ייוואָ־געזעלשאַפט.

אין דער עקזעקוטיווע, זענען איינשטימיג אויסגעוועהלט געוואָרען: דיר. אנאטאל פרומקין, דר. י. סאָלאָוויי, ד"ר ש. ווישעוויאַנסקי, רעד. י. אוגער, ה' אברהם קאָן, ה. רובינשטיין, ל. מאָקרסקי, פּ .נאַדעל, פרוי בריש און יצחק קאַצענעלסאָן.

די עקזעקוטיווע האָט זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדיגען אופן: פאָרזיצער — ה' אנאטאָל פרומקין, וויצע-פאָרזיצערס — דיר. י. סאָלאָוויי און ה' ל. מאקרסקי, סעקרעטאַר — רעד. י. אוגער.

דער פאָרזיצער ה' אנאטאָל פרומקין האָט שוין אויף פרייטאָג דעם 15 ה. ח. צונויפגערופען אַ זיצונג פון דער עקזעקוטיווע, וועלכע האָט פערטיילט די אַרבייט צו פערענדיגען די אַקציע.

אויף דער זעלבער עקזעקוטיווע זיצונג איז אויך בעטראַכט געוואָרען די פראַגע פון אָרגאַניזירען דעם אנטייל פון לאָדז און דעם אַלוועלטליכען צוזאַמענפאָהר פון ייוואָ אין ווילנע, וואָס

אויספלוגען אויף דעם פּליה-פּלאַץ

צוליב דעם וואָס עס איז שוין פערענדיגט דאָס שול-יאָהר און עס האָט זיך אָנגעהויבען די צייט פון אורלויבען זענען פון'ם 15 ד. ח. אָבגעשאַפען אַלע אויספלוגען פון שול-יוגענד אויף דעם פליה פלאַץ.

די אויספלוגען וואָס ווערען אָרגאַניזירט דורך די אָרטיגע קרייזען פון ל.א.פ.פ. פאַר דערוואַקסענע קאָנען פאָרקומען זונטאָג פון 9 ביז 11 ,מען מוז אָבער מעלדען וועגען זיי מיט אַ וואָך פריהער אין ל.א.פ.פ. (נאַרוטאָוויטשאַ ג. 30, טעל. 50-106).

שקל-אַקציע פון „התאחדות"

אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון פאַרטיי-ראַט פון דער ציוניסטישער אַרבייטס-פאַרטיי „התאחדות", ווערט דורך דער לאָדזער התאחדות-אָרגאַניזאַציע, אינטענסיוו אַדורכגעפיהרט די שקל-אַקציע אין אַלע פאַרטיי-אָבצווייגונגען.

דער לאָדזער ראַיאָן-קאָמיטעט רופט אין די נאָהענטסטע טעג אַ פאַרטיי-טאָג פון „התאחדות".

די גרויסע געווינסטען פון דער 32-טער לאָטעריע

2 צו	100.000 זל.	אויף נומער	72859, 125854
2 צו	50.000 „	אויף נומער	21410, 137936
2 צו	20.000 „	אויף נומער	72873, 78293

u WOLANOWA

די טויזענטע אַנדערע, בעשטעטיגען אַמבעסטען וועגען די שפּילערס גליק

די ציהונג פון דער 1-טער קלאַס 33-טער לאָטעריע שוין דעם 19-טען יוני

J. WOLANOW

מיר בעטען צו געדענקען אונזערע אַדרעסען:

Łódź: Piotrkowska 11 i Piotrkowska 72, Pabjanice: Pl. Dąbrowskiego 3

Konto P. K. O. 141795. געדענקט: וואָלאַנאָוו מאַכט רייך

רעגולירען די טייכלעך און אַפּרייניגען די לופט אין דער פאָרשטאָט

די איינוואוינער פון די פאָרשטעט, בעקלאָגען זיך, אַז די אומרייניגקייטען פון די פאַבריקען פון לאָדז ווערען אָפּגעפיהרט אויף די אויספאָרשטאָטישע ראַיאָנען און פערסמ'ן זיי די לופט.

אַזעלכע אָנקלאָגעס זענען בעקומען געוואָרען פון דער גמינע ברוס, אויף דער לודקע פון רודע פּאַביאַניץ, אַז עס איז פעראומרייניגט דאָס טייכל אַלע-רובוווקע א. ד. גל.

די שטאָטישע פערוואַלטונג האָט בעשלאָסען צו שאַפען אַ הלואה אויף אַדורכצופיהרען די נויטיגע רעגולאַציע פון די פעראומרייניגטע טייכלעך און קאַנאַלען, און אַזוי אַרום אָפּרייניגען אויף די לופט פון די פאָרשטאָטישע ראַיאָנען.

מעלדונג

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין לאָדז אָרדענט איין היינט זונטאָג 2 פּאָלקס-פערזאַמלונגען וועגען די אויפגאַבען פון 19-טען ציוניסטישען קאָנגרעס.

7 אָוונט אין „דורשי ציון" - לימאַנאָווסקי 26 רעפערענטען: דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט, ראטמאַן א. יאָעל און ש. ליפּעל.

8,30 אָוונט אין לאָקאַל פון צענטער. יודישען האַנדווערקער פערבאַנד, פּילסודסקי 69. רעפערענטען: משה לימאַן און מגר. א. קאָן. איינגאַנג פריי.

אַנולירט אַ פּראָצעס

(א) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען: זאַנוועל פירסטענבערג, אַפרים קויפּטשינסקי, הענעך פוקס, יהושיע זילבערשאַץ, און פּ. נייפעלד, בעשולדיגט אין וועלען אויספּרעסען געלד פאַר די פאַכטער פון לעאָנאַרד פּלאַץ, ברידער גאָלדבערג און דזשיאַלאָשינסקי.

דער פּראָצעס איז אַנולירט געוואָרען.

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

היינט, ביינאַכט, דיזשורירן פאָלגענדע אַפּטייקען זאַפּראָווסקי (נאָוואָמייסקאַ 15). ס. טראַווקאָווסקי בזשעזשינער 56), מ. ראָזענבלום (שרודמיעיסקאַ 21). מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטרקאָווער 95), ה. סקוואַרטשינסקי (קאָנטנאַ 54), ל. טשינסקי (ראָקיצינסקאַ 53).

פערענדיגט דאָס שול-יאָהר

(א) די לימודים אין אַלע שולעס זענען נעכטען פערענדיגט געוואָרען. היי יאָהר זענען צוליבן טרויער נאָכן פערשטאָרבענעם מאַרשאַל פּילסודסקי, קיין פייערונגען אין צוזאַמענהאַנג מיטן פערענדיגען דאָס שול יאָהר נישט פאָרגעקומען, מען האָט נאָר צוטיילט די מאַטורעס, צייגנישען צענזורקעס און אָפּגעלאָזט די קינדער אַ היים.

די פעריען וועלען דויערן ביזן 3 סעפּטעמבער.

נייע מאַטוריסטען

פאָלגענדע שילער האָבען היי יאָהר בעענדיגט די ערשטע מענער גימנאַזיע פון פעראיין פאַר יודישע שולען אין לאָדז אויף מאַגיסטראַצקאַ 21 און בעקומען מאַטורא צייגנישען:

יהושע בלום, יחזקאל גרינגלאַס, משה דיאַמענט, משה אהרן וואַרשאַווסקי, שמעון יאַקובאָוויטש, יעקב קליאַטקעוויטש, יהודה לידער, שמואל נעפּטאַלין, הערש לייב סאַרנאַ, לייב פאַלק, לייב פּאַפּאָווסקי, יוסף פּערעלמאַן, יוסף עזריאל שטערן, יעקב חיים שמושקאָוויטש

*

אין דער צווייטער גימנאַזיע אויף מאַגיסטראַצקאַ 22 האָבען בעקומען מאַטורעס פאָלגענדע שילער:

באַרנשטיין ישראל, צאַדיקאָוויטש שלמה, עפּשטיין פּנחס, גרינבלאַט משה, איוואַנקאָוויטש חיים, קאַץ אַלעקסאַנדער, קילבערט משה, קאָהן יאַכים, פּרושינאָווסקי אברהם ראָטענבערג שלמה, זילבערמאַן שיע, ווינבערג ראובן, וואָלנערמאַן אברהם.

מאַטוריסטקעס פון אַב'ס שולע

אין גימנאַזיום פון יוזעף אַב האָבען בעקומען מאַטורעס פאָלגענדע אַביטוריענטקעס:

אדוגסקא ע., בלום ב., כימאָוויטש מ. פרידריך ד., גרייצער ד., קאַניעווסקא א., קראַקאָיווסקא ר., לפּוקאָוויטש ס., מייעראַנץ ז., מיגדאל ס., מאַטשיק ע., ראָזנער פּ., ראָזנער כ., סאַלאַמאַנאָוויטש ע., ווייערניק ס.

אַ שלעכטע צייגניש פאַר דער שול - יוגענד

דאָס קוראַטאָריום פון די וואַרשאָווער און לאָדזער שול-קרייזען האָבען אַרויסגעגעבען אַ כאַראַקטעריסטישען צירקולאַר צו די קוראַטאָרען, אינספּעקטאָרען און שול-לייטער.

עס ווייזט זיך אַרויס, אַז אין בילדונגס-מיניסטעריום האָבען אַריינגעפלאָסען פיל אָנקלאַגעס פון פערשידענע טוריסטישע אָרגאַניזאַציעס, אַז אין פיל ערטער פיהרט זיך די שול-יוגענד זעהר נישט פּאַסיג אויף בנוגע די טוריסטען, סיי אָרטיגע, סיי אויסלענדישע. די שילער בעוואַרפען די דורכפאָהרענדע מיט שטיינער, שרייען זיי נאָך זידעל-ווערטער, שיטען אויס אויף די שאָסען גלאָז און צוועקעס, אַז עס זאָלען פּלאַצען די גומע-אָפּאָנעס. ווען מען ווענדעט זיך צו עמיצען נאָך אַנ'אינפאָרמאַציע, בעקומט מען עפּעס שפּאָט-ענטפערם.

די שול-מאַכט זאָל דערויף אַ בעזונדערן אַכט לעגען; עס זאָגט זעהר שלעכט עדות וועגען דער ערציהונג פון די קינדער דער אופן פון זייער אויפפיהרען זיך בנוגע די טוריסטען. עס מאַכט זיך אָפט מאָל, אַז די עלטערע שטעהען און קוקען זיך צו צו אַזעלכע „שפּילעכלער" פון די קינדער. דאָס איז אויך זעהר אַ שלעכטע צייגניש פאַר די עלטערע.

אין קיין שום לאַנד פיהרט מען זיך אַזוי ברוטאַל נישט אויף בנוגע פרעמדע און טוריסטען, אין קיין שום לאַנד איז די יוגענד נישט אַזוי צעווילדעוועט...

ביי פערגיפטונג ארויסגערופען דורך פערדאָרבענע מאכלים

ווי אויך דורך אַלקאָהאָל, ניקאָטין, מאָרפין, קאָקאַין און אַזוי ווייטער אַנגעווענדעט דאָס נאַטירליכע ביטערוואַסער „Franciszka Józefa" וועלכעס הילפט-מיטעל. פּרוּבט דאָ טויט יס. צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקן און סקלאַדעפּן זנעס.

אינדיווידואַליזם אויפ'ן רויכער-געביט

אין פוילען איז אויף יעדען געביט פאַראַן אַ בעזונדערער אינדיווידואַליזם, עפּעס אַ ספּעציעלע נייגונג און דאָס נישט בלויז ביי עטצעלנע נאָר ביי גרויסע מסעי. ס'וואָלט זיך אויסגעדאַכט, אַז אויפ'ן געביט ווי צום ביישפּיל ביים רויכערן, ווען אויפ'ן מאַרק געפינען זיך צעהנדליגער סאָרטען פּאַפּיראָסען פון פערשידענע שטאַרקייטען טאַבאַק, וועט יעדער אויסגעפינען פאַר זיך אַ'ענטשפּרעכענדען טיפּ פּאַפּיראָסען און וועט זיין צופרידען. אַ סך בעוואוסטזיניגע רויכערער וואָלטען בעסער געוואָלט האָבען פּאַפּיראָסען צוגעפּאַסט צום געשמאַק און אויספּרובירט. אָבער וואָס רעדען וועגען פּאַפּיראָסען. ווען דער רויכערער פערלאַנגט, אַז די גילזען זאָלען זיין אויסגעצייכענטע. די היימישע פּאַפּיראָסען-פּראָדוקציע, די אַזוי פערשפּרייטע צוליב שפּאָרזאַמקייטס-טעמים, זענען נור די 4-וואַטקאָווע גילזען „OSMAN" די גילזן „OSMAN" פערדינט בעגצליך צו בעניצען אויף אינזער מאַרק, שענקענדיג דעם רויכערער אַ גוטען היימישען אינדיווידועלען פּאַפּיראָס.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „חסד ואמת״

אין אייגענעם לאָקאַל איז פאָרגעקומען די אַל־געמיינע פערזאַמלונג פון דער געזעלשאַפט „חסד ואמת״.

אַלס פאָרזיצער פון דער פערזאַמלונג איז גע־ווען דער גוזאָרען ה׳ אַדאָלף יאַקובאָוויטש.

אין אָנהויב פון דער פערזאַמלונג ווערט בע־עהרט דער אָנדענק פון פערשטאָרבענעם מאַרשאַל פּילסודסקי דורך אַ מינוט שווייגען, דאַן ווערט דורך אויפשטעהן פון די ערטער בעעהרט דער אָנדענק פון די פערשטאָרבענע מיטגלידער.

פון די בעריכטען, וועלכע ס׳גיט אָפּ ה׳ אַמזעל, ווייזט זיך ארויס, אַז דער פעראיין ענטוויקעלט זיך כסדר, די צאָהל מיטגלידער וואַקסט און ס׳ענטוויק־לען זיך אַלע איינריכטונגען ביי דער געזעלשאַפט.

די טויט־פאַל־קאַסע האָט שוין ביז איצט אויס־געצאָהלט 23 טויזענד זל. אין אָנהויב האָט מען נאָך יעדען טויט־פאַל אויסגעצאָהלט די פערבליבענע יור־שים 1000 זל., אין די לעצטע צייטען ווערט שוין אויסגעצאָהלט 2400 זל. די געזעלשאַפט שטרעבט אויסצוצאָהלען 10 טויזענד זל. די פערבליבענע יור־שים נאָכ׳ן טויט־פאַל. אַלע לוויות פון די פערשטאָר־בענע מיטגלידער זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען אויפ׳ן חשבון פון פעראיין.

אַהן דיסקוסיעס איז דאַן אָנגענומען געוואָרען דער קאַסע־בעריכט און דער בודזשעט אויף אַ סומע פון 28.600 זל.

די פאָרגעקומענע וואַהלען האָבען געגעבען פאָל־גענדע רעזולטאַטען:

אין דער פערוואַלטונג: סט. אַמזעל, אַדאָלף באַביאַצקי, פּיאָטר כארי, א. י. דאַנציגער, יוזעף פרידמאַן, אַנאַטאָל פרומקין, ארכ. האָכשטיין, הער־מאַן ליפּמאַן, הילאַרי מאַלאַכאָווסקי, לעאָן מאָרגענ־שטערן, אַדאָלף פערלמאַן, מיכאַל ראָזענבלום, בנימין קאַץ, בנימין טאָכטערמאַן, דוד ווישעוויאַנסקי.

פערטרעטער: בצלאל יאַקאָבזאָהן, דוד ראָטבארד בועז זיידעמאַן.

רעווידיר־קאָמיסיע: לעאָן עפּשטיין, סאַמועל פרידע און הענריק ראָזענבלום.

פערטרעטער: יעקב קאָפּעלאָוויטש און ישראל לעווי.

צוזאַמענשטויס פון צוויי צוגען אין קאַלושקי

עהרגעכטען ביינאַכט איז פאָרגעקומען אַ צו־זאַמענשטויס פון צוויי צוגען אויף דער סטאַציע קאָ־לושקי. אויף די שינעס איז נעבען דער סטאַציע גע־שטאַנען אַ צוג, וואָס איז אָנגעקומען פון וואַרשע. דער צוג האָט געוואַרט אויפ׳ן לאָקאַלען צוג, וואָס געהט פון לאָדז קיין קאַלושקי. דער צוג, וואָס איז אָנגעקומען פון לאָדז איז אַרויפגעפאָהרען אויף די זעלבע שינעס, וואָס עס געשטאַנען דער וואַרשאָווער צוג. דער לאָקאָמאָטיוו פון לאָדזער צוג האָט מיט׳ן גאַנצען אימפּעט אָנגעקלאַפּט אין די וואַגאָנעס פון וואַרשאָווער צוג. פון דעם שטויס האָט עס אויסגע־קלאַפּט די שויבען פון די וואַגאָנעס. עס האָבען אָנ־געהויבען אַראָפּפאַלען די פעקלעך, וואַליזקעס, בע־זונדערס האָבען געליטען איינינע שילער פון וואַר־שאָווער פאָלקסשולען, וועלכע זענען געפאָהרען מיט אַנ׳אויספלוג קיין קראָקאָ צום געדענקס־בארג פון יו־זעף פּילסודסקי, און וועלכע האָבען זיך גראָד גע־פונען אין די געליטענע וואַגאָנעס.

קינדער אויף די קאָלאָניעס
און האַלב־קאָלאָניעס דאַרפען אויסרוהען

(א) די שול־אינספּעקציע און בעזונדערע ליטער פון די שולעס האָבען בעקומען אַ צירקולאַר וועגען דער אָרגאַניזאַציע פון די קאָלאָניעס און האַלב־קאָ־לאָניעס פאַר די קינדער אין דער צייט פון די פער־יען.

אין דעם צירקולאַר ווערט אָנגעוויזען, אַז די קינדער דאַרפען אויף די קאָלאָניעס און האַלב־קאָ־לאָניעס אין משך פון דער זומער - צייט אָפּרוהען. דעריבער דאַרף מען זיי נישט פיל בעשעפטיגען מיט פיזישע איבונגען און אַנדערע בעשעפטיגונגען, וואָס קאָן זיי אויסמאַטערן.

אין די האַלב־קאָלאָניעס דאַרפען די קינדער זיין 9 שעה אין מעת־לעת און 3 מאָל בעקומען עסען.

קאָנקורס אויף פליה־מאָדעלען
אָרגאַניזירט דורך „לאָפּפּ“

דעם 9 און 10 יוני זענען אויפ׳ן פליה־פּלאַץ אין לובלינעק פאָרגעקומען קאָנקורסען פון פליה־מאָדעלען, וועלכע זענען אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דער לאָדזער אָפּטיילונג „לאָפּפּ“, צום קאָנקורס האָ־בען זיך געמאָלדען 148 אָנטיילנעהמער מיט 208 מאָדעלען.

דעם ערשטען פּריז האָט בעקומען יוזעף שטשע־ניעווסקי (לאָדז), דעם צווייטען פּריז — זיגמונט פּו־אַנקום (שעראַדז) און דעם דריטען אַנטאָני גומאָוו־סקי (לענטשיץ).

אין דער גרופּע פון יוניאָרען האָבען די פּריזען בעקומען סעווערין וואַשיק (לאָדז) און וולאַדיסלאַוו רזשעוווסקי (לאָדז) פון סעניאָרען — וולאַדיסלאַוו רזשעוווסקי (דער עלטערער)

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי“ ציגעל־גאַס 27, טעל. 112-25 דיר. דוד צעלמייסטער.

לעצטע 5 גאַסטשפּילען פאַר׳ן אָפּפאָהרען קיין אַמעריקאַ פון

זינא גאָלדשטיין

היינט זונטאַג, 4.30 נאָכמ. און 9.30 אָוונט

אַלע בילעטען אין פּאַרטער נאָר 1 זל.

ווערט געשפּילט די זעהר פרייליכע קאָמישע אָפּערעטע

די האָט ליב!...

אין 2 אַקטען מיט אַ פּראָלאָג און עפּילאָג פון דזשייקאָב

זינא גאָלדשטיין אין איהר שלאָגער־ראָל פון „פייגעלע די ציגיינערין“. 20 נומערן שלאָגער־לידער!

פיל קאָמישע סצענעס!

גרויסער כאָר און אָרקעסטער. בילעטען אין קאַסע.

דאָס טעאַטער איז גוט ווענטילירט און ס׳איז קיהל ווי אין בעסטען גאָרטען.

הכנות צו דער לאַנד־קאָנפערענץ
פון פועלי אגודת ישראל

די לאַנד־קאָנפערענץ פון דער אָרטאָדאָקסישער אַרבייטער - אָרגאַניזאַציע „פּועלי אגודת ישראל“, וואָס איז גערופען געוואָרען אויפ׳ן 7־טען יולי ה. י. קיין לאָדז, האָט ארויסגערופען אַ גרויסע פעראינ־טערעסירונג אין די ברייטסטע אָרטאָדאָקסישע קריי־זען פון פּוילען און אויסלאַנד.

אויפ׳ן טאָג־אָרדנונג געפינט זיך אַ הויץ אָרגאַני־זאַציאָנעלע פראַגען: אַ בעריכט פון דער א״ידעלע־גאַציע, הכשרה און עליה־טעטיגקייט פון פּא״י, קאַמף פאַר יודישע אַרבייט אין חוץ לארץ און אין ארץ ישראל, שטעלונג צו דער וואַהל־אָרדינאַציע צום סיים און סענאַט און אַנד.

פון בערעק־יאָסעלעוויטש־רעגיאָן
(קאָמוניקאַט)

די קרייז־קאָמענדע גיט צו וויסען די פעראינטע־רעסירטע, אַז די ווערבירונג צו דער ערשטער גרופּע איז שוין געענדיגט.

פון היינט, דעם 16 יוני ווערט געעפענט די ווער־בירונגס־אַקציע צו דער צווייטער גרופּע. עס ווערען אָנגענומען יונגעלייט פון 15 יאָהר אָן.

ביים אָנמעלדען זיך דאַרף מען מיטברענגען די מעטריקע. די קאַנצעלאַריע פון לעגיאָן איז טעטיג יעדען טאָג, חוץ שבת און יום־טוב פון 4—9 נאָכמ.

„די אויפגאַבען פון 19־טען ציוניסטישען קאָנגרעס“

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שקל־אַקציע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע קומען פאַר היינט זונ־טאָג 2 פערזאַמלונגען געווידמעט די פּראָבלעמען פון ציוניסטישען קאָנגרעס: 7 אָוונט אין „דורשי ציון“ (לימאַנאָווסקי 26) און 8.15 אין אָוונט אין לאָקאַל פון צענטער. יודישען האַנדווערקער - פערבאַנד (פּיל־סודסקי 69). רעפערירען וועלען די ה״ה דעפּ. ראָ־זענבלאַט, ראָטמאַן א. יאָעל, משה לימאַן, ש. ליפּעל, מגר. קראָן א. א.

לעצטע געזעגענונגס־גאַסטראָל
פון זינא גאָלדשטיין
אין „ראָזמאַיטאָשטשי“

אַ גרויסען שאָדען וועלען האָבען די פיל פערעה־רער פון דער בעריהמטער פּרימאַדאָנע זינא גאָלד־שטיין, וועלכע וועלען אַדורכלאָזען די געלעגענהייט און נישט בעזוכען די לעצטע גאַסטשפּילען פון דער קאָמישער אָפּערעטע „זי האָט ליב“. נישט קוקענדיג אויף דעם גרויסען דערפאָלג מוז זינא גאָלדשטיין אין גיכען פערלאָזען פּוילען צוריק צופאָהרען קיין אַמע־ריקאַ.

היינט ווערט געשפּילט 2 מאָל 4.30 נ. מ. און 9.30 אין אָוונט.

„Złóż ofiarę na DOM-POMNIK
Marszałka Piłsudskiego
w ŁODZI“
Ofiary przyjmuje Bank Gospodarstwa Krajowego
oraz Bank Związku Spółek Zarobkowych.

ראַדיאָ - ווינקעל

וואָס דאַרף מען וויסען ביים איבער פיהרען ראַדיאָ אויף דער זומער וואוינונג

דער זומער הויבט זיך אָן, און דער עולם גרייט זיך שוין אַרויסצופאָהרען אויף „דאַטשע“.

פיל מענשען נעהמען מיט זייערע ראַדיאָ־אַפּאַראַטען, כדי אויך דאָרט צו האָבען די מעג־ליכקייט זיך צו פערוויילען מיט די ראַדיאָ־אוידיציעס דעריבער איז נויטיג צו געבען די לעזער עטליכע אָנווייזונגען, וואָס מען דאַרף טון מיט׳ן ראַדיאָ ביים איבערפיהרען איהם אויף זומער־וואוינונג, כדי צו זיין אין אָרדנונג לגבי דער פּאָסט־מאַכט.

געוועהנליך איז דער ראַדיאָ־הערער מחויב צו מעלדען דעם פּאָסט־אַמט יעדעס מאָל, ווען ער טוישט זיין וואוין־אָרט. אַנ׳אויסנאַהם ווערט בלויז געמאַכט פאַר די, וואָס פאָהרען אַוועק אויף זו־מער־וואוינונג, אָבער נישט לענגער ווי אויף פיער חדשים. אַזוי אַרום קאָן דער ראַדיאָ־הערער ווייטער אַריינטראָגען דעם נאָרמאַלען חודש־אָבצאָהל פאַר ראַדיאָ אין דעם זעלבען פּאָסט־אַמט, וואָס אַ גאַנץ יאָהר, וואו מען דאַרף בלויז בריפליך מעלדען דעם פּאָסט־אַמט, וועגען צייטווייליגען ענדערען דעם אַדרעס. די ראַדיאָ־איינריכטונג אָבער, וואָס בלייבט אין שטאָט, ווי, למשל, די אַנטענע און „ערדונג“ מוזען ווערען אַזוי פערהיט, דאָס קיינער זאָל פון זיי אין משך פון די זומער־חדשים נישט קאָנען געניסען. אַמבעסטען איז — די „ערדונג“ אַרויסצופיהרען פון יענער זייט פענסטער און דאָר־טען פעראייניגען מיט דער אַנטענע און פערלייטען. אַזוי אַרום וועט דער ראַדיאָ־קאָנטראָלער אין פאַל, ווען ער וועט קומען אין דער שטענדיגער וואוינונג פון ראַדיאָ־הערער, האָבען די זיכערהייט, אַז מיט דער אַנטענע קאָן זיך קיינער נישט בענוצען.

וואָס מען דאַרף וויסען ביים איבער ציהען זיך אין אַנ׳אַנדער וואוינונג אָדער ביים טוישען דעם אַדרעס

ווען דער ראַדיאָ־הערער ציהט זיך איבער אין אַנ׳אַנדערע וואוינונג, וועלכע געפינט זיך אין רעוויר פון דעם זעלבען פּאָסט־אַמט, וואָס האָט אַרויס־געגעבען דאָס ראַדיאָ־ערלויבניש, דאַרף מען דעם פּאָסט־אַמט צו וויסען טון אין משך פון 7 טעג וועגען דער ענדערונג פון אַדרעס, כדי דאָרט דורכצופיהרען די ענדערונגען אין די פּאַפּירען.

ווען דער ראַדיאָ־הערער ציהט זיך איבער אין אַ וואוינונג, וואָס געהערט שוין צו אַנ׳אַנדער פּאָסט־רעוויר, מוז מען וועגען דעם קודם־כל מעל־דען אין פּאָסט־אַמט, אין וועלכען מען איז פער־רעגיסטרירט געוואָרען און פאָדערען איבערצו־שיקען די רעגיסטריר־קאַרטע אין נייעם פּאָסט־אַמט. דער נייער פּאָסט־אַמט וועט אויף דעם סמך אַרויסגעבען אַ נייע ראַדיאָ־ערלויבניש און די אַלטע מבטל מאַכען. דערביי מוז דער ראַדיאָ־הערער אַריינטראָגען 1 זל. אָבצאָהל.

גלייכצייטיג איז דער ראַדיאָ־הערער מחויב צו פערניכטען אין זיין פריהערדיגער וואוינונג אַלע ראַדיאָ־איינריכטונגען, ווי: אַנטענע, „ערדונג“ און אַלע דראָטען, סיידען דער ראַדיאָ־הערער וועט ווייטער אַריינטראָגען נאָרמאַל דעם געהעריגען ראַ־דיאָ־אָבצאָהל פאַר דער אַלטער וואוינונג.

אין פאַל, ווען דער ראַדיאָ־הערער זאָגט זיך אָב פון ראַדיאָ און וויל נישט מעהר אַריינטראָגען דעם חודש־אָבצאָהל, איז ער מחויב וועגען דעם צו מעלדען שריפטליך דעם פּאָסט־אַמט, צוריק אָפּגעבען זיין ראַדיאָ־ערלויבעניש און גלייכצייטיג פערניכטען ביי זיך אין וואוינונג די גאַנצע ראַדיאָ־איינריכטונג, ד. ה. בעזייטיגען די אַנטענע, ערדונג ווי אויך פונאַנדערנעהמען אויף בעזונדערע טיי־לען דעם ראַדיאָ־אַפּאַראַט.

די ראַדיאָ־ערלויבניש איז אַ שטרענג נאָמענט־ליכע. אַ סובלאָקאַטאָר, למשל, וועלכער האָט ביי זיך אין צימער אַ ראַדיאָ־אַפּאַראַט, קען זיך נישט פעררופען אויף די ראַדיאָ־ערלויבניש פון הויפּט־לאָקאַטאָר. ער מוז פעררעגיסטרירען דעם ראַדיאָ־אַפּאַראַט אויף זיין אייגענעם נאָמען און אַריינ־טראָגען דעם געהעריגען חודש־אָבצאָהל.

אַ ראַדיאָ־ערלויבניש איז גילטיג בלויז אויף איין וואוינונג.

די ערלויבניש אויף צו פערלעגען אַ אַנטענע און צו בעזיצען אַ ראַדיאָ־אַפּאַראַט איז חל בלויז אויפ׳ן אַדרעס פון דער ראַדיאָ־איינריכטונג, וואָס איז אָנגעגעבען געוואָרען אין דער ערלויבעניש.

אויפ׳ן גרונד פון איין ערלויבניש טאָר מען נישט האָבען גלייכצייטיג צוויי אָדער דריי ראַדיאָ־איינריכטונגען אין פערשידענע לאָקאַלען אָדער ערטער. ווער עס האָט, אַלזאָ, צוויי וואוינונגען אין דער זעלבער שטאָט, אָדער אין פערשידענע שטעט, דאַרף דערויף האָבען צוויי ערלויבנישען און פאַר יעדער וואוינונג בעזונדער צאָהלען.

בלויז אין איין און דער זעלבער וואוינונג האָט מען דאָס רעכט, אָבער בלויז פאַר׳ן אייגענעם געברויך, צו האָבען עטליכע ראַדיאָ־איינריכטונגען.

אהן סערטיפיקאַטען קיין פּאַלעסטינא

שוין אין די נאָהענטסטע טעג וועט אַרויס־פאָהרען אַ גרעסערע פּאַרטיע עמיגראַנטען קיין פּאַלעסטינא אָהן סערטיפיקאַטען. ווער עס האָט זיך נאָך נישט פערזיכערט אַ פּלאַץ אין דער פּאַרטיע, דאַרף דאָס טון זאָפאָרט, אייננקויפענדיג זיך אַ לאָס אין דער בעקאַנטער מיט גליק קאָלעקטור פון י׳ וואָלאָנאָוו, לאָדז, פּיעטריקאָווער 11 אָדער 72, פּאַביאַניץ, פּל. דאָמבראָווסקי 3, אין די אָרטיגע אָדער אין די אויסוועררטיגע אָפּטיילונגען און דער אַפּפאָהר קיין פּאַלעסטינא אָהן סערטיפיקאַט מיט אַ פולען פּאָרטפעל איז געזיכערט.

אויסוועררטיגע קענען בעשטעלען לאָסען דורך דער פּאָסט.

חנוכה־געשאַנקען

ווי וויים די גענעראַל־דירעקציע פון דער מלוכה׳שע לאָטעריע זאָרגט פאַר איהרע שפּילער זעהען מיר אין יעדער ענדערונג פונ׳ם שפּיל־פּלאַן. איצט האָבען מיר שוין 60 פּראָצענט געווינסען. אויף 1 לאָס קען מען געווינען 4 מאָל. דאָס הויפּט געווינס איז אַ מיליאָן זלאָטעס און פאַר די בעשיי־דענסטע זענען פערהאַן 10 געווינסטען צו 100,000 זלאָטעס פאַר יעדען, 15 געווינסען צו 50,000 זלאָטעס א.א.וו.

צו דער איצטיגער 33־טער קלאַס פון דער לאָטעריע, האָט די גענעראַל דירעקציע איינגעפיהרט נאָך איין נייעס — אַנ׳אומזיסטע חנוכה ציהונג מיט געווינסען אויף אַ סומע פון 370,000 זל. אַלערליי אינפאָרמאַציעס וועגען דעם נייעם שפּיל פּלאַן גיט די קאָלעקטור פון י. וואָלאָנאָוו, לאָדז. פּיעטריקאָווער 11 און פּיעטריקאָווער 72.

געהט זעהן דעם צירק „ארענא“
אַזוינס האָט לאָדז נאָך נישט געזעהען

גאַנץ לאָדז איז ענטציקט פון דעם צירק „ארענא“. דאָס קאַפּריזנע לאָדזער פּובליקום, וועל־כען עס איז שווער צופרידענצושטעלען בנוגע אינטערעסאַנטע פאָרשטעלונגען, איז דאָס מאָל בעגייסטערט פון דעם נייעם, זעלטענעם ספּעקטאַקל, וואָס ווערט געזעהען טאָג־איין, טאָג־אויס אין צירק „ארענא“.

ס׳איז נישט גענוג צו דערמאָנען, אַז אין „ארענא“ זעהט מען אַ שעהנע דרעסור פון העל־פאַנדען, פון פערד, פּרעכטיגע אַקראָבאַטישע נומערן און דעם שוין בעריהמטען טויזענד קאָלי־ריגען פאַנטאָן א.א.וו. דאָס וואונדערבאַרע פּראָגראַם פון צירק „ארענא“ דאַרף מען זיך איילען צו זעהן, ווייל ס׳זענען שוין די לעצטע פאָרשטעלונגען אין אונזער שטאָט.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	–	–	–	87.35
3 פּראָצענטיגע	בוראָוולאַנע		–	42.25
4	„	דאָלאַרובקא	–	53.40
7	„	סטאַביליזאַציע (אמ.)		65.50
5	„	וואַרשאָווער ס.־ב.	1934	58.00
5	„	לאָדזער		51.75
ענגלישער פונט	–	–	–	26.24
דאָלאַר אָפיצ.	5.30	נישט אָפיצ.	–	5.28
גאָלד־דאָלאַר	–	–	–	9.20
גאָלד־רובל	–	–	–	4.73
דייטשער מארק	–	–	–	*.83

ראַדיאָ - פּראָגראַם
זונטאַג, ד. 16 יוני

8,36 גימנאַסטיק. 8,50 פּליטען. 9,25 פּלי־טען. 9,50 ספּאָרט־און טוריסטישע שמועסען. 10 פּליטען. 10,30 גאָטעסדינסט. 11,57 צייט־סיגנאַל. 12,03 פּעליעטאָן. 12,20 מוזיק. פריהמאָרגען. 2 טראַנסמיסיע פון וועט־לויף אויף 1500 מעטער. 2,15 קאָנצערט. 3,45 פון די סטזשעלצעס. 4,00 קאָנצערט. 4,45 ליטעראַרישע סקיצע 6 קאָנצערט פאַר די זומער־וואוינונגען און קור־ערטער. 6,25 פּליטען. 6,30 אוידיציע. 7,10 רעקלאַמע - קאָנצערט. 7,25 פּליטען. 8 אָוונט - ידי־עות. 8,15 „אין דער מינוט פון טויט“ 9,30 מוזיק אוידיציע. 10 טראַנסמיסיע פון פוסבאָל־מעטש „פּוי־לען־אונגאַרן“. 10,20 קאָנצערט פון מאַטראָזען אָרקעסטער. 11 ידיעות. 11,05 ספּאָרט. 11,25 פּלי־טען

קראָנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט און פאלגענדע טעג! גרויסע פרעמיערע! עס הערט דעמאָנסטרירט דאָס גרויסע מייסטערווערק

„די נקמה פון ה' א"
לויט דער ערצעהלונג פון Edgar Wallace
א. ג.

Robert Montgomery, Elżb'eta Allan, Lewis Stone :אין די הויפטראָלען E. Selvy :דראַמע פון לעבען פון דער אונטערוועלט, רעזשי

אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע און אַקטואַליטעטען. —::— אָנהייב פון די סעאַנסען: אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג

Dr. med.
H. RÓŻANER
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראַנק.
Narutowicza 9
tel. 128-98
נעמט אָן פון 9—1
פארמ. און פון 5—9.

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. ווערט פאַר איבערגע־
מאַכט די עלטעסטע
היטען!
אויף גאַנץ ניי און אויף נייע היטען צו־
געדענקט די אדרעס 3.50
Modystka „TOLA“
23 Zawadzka 23

לעכער
העריען אויפנעמען
בּיי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8

אַנאָנסען
— אין —
פאָלקסבלאַט
האַבּנגרוים ערפאָלג

רעמֿניקעס!
אלע עסען מילכיגע:
פרישטיגע
מיטאָגע
אווענדברויט
אין דער באַקאַנטער
„Cristal“ Mleczarnia
ZawadzkA 7, tel. 256-69

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
פּעריהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט
זגערזשער 11. טעל. 246-09
נעמט אָן פון 4—8 אָווענד.

Dr. med.
MARJA KOHNOWA
געוו. אַרצט פון אויגען-קליניק אין ווין
ספּעצ. פאַר אויגען-קראַנקהייטען
לאָדז, פּילסודסקיעגא 51,
טעל. 170-03.
נעהמט אָן פון 12—1 און פון 4—6 נאָכמ.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָוו.

Dr. med.
E. Gutman
קינדער-קראַנקהייטען
גדאַנסקא 26, טעל. 173-00
פון 15/6 אָרדינירט אויף
ווישניאַוואַ-גורא
(ווילא שפּענער) נעבן ליכטענפעלדס ווילא

פאַרן אָפּעקפאָהרען אויף אורלויב:
אויף זומערוואוינונג, צום ים, אדער
אין די בערג, באַזאָרג זיך מיט די
נייטיגסטע זאַכען אין דער ביליג-
סטער איינקויפס-קוועלע אין „קאָנסום“

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE“ S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd tramwajami 10 i 16

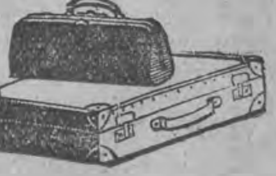

אַלץ צו דער רייזע ווי: אויך אין פרעכטיגע איבערגע-
בּויטע לעדער-זאַכען-געשעפט פון
Stefan Skarzynski
Piotrkowska 133, tel. 168-88
אַגענער ספּעציאַליטעט איז: פּראַקטישע קופער און
רייזע-טאַשען, בעסוזק, אַקטען-טאַשען, נעסעסערס, געלד-
בּייטלען, דאַמען-האַנד-טאַשען, מיליטער-פּאַסקעס, פוטבאָלס
א. אז. וו. אַלץ צו נידריגע פרייזען.

האַלאָ! האַלאָ!
וויכטיג פאַר לעמניקעס!
אַנשטאַט זיך צו באָרגען אַ בעט אויף אָבגעק-געלד,
קויפט בעסער פאַר'ן זעלבּען געלד
אַן'עכט פאַטענטירט בעט מיט אַ מאַטראַץ
פאַר וועלכען מיר גאַראַנטירען אויף 3 יאָהר.
אויף לאַגער אַ גרויסער אויסוואַהל פון פעלד-בעטלעך
און לעזשאַקעס צו קאָנקורענץ-פרייזען.
צו בעקומען נור אין דער באַקאַנטער פאַבריק אויף
פּולנאַצנא 24
אינהאָבער ה. פיווניק
הערט! דעמייל!

ווישניאַוואַ-גורא!
פּאַרק „UCIECHA“, פּראַזשע און שווים-באַסיין
וויל אָפּגעבען אין פאַכט
אַ צוקערניע
אַ קאָמפּלעטע מעבלירטע שאַטניא - 2 קיאָסקען.
אָנמעלדונגען נעהמט אָן די פערוואַלטונג פון פּאַרק
„Uciecha“, אין ווישניאַוואַ-גורא.

דער
פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„POLONJA“
גדאַנסקא 31
גיט אַלס פּרעמיע אויף אַ קורצע צייט
7 רעטושירטע פאָטאָגראַפיעס
מיט אַ פערגרעסערונג נאָר פאַר 1.50
פאַר יעדען, וואָס פאָהרען נאָך פּאַלעסטינאַ, ווערט
אויסגעפירט אַלע אַרט פּאַס-פאָטאָגראַפיעס
שנעל, גוט און ביליג.
בעמערקונג: גרויסע בילדער מאַך איך צו זעהר
נידריגע פרייזען.
מיט אַכטונג
אינהאָבער: גוטערמאַן
לאָדז, גדאַנסקא 31.

ווערקשטעל פון שירמס
און שפּאַציר-שטעקענס
ס. פייגענבוים
לאָדז, נאַרוטאָוויטשא 19
עמפּפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון
קאָלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און
שטעקענס צו קאָנקורענץ-פרייזען.
נעמט אָן אַלערליי רעפּעראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

באַקאַנטמאַכונג. קוואַליפיצירטער שטריקער זוכט אַ פּאָסטען ביי יענעם צו אַרבּייטען, עס קאָן זיין אויף 7, 8, 9, 10 מאַשין, בּוזשושינער 42, יורעל פינקעלער. 0806

אַ שענק און רעסטאָראַציע אין בעסטען צענטרום וויל איבערגעבען אַ גוטען קעלנער אַ פּאַכטאָן די מיטאָגען און קאָלאַציעס. אָפּפרעגען אונטער „מ.ק.“ אין אַדמיניסטראַציע.

ראָקאַלען
איבערצוגעבען אַ וואוינונג מיט אַ שפּולמאַשין אויף קראָפּט אין דער געגנד פון אַלטשטאָט, צו ערפאַהרען מליי-נאַרסקא 9, 3-טער שטאָק, ביי סאַלאַש.

צו פערדינגען 2 שטיבלעך מיט אַ קיך אַדער 3 שטיבלעך מיט אַ קיך מיט אַלע בעקוועמליכקייטען. נאַד-לודקא 12. אינפאָרמאַציעס ביים ווירט. 9088

אַנ'אָרט צו שלאָפען אַדער צו אַר-בייטען קען בעקומען אַ בעסער פרייליין. קילינסקיעגאָ 127, וו. 1. 9081

צו פערמיטען אַ שטוב מיט אַ קיך מיט באַלקאָן, ערשטער שטאָק, פראָנט, קאָנסטאַנטינער 29, וו. 6. 9086

אַנ'אָרט צו שלאָפען פאַר 2 אָנ-שטענדיגע יונגעלייט אָפּצוגעבען, אַדער אַ בעזונדער צימער אויף אַ פּראַצאָוניג, פּיעטריקאָווער 59, וו. 20.

צו פערמיטען 3 צימער און קיך מיט בעקוועמליכקייטען, אַגראָדאָוואַ 10. צו ערפאַהרען ביים וועכטער, אַדער טע לעפאָניש 191-93 פון 8 ביז 9 פריה און פון 2 ביז 4 בייטאָג.

זעק איינקויף און פערקויף פון פערשידענע זעק. לאַגער אַלטער מאַרק 2 פריוואַט וואוינונג אַלטער מאַרק 6.

פערשידענעס
אַ קאָנצעסיאָנירטער פערמיטלונגס און ליקווידאַציע זאַל מיטן ערטיילען קאָנ-טאַקט אין קאַמיסיאָנס-הויז פון Michał Filipowski אַנדזשעיאַ 1, טעל. 221-67 נעמט אָן אויף קאָמיס צו פערקויפען אַלע אַרט זאַכען. פערקויפט אויף גוטע בעדינגונגען.

Okazja! Tanio sprzedam pierwszorzędny zakład fryzjerski. Wiadomość Zawadzka 33 od zaraz. 1006

וויכטיג פאַר לעמניקעס! כשר'ע מיטאָגען צו גאַנץ ביליגע פרייזען. דער רעסטאָראַן פילסודסקיעגאָ 16 גיט אַרויס געשמאַקע היימישע מיטאָגען צו ביליגסטע פרייזען. אויף'ן פערלאַנג ווערען מיטאָגען אָפּגעשיקט אַהיים.

MOTORY
elektr
OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu. WASZTATY REPERACYJNE, przewijanie maszyn. Instalacje elektr. Reklamy neonowe
Inż. J. Feicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000.

Języka polskiego, arytmetyki handlowej szybko i gruntownie wyucza rutynowany nauczyciel. Dla starszych specjalny, praktyczny kurs polskiego wypróbowaną metodą. Piotrkowska 112 I piętro, m. 6, godz. 6—9 wiecz. 9205

צו אַ קריטאַ-מאַשין, צו געוועהנ-ליכע מאַשין און אַ האַנד-נייהערין ווערען געזוכט פּיעטריקאָוו 115, וו. 7. 9067

Z prawami szkół państwowych
Prywatne Gimnazjum Żeńskie im. Józefa Aba
oraz Pryw. Szkoła Powszechna
w ŁODZI, ul. Legjonów 10 tel. 122-12.
איינשרייבונגען נעמט אָן דער סעקרעטאַריאַט אין די שעה'ן פון 9—1 בייטאָג און פון 5½—7 אָווענד.
די אייגנטריטס-עקזאַמינס וועלען פאָרקומען דעם 17, 18 און 19-טען יוני 9 אַ זייגער פריה.

LABORATORJUM ANALITYCZNE dla celów DJAGNOSTYKI LEKARSKIEJ
J. ROZENBERGA
st. asystenta fizjologji Wolnej Wszechnicy Polskiej
Piotrkowska 101 m. 8, tel. 130-87
wykonywa wszelkie analizy (chemiczne, bakterjologiczne, serologiczne, mikroskopowe i in.) krwi, moczu, kału, nalotów i t. p.

פאַר גאָלד, בּיזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פרייזען
י. קאַפעלוש,
לאָדז, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 10
פר. ערשטער שטאָק. טעל. 226-51

Dr. Med.
J. Schlosser
כירורג
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
צעגעלניאַנא 30 טעל. 122-16
נעהמט אָן טעגליך פון 4-7 אָוו.

ווישניאַוואַ-גורא
פּענסיאָנאַט „אָפּיעקאַ“
פאַר שול-יוגענד
אונטער פאַכמענישער אויפזיכט
פון פרוי וועקסלער
אין יאַניצקיס ווילע.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
שערפּיעז 37 (בענעדיקטאַ) 6.
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

סאַנאַטאָריום
אין בעלמי
פאַר דערוואַקסענע און קינדער
איז ווידער געעפנט!
שטענדיגע ערצטליכע בעהאַנדלונג, פאַר. ציגליכע ריטועל-דיעטעטישע קיך און אַלע בעקוועמליכקייטען. מעסיגע פרייזען!
צו ערפאַהרען אויפ'ן אָרט און אין לאָדז טעלעפ. 122-60 און 127-81.
לונגען-לייַדענדע ווערען נישט אָנגענומען.

Starszy Felczer
R. JOSKOWICZ
PÓŁNOCNA 4, tel. 141-86
שטעלט טעגליך פּאַקען מיט פרישע קראָוויאַנקע און גיט אַרויס שוויצ-דעצטוועס.
נעהמט אָן פון 8 ביז 11 פריה
און פון 4 ביז 9 נאָכמ.

Dr. med. **D. Frid**
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף זאוואַדזקא 16a
פראָנט 1 שט. טעל. 224-78
נעמט אָן פון 9—10 און פון 5—7 אָוו.

Dr. med. **Niewiażski**
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1-טער שטאָק.
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאָרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

לעטשניצע
פון דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-קאַבינעט
וועגעראָלאָגישער אַמבולאַטאָריום
פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פאַר וועגערישע קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאוואַדזקא 1
טעל. 122-73
עפענט פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע
און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג אַ גאַנצען טאָג
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

וועגעראָלאָגישער אַמבולאַטאָריום
ספּעציעל פאַר וועגערישע קראַנקע און מענער-שוואַכע.
עמפּפאַנגס-שטונדען פון 2—12
לעטשניצע
זגערזשער 17.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman